

SNOEIEN EN OOGSTEN

Eerste zestal preken

Door

JOSEPH CHARLES PHILPOT

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

1. DE WINTER VÓÓR DE HERFST OF AANWAS VAN GENADE IN DE ZIEL

Leerrede over Jesaja: 18: 5, 6.

"Want vóór den oogst als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na den bloesem, zo zal Hij de ranken met snoeimaessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen. Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde zullen daarop overwinteren".

2. De bomen des velds en hun vastgestelde bestemming.

Leerrede over Ezechiël: 17: 24.

"Zo zullen al de bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de den hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."

3. De innerlijke begeerte van elke wedergeborene.

Leerrede over Psalm 106: 4, 5.

"Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil; opdat ik aanschouwe het goede uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."

4. Een vraag van God aan de ziel.

Leerrede over Hosea 6: 4a.

"Wat zal ik u doen, o Efraim?"

5. Gods handelwijze met machtigen en rijken, nederigen en hongerigen.

Leerrede over Lukas 1:52, 53.

"Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft hij ledig weggezonden."

6. De zuchtende gevangene, zijn verlossing en zijn besluit.

Leerrede over Romeinen 5: 24 - 26.

"Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

1. DE WINTER VÓÓR DE HERFST OF AANWAS VAN GENADE IN DE ZIEL

Leerrede over Jesaja: 18: 5, 6.

"Want vóór den oogst als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na den bloesem, zo zal Hij de ranken met snoeimaessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen. Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde zullen daarop overwinteren".

Al wie met een verlicht oog des verstands, de Bijbel leest en onderzoekt, zal met ons het gevoelen delen, dat daarin een *aanwassen* in de genade geleerd wordt. In die zin, vermaande Petrus, om "op te wassen in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus," 2 Petrus 3: 18. In die zin wordt het geloof van de Thessaloniëzen gezegd, zeer te wassen." 2 Thes. 1: 3. En zo lezen wij ook van onderscheiden graden van het geloof, van klein geloof," Matth. 6: 30; "zwak geloof," Rom. 14: 1; "geloof als een mosterdzaad," Matth. 17: 20; groot geloof," Matth. 16: 28; "sterk geloof," Rom. 4: 20; "volheid des geloofs," Hand. 6: 8, en volle *verzekertheid* des geloofs," Hebr. 10: 22.

Vele zinnebeelden en gelijkenissen die in de Bijbel voorkomen, pleiten ook voor dit gevoelen. Hier wordt het Goddelijk leven vergeleken bij de loop van de zon: "Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de *vollen middag*," Spreuk. 4: 18. Dáár bij het groeien van het graan: eerst vertoont zich het *'kruid*," daarna "de *aar*" en tenslotte *het volle koren*" in de aar, Mark. 4: 28. elders bij het opgroeien van het menselijk lichaam, beginnende als *"nieuwgeborene kinderkens*," 1 Petr. 2: 2, en voortgaande tot *'kinderen, jongelingen en vaders*" 1 Joh. 2: 12-14. En ook bij een loopbaan, waarin de loper "vergeet hetgeen achter is, en zich *uitstrekt naar het geen voor is*," Philip. 3: 14.

Trouwens het juiste begrip van "hetgeen men leven noemt, geeft een aanvang, voortgang, een groeien, een toenemen te kennen; zo is het in de natuur, zo is het in genade. Godvruchtige Christenen zijn geen levenloze pilaren, maar palm- en cederbomen Ps. 92: 13. Zij zijn niet meer half bezoldigden, maar krijgsknechten, de goede strijd strijdende, 1 Tim. 1: 18. Zij zijn geen vadsige luiaards, die de tijd thuis in leunstoel of op rustbed verkwisten, maar reizigers en pelgims die een land zoeken. Zij zijn geen zorgelozen en gerusten, als die van Lais, Richt 18: 7, maar buitengewoon verdrukten, door beproevingen en verzoekingen, soms zelfs in twijfel van het leven 1 Kor. 1: 8.

Daarom is het voorname kenmerk, waardoor godvruchtige christenen zich onderscheiden, dat zij groeien of toenemen; terwijl daar waar de wasdom ontbreekt, ook geen leven aanwezig is. De huichelaar kon in geveinsdheid toenemen, de farizeeër in eigengerechtigheid, de Arminiaan in natuurlijke volkomenheid, de dode Calvinist in blote verstandskennis, de trotse belijder in verwaandheid, de zelfbedrieger in bedrog en de oude ledematen van de kerk in ijdel vertrouwen; maar de dode groeit nimmer in het Goddelijk leven, omdat de wortel der zaak niet in hem gevonden wordt. Job. 19:28.

Vraagt men nu: wat is eigenlijk het *aanwassen* in de genade, wat is de aard hiervan en waarin bestaat het? Moet men het houden voor hetgeen men ook wel *opklimmende* of *toenemende heiligmaking* noemt, waardoor verstaan wordt, dat onze natuur steeds heiliger en ons hart steeds reiner wordt? Geeft het aanwassen in de genade te kennen, dat de inwonende zonden allengs verzwakken, dat de verzoeken minder sterk, de begeerlijkheden des vleses minder verleidend zijn? Betekent het dat onze oude Adams natuur, onze oude mens, verbeterd en veranderd wordt tot genade, gelijk de wilde appelboom, door zorgvuldige verbouwing en kweking, verandert tot een boom in de hof? - Nee, daarin bestaat het geenszins. De treurige ondervinding toch heeft mij geleerd en duidelijk aangetoond, dat *opklimmende heiligmaking* geen grondslag heeft in Gods woord, noch aanwezig is in de harten van Zijn volk. Maar het juiste antwoord op de vraag: wat is het *aanwassen* in de genade, ligt, naar mijn inzien, in onze tekst; die ik daarom op een bevindelijke wijze zal trachten te ontvouwen, naar de mate van bekwaamheid die God mij verleent.

De tekst spreekt van drie onderscheiden getijden in het Goddelijke leven, namelijk: *de lente*, *de herfst* en een tussen beiden liggend, dat wij *winter* zullen noemen. Aldus voortgaande, zullen wij bevinden, dat de lente uit twee delen bestaat, aan het laatste die wij de naam van *zomer* geven, en zodoende wordt het aanwassen in de genade bij de loop van de seizoenen van het jaar vergeleken.

Maar tussen de natuurlijke en geestelijke seizoenen, tussen het aanwassen, in de natuur en in de genade, is een merkwaardig verschil ten opzichte van elkaars opvolging. De natuur begint met de ontluikende *lente*, gaat voort tot de ontwikkelende *zomer*, wordt rijp in de gele *herfst* en sterft weg in de werkeloze *winter*. De genade echter, die ik bezig ben te beschrijven, vangt aan, volgens de regel der bevinding met de *lente*, met de "botte" en "de bloesem van de onrijpe druif, gaat over tot de zomer, wanneer de botte volkomen is en de onrijpe druif rijp wordt na de bloesem." Maar nu volgt niet onmiddellijk de *herfst*, nee, voor de oogst komt nog een ander jaargetijde: tussen de zomer en herfst valt de *winter* in - de lange en bange winter! *Zó* is dan de orde van de seizoenen in het Goddelijke leven *niet*: lente, zomer, herfst en winter, zoals in de natuur, maar lente, zomer, winter en herfst. Laat ons nu onderzoeken, of deze rangschikking overeen komt met de Bijbel en met de bevindelijke onderwijzing van God in de ziel.

Alle ware Godsdienst heeft een aanvang; en wel een kenmerkende, duidelijke en een onderscheiden aanvang. Dat de intrede van Goddelijk licht in de ziel, de eerste mededeling van bovennatuurlijk leven, de eerste openbaring van een onbekende God, de eerste uitbotting van een vernieuwde natuur, de eerste onderhandeling van de mens met zijn Maker – dat al deze dingen, waarvan men tot nu toe niets gevoelde, niets verwachtte, niets begeerde en waarover men zich in het geheel niet bekommerde, in de ziel zouden plaatsgrijpen, en de ziel daarvan onwetende zou zijn ten opzichte van tijd en plaats, - is een ongerijmd, tegenstrijdig denkbeeld. De aandoeningen van het gevoel zijn niet minder sterk, kennelijk en merkbaar, dan die van het gezicht. Weet ik door het gezicht, dat het ene voorwerp wit en het andere zwart is, even zeker weet ik door het gevoel, een hete van een koude zelfstandigheid te onderscheiden. En al ben ik ook niet in staat, om te verklaren *waarom* de ene heet en de andere koud is, nochtans ben ik ten volle verzekerd, dat het zo is. Zo zal ook een wedergeboren ziel, zij moge onbekwaam zijn te verklaren, waarom zij gevoelt, en waaruit dat gevoel ontstaat, evenwel zo zeker zijn van haar gevoel, als van haar aanzijn.

De oppervlakkige belijders van de tegenwoordige tijd spreken van: vroege Godsvrucht; van overtuiging van kindsbeen af; van herboren zijn door de doop; van kinderlijke onschuld; van ontluiken van het jeugdig gemoed; van het voorrecht van vrome ouders; van familie-Godsvrucht; van huiselijke Godsdienst; van Evangeliebediening; van gehoorzaamheid aan de instellingen; van vaders geboden en moeders onderrichtingen enz., als van zaken, waarin het begin ligt van een zogenaamde *Christelijke bekering en gevestigde Godsvrucht*. Vele van deze dingen zijn goed, op hun plaats, men mag ze niet verachten noch verzuimen, maar ze te houden voor het begin van een hemels, bovennatuurlijk werk, dat is dwalen. Duizenden hebben deze dingen bezeten en zijn evenwel in hun zonden omgekomen; duizenden zijn van hiervan verstoken geweest en nochtans in de hemelse heerlijkheid ingegaan.

1. Een waar begin is voel- of *merkbaar*. Niet, dat ik wil beweren, dat men zich altijd het juiste ogenblik, het uur, de dag of de maand zal kunnen te binnen brengen, wanneer dit begin ontstaan is. Hoewel het echter waarheid is en blijft, dat hoe duidelijker wij de juiste tijd daarvan weten, hoe dichter wij zijn aan een voldoende bewijs van haar zekerheid. Het is trouwens onmogelijk, dat iemand, die bij zekere gelegenheid of binnen een bepaalde tijd, deze ontstane nieuwe gevoelens, nieuwe aandoeningen, nieuwe behoeften en nieuwe begeerten in zijn hart ondervonden heeft, dezelve ooit zal kunnen vergeten. Het *begin* te verdonkeren, te verbergen of weg te sluiten is een wantrouwen over het geheel te verspreiden. Een verkeerd begin heeft een verkeerd geheel ten gevolge. Als er geen Goddelijk begin is, kan er geen Goddelijk midden noch Goddelijk einde zijn. Als de eerste schrede vals is, zal ieder volgende stap in de eerste misstap delen. Als iemand dus belijdt de weg ten hemel te bewandelen, zonder ooit de poort, eng en nauw als zij is, gekend te hebben, die is van elders ingeklommen en is "een dief en moordenaar". Zijn vonnis is reeds getekend: "Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg en werpt hem in de buitenste duisternis." Matth. 22: 13.

2. De ware Godsdienst begint met een mededeling van *bovennatuurlijk licht* en *bovennatuurlijk leven* aan de ziel. Het *hoe* of het *waarom* deze mededeling komt, weet de ziel niet, want "de wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, of waar hij heen gaat. Alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is." De wind zelf ziet men niet; maar men voelt zijn werking. Het geluid van een gang wordt gehoord in de toppen der moerbeziënbomen, maar God Zelf is niet te zien. De stem des Heeren, zo krachtig en vol majesteit, werd gehoord door hen, die geen gelijkenis zagen. Deut. 4: 12. Zo werd de werking gevoeld, hoewel de oorzaken onbekend zijn.

Stromen vloeien in het hart, uit een verborgene Bron, stralen van een onzichtbare zon verlichten de ziel en de beginselen van leven wekken in ons een nieuw bestaan uit een ongeziene Fontein. Het pasgeboren kind, hoewel geheel onbewust van de oorzaak van zijn geboorte en van zijn leven, voelt echter het leven in alle delen van het lichaam. Zo ook de wedergeboren ziel: zij wordt aandoeningen gewaar die zij vroeger nooit gevoelde. Zij houdt een *afwisselend getij van leven, van een verborgen en onbegrijpelijke aard, hoewel het "Abba Vader!"* nog niet van haar lippen vloeide.

Het levend menselijk lichaam is zeer gevoelig, zowel voor de geringe schram van een speld, als voor de forse dodelijke dolksteek; gevoelig voor een voorbijgaande pijn zowel, als voor een smartelijke, ongeneeslijke kwaal. Het hart kan geen enkel ogenblik minderen met kloppen, of men zal direct de gevolgen ervan zien. Zou dan het gevoel een teken en bewijs zijn van het lichamelijke, het dierlijk leven, zonder in het geestelijk leven van enige kracht te zijn? Zou dan ons minder edel gedeelte, de

mens van één dag, ons stoffelijk, vergankelijk lichaam de geschiktheid bezitten, om elke, hetzij smartelijke of genoeglijke aandoening te gevoelen, en zou ons beter gedeelte, onze onsterfelijke ziel verstoken zijn van het vermogen, om de afwisselende gewaarwordingen te bespeuren, waarbij de schaal van het geestelijk leven rijst of daalt? Nee, dat te stellen, zou zeer ongerijmd zijn. Daarom mogen wij gerust aannemen, dat de mens, die geen nieuw gevoel aan zijn ziel ervaren heeft, die niet met meerdere of mindere nauwkeurigheid kan aanwijzen het tijdstip wanneer, en de gelegenheid waarbij de nieuwe gewaarwordingen in het hart kwamen, - nog niet van de dood tot het leven is overgegaan. Hij is niet in Christus als hij geen nieuw schepsel is.

Vraagt u nu, *wat zijn deze nieuwe gewaarwordingen?* Zegt u: beschrijf ons deze, opdat wij onze harten daarmee kunnen vergelijken, daaraan toetsen; want "gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzo is des mensen hart tegen de mens." Welaan! ik zal trachten uw vraag te beantwoorden.

Ik geloof dat de eerste gewaarwording van een wedergeboren ziel het *licht* is: "De opening uwer woorden geeft licht," Ps. 119: 130. "Het volk, dat in de duisternis zat, heeft een groot Licht gezien; en degenen, die zaten in het land en de schaduw des doods, is een Licht opgegaan." Matth. 4: 16. Dit was het licht van de Hemel, ver boven de glans van de zon verheven, wat Saulus, de vijand van Christus, ter aarde wierp, en waarvan hij naderhand zei: "God, Die gezegd heeft dat het licht in de duisternis zou schijnen, heeft in onze harten geschenen." 2 Kor. 4: 6.

En met deze straal van bovennatuurlijk licht vloeit tevens een bovennatuurlijk *leven* in de ziel, wat met dit licht op een verborgene wijze verenigd is. "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid." "U heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en zonden." Elke straal van bovennatuurlijk licht is niet enkel- maar *zevenvoudig*, net als de regenboog aan het uitspansel, waarbij iedere straal van de zon gebroken is, en schittert in zeven verschillende kleuren. Met de eerste straal van bovennatuurlijk licht in de ziel, dat licht van de Zon der gerechtigheid, gaan onafscheidelijk gepaard: leven, gevoel, kracht, geloof, zucht tot bidden, vreze Gods, heilige eerbied, overtuiging van schuld en hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Al deze gewaarwordingen zijn als het warme zonlicht, dat het hart doet smelten. Het is onderscheiden van het koude maanlicht, dat het hoofd beschijnt en niets teweeg brengt, als dorre, onvruchtbare wetenschap, zonder geur en warmte, zoals de dageraad in het Noorden de bevroren sneeuw wel beschijnt, maar niet doet smelten, terwijl het warme zonlicht de ziel roert, haar verborgenste diepten ontdekt en een reeks van gewaarwordingen doet ontstaan, allen nieuw, vroeger nooit gekend en van Goddelijke, hemelse gestalte.

Het gevoel is dus het eerste bewijs van bovennatuurlijk leven. Dit gevoel is werkzaam in twee onderscheiden gewaarwordingen. Bij de ene gewaarwording leert de mens God en bij de andere zichzelf kennen. Een en dezelfde lichtstraal heeft trouwens twee tegenover elkaar staande dingen geopenbaard "want al wat openbaar maakt is licht." De ziel ziet, op een en hetzelfde ogenblik, God en zichzelf; gerechtigheid en schuld; kracht en onvermogen; een heilige wet en een overtreden gebod; de reinheid van de Schepper en de onreinheid van het schepsel. Zij ziet deze zaken niet door de kennis, die zij door het lezen en herlezen van den Bijbel waarin ze verklaard worden, heeft opgedaan, maar als geopenbaard aan haar persoonlijk, met bijvoeging van de te wachten gelukzaligheden, of ellenden voor tijd en eeuwigheid.

Het is dan met de mens alsof hij een geheel nieuw aanwezen had ontvangen, en alsof hij voor de eerste maal had bevonden, dat er een God bestaat. Het is hem, alsof hij gedurende zijn afgelegde leeftijd steeds had geslapen, en nu eerst ontwaakt; alsof het verleden eendroom was, die nu geëindigd is. Zijn vroeger leven was dat van iemand, die wezenloze dingen najaagt, kaartenhuizen bouwt en, na veel jagen en zwoegen, tenslotte ondervindt, nog niets degelijks verricht te hebben. Is hij misschien opgevoed in uitwendig godsdienstige zin, heeft hij zijn belijdenis afgelegd, is hij, tot een kerkelijke bediening, of wel tot het predikambt verheven, dan heeft hij over Christus, de verkiezing en de genade leren spreken, dan is zijn mond vol van de tale Sions. Maar wat wist hij van deze dingen? Niets, volstrekt niets. Onbekend met zijn eigen onwetendheid mist hij het noodzakelijkste, namelijk zelfkennis. Hij dacht "rijk en verrijkt te zijn, en geen ding gebrek te hebben;" maar hij wist niet, dat hij was "ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt," Openb. 3: 17.

Maar een straal van bovennatuurlijk licht, die door de sluier die over het hart gespreid was doordringt, openbaarde hem dit verschrikkelijke geheim: *Een rechtvaardig God zal de schuldigen niet onschuldig houden.* Deze doorborende straal heeft het "te korte bed" weggenomen, en het "te smalle deksel" afgelicht. Hij heeft "de wisselklederen en de manteltjes, en de hoedjes, en de buidels. De spiegels, en de fijnlinnen deksels, en de hulledoeken, en de sluiers" vaneen gescheurd; "en het gebracht, dat er voor specerij stank zal zijn, en lossigheid voor een gordel, en kaalheid in plaats van haarvlechten, en omgording eens zaks in plaats van een wijden rok, en verbranding in plaats van schoonheid." Jes. 3: 22-24. Een onverwachte en bijzondere overtuiging is in de ziel gekomen. Een machtige gewaarwording heeft zich aan haar vastgehecht, en alle andere gewaarwordingen voldoende verdrongen. Daar is *een God en ik ben een zondaar voor Hem*, is in het hart geschreven door dezelfde Goddelijke vinger, die het dodelijk schrift aan de wand van het paleis van Babels koning tekende, waardoor de banden zijner lendenen los werden, en zijne knieën tegen elkander stieten. Dan. 5: 5, 6. "Wat zal ik doen? Waar zal ik vliesen? Wat zal er van mij worden? Genade, o God! genade! genade! Ik ben verloren, bedorven, vernietigd. Dwaas, waanzinnig, ellendig goddeloos monster, dat ik ben! Ik heb mijn ziel verwoest, O, mijn zonden mijn zonden! O eeuwigheid, eeuwigheid!" Zulke en dergelijke uitroepen en jammerklachten, hoewel zij verschillen in diepte en hevigheid, gaan, in de eerste ontdekking van God en zichzelf, genoegzaam dag en nacht uit de levend gemaakte ziel op.

Deze gevoelens hebben zo geheel het hart vervuld, dat het geen rust kan vinden dan in het roepen tot God. Dit is het eerste doorbreken van de jonge botte (spruit) door de bolster; de eerste vorming van de jonge scheut, nog omwonden in het blad en voor het oog onzichtbaar. Dit zijn de eerste pijnen en weën van de nieuwe geboorte, voor dat de tijding gebracht wordt: er is *een zoon geboren*. "Wat zal ik doen om zalig te worden?" riep de stokbewaarder. "O God, wees mij zondaar genadig!" roept de tollenaar uit. En van Jesaja's lippen vloede de taal: "wee mij, want ik verga!"

Dit seizoen, of de eerste overtuiging kan genoemd worden de vroege de lente de *Maart*, voor de ziel. Het weer is nog guur, de wind koud en snijdend. En de botte durft nog haar boezem niet te openen, hoewel zij naar wasdom en sterkte tracht. De bruine schors is steeds om haar gewonden, en hoewel zij uitzet en groter wordt, blijft ze vooralsnog er in opgesloten.

Maar na enige tijd, kort of lang, overeenkomstig het welbehagen van de Heere, maar gewoonlijk in verband met de aard en de diepte van de overtuiging, **geeft Hij een blik van Zijn vriendelijk aanschijn aan de ziel.** De oorzaak van de aanblik der liefde is

voor de ziel, die haar geniet, onbekend; maar haar uitwerkingen en de gewaarwordingen die zij meebrengt kunnen niet verborgen zijn. De wisseling en omwenteling, door deze verandering aangebracht, is niet minder groot, dan het eerste ontwaken. Met haar komt die openbare groei, die opening van de botte, die ik de lente voor de ziel genoemd heb.

Wanneer de botte eerst door de schors dringt, bevat zij de bloem, de vrucht en het zaad in zich. Deze worden er naderhand niet bijgevoegd, maar zijn er reeds, hoewel bedekt en verborgen, van het begin af in. Wanneer de Heilige Geest dus een ziel levend maakt, plant Hij in haar een nieuwe natuur, in al haar delen. Een kind, in het lichaam van de moeder, heeft al de ledematen van een mens. En de pasgeborene in de genade verschilt niet van kinderen, jongelingen en vaders, ten opzichte van de *hoeveelheid* van de genadegaven, maar wel in *sterkte en ontwikkeling*. Zo is in de wedergeboren ziel hoop, die haar bewaart voor wanhoop; liefde, die soms uitblinkt boven verschrikking, en het geloof, dat vasthoudt aan de beloften, ondanks het ongelooft.

Deze botten zijn voorzeker niet in het aanzijn geroepen door de nog zwakke stralen van de zon, want verstijfd en teruggehouden door de noordenwind, die door de hof waait, Hoogl. 4: 16, konden zij niet ontluiken en waren nauwelijks zichtbaar. Maar de eerste stralen van de verwarmende zon, verenigd met de eerste verkwikkende koelte van de "zuidenwind, die de aarde stil maakt," Job. 37: 17, wekten als het ware een nieuw bestaan op in deze verborgen, ongeopende botten. De spruiten van alle bomen zijn vele maanden daarvoor gevormd, voordat zij tot bladeren worden. Stormen, onweer en vorst vernietigen hen niet. Zo zullen ook bij de uitverkorene, de wanhoop nooit de hoop, de vijandschap nooit de liefde, en het ongelooft nooit het geloof verstikken. Maar zij kunnen zich niet openen en uitspreiden, noch in wasdom toenemen, voordat "de winter voorbij gegaan, de plasregen overgegaan is, en de bloemen in het land worden gezien, de zangtijd genaakt en de stem der tortelduif in het land gehoord wordt." *Dan is het de tijd "dat de vijgenboom zijne jonge vijgjes voortbrengt, en wijnstokken reuk geven met hunne jonge druifjes."* Hoogl. 1: 11-13. Onder deze zonnestrallen, deze eerste toelaching van de liefde des Vaders, opent zich de botte en biedt haar boezem aan, om de verkwikkende stralen te ontvangen.

De *eerste botte*, die zich dan uitspreidt voor de zonneschijn, is *het geloof*. Maar was het geloof vóór die tijd niet in de ziel? Ongetwijfeld. Handelt het geloof niet met en verwezenlijkt het niet de dingen, die niet gezien worden? Voorzeker. Het geloof kwam op hetzelfde ogenblik in de ziel met de eerste straal van bovennatuurlijk licht.

Sommigen zijn van gevoelen, dat er geen geloof in de ziel is, zolang zij onder de wet is, en dat, wanneer de verlossing van de wet komt, het geloof daarmee gepaard gaat. Ter ondersteuning van hun gevoelen, halen zij aan Gal. 3: 35. "Maar als het geloof gekomen is, zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester", waar het geloof niet de genadegaven van het geloof betekent, maar het voorwerp van het geloof, dit is, "Jezus Christus". Anderen beweren dat er geen geloof is, als een volle verzekerdheid des geloofs, en dat alles wat minder dan dat is, geen geloof is. Maar ik zou wel willen vragen: Is er geen verschil tussen een ziel, *dood* in de zonden, en een *levend gemaakt* tot het geestelijk leven? Zijn er geen vrees, verschrikking, overtuiging, pijn, zuchten, klachten, ja een heirleger van gewaarwordingen waarvan de andere niets afweet?

Waaruit ontstaat dat gevoel van schuld en toorn, die wroeging over het verledene, en die beving voor het toekomstige? - Ik antwoord: *omdat het Goddelijk geloof, de Goddelijke getuigenis gelooft*. Vóór dat de ziel levend gemaakt was, waren de heiligheid en rechtvaardigheid Gods, Zijn toorn tegen de zonde en de vloek van Zijn

rechtvaardige wet reeds aanwezig; maar de ziel gevoelde ze niet, en waarom niet? "*Dewijl het met het geloof niet gemengd was in degene, die het gehoord hebben.*" Hebr. 4: 2. Een Goddelijk beginsel was noodzakelijk tot het geloven van de Goddelijke getuigenis. Hij heeft deze dingen gehoord, door het gehoor des oors in de dode in uitwendige letteren bestaande. Hij heeft ze niet gezien, door het gezicht van een inwendige openbaring. Indien de ziel niet gelooft het woord, dat in haar ingaat niet gelooft het gebod, dat tot haar komt, Rom, 7: 9, hoe zal zij dan vallen onder kracht hiervan? Voortijds was de ziel niet bezorgd over de eeuwige dingen, omdat zij ze niet geloofde door een Goddelijk geloof. Maar de ziel neemt nu aan, vertrouwt en gelooft de Goddelijke getuigenis, en dit geloof is de oorzaak van haar ontroeringen. Indien hij ophield te geloven, zouden zij ophouden te gevoelen.

Maar vanwaar komt het, dat het geloof zo verschillend handelt, wanneer de Zon der gerechtigheid de ziel bestraalt? Eenvoudig, omdat het geloof, juist zulk een getuigenis alleen gelooft *als* aan hetzelfde geopenbaard wordt. Het geloof kan bij een hand vergeleken worden. Mijne hand voelt juist overeenkomstig de natuur van het voorwerp dat ik aangrijp. Ik raak dingen aan, hetzij heet, of koud, oneffen of glad, hard of zacht, de hand is dezelfde, en ik tast het voorwerp op dezelfde wijze aan, maar ik gevoel de verschillende eigenschappen, overeenkomstig de verschillende natuur van het voorwerp. Of het geloof kan vergeleken worden bij het oog, wat een verschillende indruk ontvangt, naarmate het op verschillende dingen ziet. Is het op aangename dingen gevestigd, dan is de indruk vermakelijk; op onaangename dingen, dan is de indruk pijnlijk. Maar het oog is hetzelfde, ende manier van zien is ook dezelfde.

Zo is het geloof zowel de hand, als het oog van de ziel. Als God Zijn toorn tegende zonden aan het geweten openbaart, is het geloof de hand, om het aan te nemen, en het oog om deze Goddelijke getuigenis te zien. Indien God vergeving en genade in Christus aan de ziel openbaart, dan opent zich dezelfde hand, om te ontvangen, en hetzelfde oog opent zich, om de hemelse openbaringen te zien.

Paulus spreekt Hebr. 11, van de dadendes geloofs; zoals: het overwinnen van koninkrijken, oefenen van gerechtigheid, verkrijgen der beloftenissen, stopping van der leeuwenmonden, en vele verrichtingen meer van verschillende en ongelijke aard. Maar hij zegt niet, dat het geloof zelf verschillend was, of dat Abel, Enoch, Noach, Mozes, Rachab, Gideon en andere heiligen, "welke de wereld niet waardig was" een verschillend geloof hadden, overeenkomende met hun verschillende verrichtingen. Toen de schrik en grote duisternis op Abraham viel, en God tot hem zei: "Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land dat het hun niet is", was het geloof, waardoor hij deze Goddelijke getuigenis geloofde, hetzelfde als dat, waardoor hij in de Heere geloofde, toen Deze zei: "zo zal uw zaad zijn", "en Hij rekende het hem tot gerechtigheid". Nee, Abrahams geloof was nooit zo sterk, als toen het in de uiterste duisternis gevoerd werd, en de Heere hem beval, zijnen zoon te offeren. Er is maar "een geloof", zowel als "een Heere", en "een doop". En daarom zegt Paulus: "dat de rechtvaardigheid Gods wordt geopenbaard uit geloof tot geloof." Dat is, de rechtvaardigheid Gods in de wet, om te geloven in de wet; en de rechtvaardigheid Gods in het Evangelie, om te geloven in het Evangelie.

Maar, terwijl de ziel *onder diepe overtuigingen werkzaam was, werd het geloof niet gezien en aanwezen van het geloof niet gevoeld.* Ongeloof, twijfelingen, vrees, schuld, toorn, duisternis en ellende; al deze zware lasten drukten het geloof op de grond van de modderpoel neer. Het geloof kon zijn hoofd niet uit de vuile poel van modder en

slijk opheffen, waaronder het geheel versmoord lag. De geloofsogen waren verduisterd door tranen; een vreselijk wangeluid klonk in zijn oren, de armen schenen verlamd, en de voeten waren beklemd in boeien. Het enige teken van leven was, dat het opwaarts worstelde, en de handen uitspreidde in het midden der baren, "gelijk als een zwemmer die uitbreidt om te zwemmen". Jes. 25: 11.

Maar als de zon schijnt, ontplooit zich de botte des geloofs, om de koesterende stralen te ontvangen. Genade verschijnt nu in plaats van toorn, en oneindige barmhartigheid in plaats van oneindige gerechtigheid. De dikke sluier, die over de beloften, aanmoedigingen en nodigingen verspreid lag, is weggenomen. De Bijbel gelijkt een nieuw boek, het Evangelie een nieuwe boodschap, de leer der genade een nieuwe waarheid, en het bloed van Christus een nieuwe zaligheid. De ziel verwondert zich, dat zij deze dingen nooit te voren zag, en niets schijnt nu gemakkelijker en eenvoudiger dan te geloven in de beminnelijke vriendelijkheid van God. De steen is afgerold van het graf, en Lazarus is uitgekomen. De nacht is voorbijgegaan en de morgen is daar. De nevel, die over het land hing, is opgetrokken, en het *goede land*, het land van waterbeken, van fonteinen en diepten, die uit de valleien en heuvelen ontspringen, ligt uitgestrekt voor het gezicht. Gelijk het geloof te voren de Goddelijke getuigenis van wraak en toorn geloofde, zo gelooft het nu de Goddelijke getuigenis van barmhartigheid en genade. Gelijk de waarheid van de een haar te voren neerdrukte, zo maakt nu het goede woord van het andere haar verblijd.

De tweede botte, die zich ontplooit, om de verwarmende stralen van de zon te ontvangen is **de hoop**. Zij was voorzeker tevoren al in de ziel. Er is geen nieuwe schepping van deze botte, door de stralen van de Zon, maar een algemene uitspreiding, een ontvouwing van haar. Temidden van alle duisternis en zwaarmoedigheid, die over haar hingen, was er een verborgen iets op de bodem van de ziel, dat haar voor wanhoop bewaarde.

Als de sluizen van de Goddelijke toorn geopend zijn in het geweten van een verworping, wordt hij er gewoonlijk door weggerukt in de zwarte, eeuwige duisternis. Saul viel in zijn zwaard, en Judas hing zichzelf op. In het natuurlijk geweten van een verworping, is de toorn een wezenlijkheid, en tegen de personen en tegen de zonden; maar in het geestelijk geweten van een uitverkorene, is toorn slechts denkbeeldig; en dat wel tegen de zonden, niet tegen de personen. Dus roepen de vaten des toorns, tot de bergen en tot de steenrotsen: *valt op ons en verberqt ons*", - de personen - "van de toorn des Lams". De vaten der barmhartigheid roepen, "vergeef onze ongerechtigheid, want die is groot". De natuurlijke schuld drijft de ziel *van* God af. "Dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven!" Exod. 20: 19. De geestelijke schuld drijft de ziel *tot* God. "Verwerp mij niet van uw aangezicht." Ps. 51: 13. "Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken; en laat ons wederkeren tot de Heere. Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders de handen tot God in den Hemel," Klaagl. 3: 40, 41.

Een genadeloze belijder kan nooit voor anker liggen. Hij ankert bij het strand aan een zijden draad. De eerste storm breekt zijn kabel, en drijft hem op de rotsen van wanhoop, waar zijn geloof schipbreuk lijdt. 1 Tim. 1: 19. Zo zijn van deze verworpingen, sommigen tot het krankzinnigengesticht, en anderen tot de strop gedreven. Sommigen kwijnen weg in hun ongerechtigheid, en anderen vloeken God en sterven. Maar een uitverkoren vat der barmhartigheid kan nooit schipbreuk lijden op zulke ondiepten als deze. Naar zijn eigen bevatting mag zijne "hoop vergaan zijn van den Heere," en "als een boom weggerukt" zijn Klaagl. 3: 18, en Job 19: 10. Maar

zij is in waarheid niet uit zijn hart verloren gegaan. Hij houdt steeds het geloof, en een goed geweten heeft niet afgelegd, er is een worsteling voor het leven. Gelijk Jakob van Ezaü zei: "misschien zal hij mijn aangezicht aannemen", en gelijk de knechten van Benhadat met hun heer redeneerden, zeggende: Wij hebben gehoord, dat de koningen van het huis Israëls goedertierene koningen zijn, mogelijk zal hij uwe ziel in het leven behouden." Alzo hoopt ook de wedergeboren ziel, onder geestelijke overtuigingen, op hoop en tegen hoop. Dit anker houdt hem vast. En hoewel hij dikwijls bevreesd is dat zijn kabel zal breken, het anker, hoewel bedekt, hecht zich aan de troon van God door de gouden keten van eeuwige liefde, dat noch breken noch wegdrijven kan.

Maar hoewel de hoop in deze storm, en de hoop in een stilte, de hoop in de botte, en de hoop in de bloem, niet onderscheiden zijn in de natuur, zijn ze echter sterk *onderscheiden in graad*. Nacht en dag veranderen de wezenlijkheid van de dingen niet, maar zij schijnen zeer veel veranderd te zijn. De hoop, opgesloten in een kerker en door de tralies van de gevangenis ziende, en de hoop, buiten in de zonneschijn wandelende, verschillen veel in gevoel, hoewel zij niet in soort verschillen. Maar wij moeten de hoop niet vernietigen, noch haar in haar cel laten verblijven, omdat zij opgesloten is en niet kan uitgaan. Ook moeten wij niet zeggen, dat de hoop geboren is, om op dezelfde dag in haar heilig gewaad te verschijnen.

Sommigen zouden de hoop even verkeerd behandelen, als zij het geloof doen, en haar plaats noch naam, geboorterecht noch erfenis in de levendmakende ziel vergunnen, voordat de verlossing komt, hoewel zij in het bijzonder de armen toebehoort, Job 5: 16, en in het gekrenkte hart woont, Spreuk. 13: 12, en het deel is van hen, die de mond in het stof steken. Klaagl. 3: 29. Zulke wijze bouwmeesters zouden de krijgsman geen *helm*, 1 Thess. 5 -: 8, de zeevarenden geen *anker*, Hebr. 6: 19, en de gevangene geen *sterkte* toestaan, Zach. 9: 12. "Maar indien zij verenigd zijn met de levenden, zo hebben zij hoop; en de hoop van een levenden hond is ter eniger dage beter, dan het ijdel vertrouwen van enen doden leeuw," Pred. 9: 4.

Maar onder de verkwikkende stralen van Gods vriendelijk aangezicht, opent zich de botte, en treedt de hoop te voorschijn. En als zij zich uitspreidt, ziet zij op naar de hemel, en verheft zich tot haar Werkmeester en Beginner, haar Bron en haar Voleinder. Alle ware genade ziet opwaarts, terwijl het namaaksel nederwaarts ziet. Zo is *God* het middelpunt van de ware hoop, en het eigen *ik* het middelpunt van de valse hoop. "Hoop op God," zegt David Ps. 42: 12 tot zijn ziel. "En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop die is op U," Ps. 39: 8. "Dat zij hun hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten; en niet zouden worden gelijk hun vaders, een wederhorig en een wederspanning geslacht," Ps. 78: 7, 8. Maar de valse hoop is een hoop op zichzelf, dat is het natuurlijk eigen ik. Zij wordt daarom vergeleken bij een bies, die groeit zonder slijk, en verdort voor elk ander kruid; en bij een spinnenweb, dat de spin bereidt uit zijn eigen ingewand. Job 8: 11-14. Ik heb nog nooit iets in het eigen ik gevonden, dat de levende hoop deed ontstaan, Ik heb een menigte van dingen ontdekt, die wanhoop veroorzaken, zoals: hoogmoed, begeerlijkheid, hebzucht, ongeloof, mistrouwen, vijandschap, opstand, hardigheid en zorgeloosheid. Ik heb in het eigen ik bergen van zonden gevonden, die het *leven* van hoop buiten drongen, stromen van onheilen, die de *fundamenten* van hoop vernielden, en wolken van duisternis, die het *bestaan van* hoop verdonkerden. Maar ik heb nooit in het lage, bedrieglijke, vuile, zwarte en hatelijke eigen-ik, iets bevonden, dat een geestelijke hoop kon telen, of in het leven behouden. Indien ik het eigen ik huldigde, zou ik onder dat verschrikkelijk vonnis vallen, wiens scherpe snede duizenden heeft

afgemaaid: Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijnen arm stelt, en van den Heere afwijkt." Jer. 17: 5.

Maar welke machtige verandering vindt er plaats in de ziel, wanneer de botte der hoop zich uitbreidt tot een bloem! Zij was geheel overdekt met wanhoop, zoals de botte verborgen was door het groene blad, dat haar bedekte; maar zij springt op uit die wanhoop, en het groene blad spreidt zich uit. Duisternis, schuld, schrik, zwaarmoedigheid en beangstigende voorboden van de dood en het oordeel fladderden over de ziel, zoals de onreine vogels over Abrahams offerande. Maar de hoop verdreef ze alle, net als Abraham deed. En nu stijgt de hoop opwaarts tot God. Zij heeft niet te doen met de aarde, maar laat het vlees, het eigen ik in de wereld, "de knechten en ezelen" aan de voet des bergs, (Gen. 22: 5) opdat zij gemeenschap oefenen mag met Jehovah. Zo kweekt de hoop de ongeziene dingen, die door het geloof verwezenlijkt worden.

Beide, geloof en hoop zijn aan diezelfde dingen verpand, maar niet op dezelfde wijze. Het geloof vertrouwt, de hoop vervroegt; het geloof aanschouwt, de hoop geniet; het geloof is de hand die de vrucht aanneemt de hoop is de mond die haar eet. Zo werd de belofte aan Abraham verzekerd, dat hij één zoon bij Sara zou ontvangen. Dit was een openbaring van Goddelijke mogelijkheid bij 's mensen onmogelijkheid, Marc. 10: 27; van Gods kracht in 's mensen zwakheid. Rom. 4: 19-22.

Het vertrouwen en steunen op die openbaringen is het wezen van het geestelijk geloof. Door het geloof geloofde Abraham de beloften; door de hoop genoot hij ze. Het was niet te zien, die gebeurtenis die vijftientig jaren verwijderd lag; maar het geloof vertegenwoordigde haar, en als zodanig werd de hoop er door gevoed. Toen Abraham zijn pasgeborenen zoon Izak op zijn armen hield, bestond zijn vermaak alleen in het voller genot van een ondervonden voorsmaak, Hij genoot nu in waarheid en werkelijk bij hetgeen hij te voren, in het vooruitzicht, slechts geproefd had.

Zo wordt de ware hoop gevoed door de tegenwoordige dingen, maar alleen met de tegenwoordige, als onderpanden en voorsmaken van de toekomstige. Zij voedt zich met Christus, "die gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde is." Zij ziet in de toekomst op geen andere zaligheid als zij nu geniet en smaakt. Alle andere hoop als deze is een leugen. Te hopen op de vergeving van zonden waarin geen *voorsmaak* is; - op God van Wie geen *openbaring* geweest is; - op zaligheid waarvan geen *onderpand* is; - op genade waarvan geen *geschenk* ontvangen is; - en op een eeuwige gelukzaligheid waarvan geen inwendige *genieting* geweest is, is bedrog en verwaandheid. Onkundigen graven de fundamente van dit gebouw, zelf bedriegers richten de muren op, en huichelaars bepleisteren het met loze kalk. Het is een toevlucht der leugenen, die door de hagel zal geslagen en door de waterstromen zal verdorven worden.

De uitbarsting van de hoop en de opening van deze hemelse bloem, die alleen groeit in het dal van Achor, de *vallei der droefheid*, Hosea 2: 14, Jozua 6: 26, is een nooit te vergeten tijd. Ik herinner mij zeer goed de plaats - een klein hof verborgen door gebouwen en begroeid met struiken - waar deze bloem zich opende in mijn ziel. Maar de gebouwen konden het niet verbergen, noch het altijd groen geboomte het overschaduwden, noch de dampen het opsluiten. De botte opende zich en de bloem kwam uit; en op hetzelfde ogenblik werden mijn ogen geopend, en de mond sprak luid: "*Wien heb ik nevens U in de Hemel? Nevens u lust mij ook niets op aarde.*"

Als de tijd het mij toeliet, zou ik kunnen aantonen, hoe, in deze lente van de ziel, ***de botte van elke genadegave zich op dezelfde wijze uitspreidt***.

Liefde in de botte heeft nauwelijks het vermogen, om haar bestaan tegen de vijanden van het vleselijk gemoed, versterkt door de opening der wet, te verdedigen. Zoals een tere ent, schijnt het alsof zij zal wegwijnen en sterven. Maar liefde *in de bloem* is sterk en stoutmoedig. Liefde in de botte werd niet gezien, noch erkend liefde te zijn. De kleur en de schoonheid van de bloem werd niet gezocht in de gedaante; maar *liefde in de bloem* is opeens te herkennen als liefde: Zoals de Goddelijke Werkmeester, kan zij niet verborgen blijven, maar wordt gekend en gezien van alle mensen.

Evenzo was, te midden van het wettisch berouw en de droefheid, die de dood werkt, *de Goddelijke droefheid*, terwijl zij in de botte was, nauwelijks zichtbaar. Zij lag neergebogen in het, blad verborgen en verward. Maar door de zon beschenen zijnde, Hoogl. 1: 6, ziet zij in haar schijnsel op Hem, Dien die zij doorstoken heeft, en treurt voor Hem als een gewonde, die om zijn eerstgeboorterecht treurt.

Zo werd ook de *Goddelijke vrees* in de botte verdonkerd en verduisterd, door de pijnigende vrees. Deze of die slaafse vrees was zo sterk, dat zij aan de kinderlijke vrees de sappen van de plant onthield. Duisternis en nevels, lage wolken en een dreigende hemel koesterden de slaafse vrees, terwijl zij de Goddelijke vrees beteugelden en koud maakten. Maar zoals het leven van de een de dood van de ander is, zo overgroeit de Goddelijke vrees, tot een bloem ontloken zijnde, de scheut van de slaafse vrees. Toen Abraham een feest voor Izak bereidde, dreef hij Ismaël buiten. De liefde die de pijnlijke vrees buiten drijft, is het echte leven van die geestelijke vrees, die een fontein des levens is, om af te wijken van de paden des doods.

Bidden is een andere genade van de Geest, die zijn botte opent en uitspreidt in deze lentetijd van de ziel. Het was vanaf de eerste intrede van het geestelijk licht al gedurig in de ziel aanwezig. Het kenmerk van de wedergeboren Saulus was, Hand. 9: 11, "ziet, hij bidt". Maar tot hiertoe had het in weinig anders bestaan, dan in zuchten en kermen. Toegang tot God, genietingen van zijn tegenwoordigheid, gevoelige gemeenschap, heilige gemeenzaamheid, loven en prijzen, en dergelijke gewaarwordingen van Gods bijzondere nabijheid waren bijna onbekend. Het had tot hiertoe meer een roepen uit angst geweest, dan bidden, door liefde veroorzaakt. Het was meer het jammeren van een misdadiger, het geroep van een melaatse, het kermen van een wanhopende en het gesmoorde snikken van een drenkeling of stervende, dan de zachte, plechtige, tedere en kalme uitvloeselen van de nabijheid en de toegang tot God.

Er zijn twee soorten van geestelijke gebeden: het gebed onder schuld, en het gebed onder genade; het gebed van een overstelpt hart, en het gebed van een overvloeiend hart; het gebed op een afstand, en het gebed in de nabijheid; gebeden, verpoosd door snikken en kermen, afgewisseld door zwijgen en vlagen van onvriendelijkheid, als een bergstroom die ruist te midden van rotsen en steenklippen en gebeden, kalm en zacht in Gods schoot vloeiende, als een rivier van de valleien die glijdt in de boezem van de zee.

Gedurende deze lente der ziel, zijn alle dingen, die met de geestelijke godsdienst verbonden zijn, vol zoetheid. Het woord van God is als honig en honigzeem; het gezelschap van Gods kinderen wordt gretig gezocht; de bevelen van zijn huis worden hoog gewaardeerd, en de boodschap van zijn dienaars wordt met blijdschap

aangenomen. Iedere leerrede brengt zowat enige zegen, ieder gebed een bemoediging en iedere bladzijde van de Bijbel enig onderricht of vertroosting. Zo groeit de ziel op als het kalf van de stal. Gesmaakt hebbende dat de Heere goed is, wordt zij gespijsd met de onvervalste melk van het Goddelijk woord, en neemt toe in wasdom.

Onder deze aanmoedigingen, komt weldra de tweede graad van de lente - de zomer der ziel. Dit is "de volkomenheid der botte, en het rijp worden der onrijpe druif na de bloesem"; niet het rijpen van de vrucht, welke plaats heeft in de herfst, maar het rijp worden, de volle volkomenheid der bloem, die zich vertoont in de zomer. "De volkomenheid der botte" in hare volle uitspreiding "het rijp worden van de onrijpen druif na de bloesem", is het rijp worden van de bloem, die de vrucht in zich bevat; de vrucht wordt niet rijp, dan *na het afvallen* van de bloem. De vrucht zou niet vruchtbaar gemaakt zijn, als de botte niet volkomen zou zijn, maar zou samen met de bloesem afvallen, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt, Openb. 6: 13.

In dezen zomertijd dan, spreidt de botte, de *hoop* zich uit tot hoop in de volle bloesem; de scheut, het geloof opent zich tot geloof in de bloem en het groene blad van *liefde* rijpt tot in de bloei. In deze warme zomerdagen, is de hemel voor het grootste gedeelte onbewolkt. De vrede Gods bewaart het hart en het gemoed; het een voor afgoderij en het ander voor verwarring. De hemel schijnt bij de hand, de eeuwigheid nabij, de dood onder de voeten, en de hel uit het gezicht. Hem, die op deze gelukkige paden wandelt, schijnen de vermaken en zorgvuldigheden dezer wereld, de dingen van het zin- en zienlijke, de ijdele najagingen van natuurlijke mensen, de bezigheden van de winkel en het veld, de ledige belijdenis van duizenden, en het geraas en geweld van een zinnelijke godsdienst, lichter te zijn, dan ijdelheid. Veranderd zijnde in de vernieuwing zijns gemoeds", en zo in een lichte mate Christus beeld gelijkvormig gemaakt, ziet hij de dingen enigermate in, zoals de Heere ze aanzag; want hij heeft "den zin van Christus" 1 Kor. 2: 16, en "in Gods licht ziet hij het licht". Ps. 36: 10. Zo worden de zonden gehaat, het vleselijk gemoed wordt een last en de aarde zelf een ellendig verblijf, en de ziel roept uit: "Och dat mij iemand vleugelen als een duif gave! ik zou henen vliegen, waar ik blijven mocht."

Wie zou niet denken, dat zulk een gelukkige ziel nabij de hemel was? Want het lijkt wel of hij aan haar grenzen staat. Maar zij kan nabij de hemel zijn, en er nochtans niet ingaan, zoals de kinderen Israëls vlakbij het land Kanaän waren, veertig jaren lang, voor dat zij het in bezit namen; - veertig jaren vermoeiend dolen in de woestijn, na hun eerste nederzetting in Kades, Num. 13: 26. "Welk een stad was aan de uiterste landpalen van Edom." Num. 20: 16, dus nabij het Heilige land.

Daar zijn lessen te leren, waarvan de ziel in die staat weinig of niets weet. Daar is een bevinding te beleven, waarvan zij weinig, zeer weinig vermoedt; een weg door te reizen, als nog slechts weinig, zeer weinig gekend. De herfst volgt de zomer niet op in het rijk der genade, zoals in het rijk der natuur. Voor de herfst komt een ander seizoen. Een lange en ijdelijke winter komt er tussenbeiden, en met de winter komt het snoeimes van de hemelse Landman, die "den wijnstok reinigt, opdat zij meer vrucht moge dragen." Want voor de oogst, als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt (na) de bloesem, zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen."

Maar waarom zou dit winterseizoen noodzakelijk zijn? Wat behoefte is er aan deze strenge en scherpe leerwijze? Waarom kan de ziel niet verdergaan, zoals zij begonnen is? Waarom kan zij niet verdergaan van kracht tot kracht, en aanwassen in

geloof, hoop en liefde, "totdat haar vrede zou zijn als een rivier, en haar gerechtigheid als de golven der zee?"

Wij hebben voorzeker een overvloed van leraars, die zeggen dat het niet alleen zo behoorde te zijn, maar dat het werkelijk zo is. Wij hebben geen gebrek aan uitvinders van een spoorweg, die op de baan naar de Hemel alles willen opruimen, hetzij berg of dal, ja nauwelijks een hellende vlakke zullen overlaten. Ook ontbreekt het niet aan vernuftige tekenmeesters, die ons een mooi landschap schetsen, met de Hemel op de achtergrond, even zo gemakkelijk als Martin zijn Egyptische pilaren en Oosterse paleizen schilderde. Maar deze zijn gelijk aan reizigers en zeevarenden in het hoekje van de haard, en bouwmeesters, die luchtkastelen bouwen.

Hoe aardig nu ook de beschrijving van de een, of hoe mooi ook het paleis van de ander mag zijn, de ware pelgrim heeft een Leidsman nodig, die de weg bij ondervinding kent, en hij, die voor de eeuwigheid bouwt, moet een Bouwmeester hebben, die eerst een vast fundament kan leggen, er vervolgens iedere steen op zijn rechte plaats weet aan te brengen. Wij willen dan deze bespiegelaars en hun beschouwingen laten varen, en in plaats van te spreken, hoe deze dingen behoorden te zijn, zullen wij trachten ze te beschrijven, zoals zij zijn.¹ Een weinig geestelijk inzicht in het van de mens zal de reden kunnen opsporen, waarom deze strenge leerwijze noodzakelijk is, en zal deze verborgenheid kunnen ontknopen.

Met al de geestelijke genadegaven, die eerst in de botte en daarna onder de verwarmende zonnestrallen, tot een bloem zijn ontwikkeld, is er ongemerkt een plant mee opgegroeid van eigengerechtigheid en hoogmoed. Nabootsen en navolgen van Goddelijke werkingen zijn opgekomen, als een uitvloeisel van een bedrieglijk hart, of als de begoocheling van de satan zich veranderend in een engel des lichts.

Met het *geestelijk vertrouwen*, is *vleselijke verwaandheid* hand aan hand onmerkbaar aangegroeid. Onder de schaduw van de *Goddelijke hoop*, heeft het *ijdel vertrouwen* zijn ranken geschoten. Het *natuurlijk* geloof is met het *geestelijk* geloof snel opgewassen, *vleselijke drift* met *hemelse ijver*; *algemene liefdadigheid* met *Goddelijke liefde*, en de *kennis die opgeblazen maakt* met de *genade*, die het *hart vernedert*. Bovenal *hoogmoed* - vervloekte hoogmoed, zo zeer door God verfoeid - heeft van iedere genade Gods gebruik gemaakt om zichzelf te voeden. Hij plaatst zich op Christus' troon, verhoogt zichzelf en verlaagt anderen, meet ieder naar *zijn eigen* maat, en vertrapt onder zijn voeten al de krijgsknechten van David, "die benauwd waren, die een schuldeiser hadden en die bitterlijk bedroefd waren" 1 Sam. 22: 2. Ze vergeet haar lage oorsprong toen zij een bedelaar was op de mesthoop, en "dat een mens niets kan aannemen, tenzij het hem van de hemel gegeven worde," was de ziel in groot gevaar om "te roken aan haar eigen garen en te offeren aan haar eigen netten."

Zó was de hoogmoed bezig om dat verborgen werk te verrichten, wat HART zo goed beschrijft:

*"'t Hart verheffen op Gods gave,
En maken van genâ een strik."*

Maar behalve deze meer tastbare en duidelijk uitkomende verkeerdheden, moeten wij aanmerken, dat het eigen *ik* nog weinig gekend, de diepe schuilhoeken van een bij uitstek *Goddeloos hart* weinig onderzocht, de hulpeloosheid, diepe armoede, en de uitgeputheid van het schepsel weinig wordt gevoeld. De onuitsprekelijke waarde derhalve van *Christus bloed, de breedte, lengte, diepte en hoogte* van

¹ Ons altijd te verhalen wie wij behoren te zijn, is ons te gebieden water te putten met een emmer, waarvan de bodem een gat is; en ik ben zeker, dat een vrije wil dat gat nooit zal dichtlappen

veelvuldige *liefde*, de rijkdom der *goedertierenheid lankmoedigheid en verdraagzaamheid* van God; de diepte der *ellende en de vernedering* van Christus, om zijn uitverkorenen aan de dood en de hel te ontrukken - al deze Goddelijke verborgenheden, waarin het merg van de levende Godzaligheid in de bevinding bestaat, waren te weinig gekend en te gering gewaardeerd. Oordelende uit mijn eigen bevinding geloof ik, dat men in deze tijd Christus met een verduisterd oog aanschouwt. Hoewel de ziel Hem bemint en aankleeft met hartelijke instemming voelt zij nochtans de diepte van de ziekte niet, en waardeert daarom ook het hulpmiddel niet naar waarde. Zij is nog niet in de gracht gedoken, "tot dat haar klederen van haar gruwen", (Job 9: 31) waar geen standplaats is, noch geworpen in de diepe wateren. De fonteinen van de diepte van 's mensen hart zijn nog niet ontsloten; de overgrote gruwelijkheid van de zonde is haar nog nooit ten volle geopenbaard; de veelvuldige vijandschap en opstand van een gevallen natuur is haar nog nooit op een bevindelijke wijze blootgelegd. En omdat de kennis der zaligheid alleen gepaard kan gaan met de kennis der zonden, zo is Christus vooralsnog slechts een halve Zaligmaker.

Er moet daarom een les geleerd worden, die de ziel langs geen andere weg kan leren. Boeken zijn hier nutteloos; Christelijke vrienden van weinig waarde; evangeliedienaars vruchteloos, ende blote letter van Gods woord onvoldoende. Er moet een zekere bevinding in de ziel gewerkt worden, een bijzondere wetenschap meegedeeld, een bijzondere verborgenheid geopenbaard worden, en dit alles moest langs een weg geschieden, waarvoor geen andere gezocht kan worden. Dit is de reden, waarom de winter voor de herfst komt, en waarom de ranken worden *afgesneden* met snoeimessen, en de takken *weggedaan* en *afgekapt*.

Deze *tucht* door de Hemelse Landman uitgeoefend, bestaat in twee verschillende delen.

- I. Het eerste is hetgeen onmiddellijk en bijzonder door Hemzelf wordt uitgeoefend. "*Hij zal de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen.*"
- II. Het tweede is datgene, waarvan Hij de uitvoering aan anderen overlaat. "*Zij zullen tezamen gelaten worden de roofvogelen der bergen en de dieren der aarde; en de roofvogelen zullen op hen overzomereren, en alle dieren der aarde zullen daarop overwinteren.*"

I.

Wat God onmiddellijk en bijzonder door Hemzelf uitoefent.

Ik heb aangemerkt, dat er een verborgen ondergroeien van natuurlijke Godsdienst plaatsvond, zowel als een overvloedige oogst van hoogmoed, gedurende de lente en de zomer in de ziel. Dit zijn de spruiten die met de botte gelijk zijn opgegroeid. Indien nu deze ongedeed gelaten werden, zouden zij de botte verstikken en overschaduwen. Een scheut van de oude stam, indien hij toegelaten wordt te groeien, zal altijd de *ent* doen uitdrogen. Het is een zuiger. Hij wordt zo genoemd, omdat hij de sappen en het voedsel voor de ent uitzuigt, en leeft entoeneemt ten koste van haar. Een goed hovenier zal daarom nooit een ogenblik in bedenking staan, maar zijn snoeimes nemen en de scheut dicht bij de stam afsnijden.

Misschien zegt men: *hoe kan deze gelijkenis goed zijn in het koninkrijk der genade?* De oude en nieuwe mensen worden immers niet onderhouden en gevoed door dezelfde sappen? Dat is in zekere zin waar, maar het is het echte wezen in de werkelijk geveinsde natuur, om voor te wenden datgene te beminnen, waarin het

wezenlijk geen behagen vindt. De oude natuur is niet zo kieskeurig, maar gebruikt alles wat voorhanden is, wat aan haar smaak voldoet, of haar verslindende begeerte verzadigt; zonden of eigengerechtigheid, inschikkelijkheid of stuursheid, overgeloof of bijgeloof, brasserijen of vasten, waarheid of leugen, godsdienstigheid of goddeloosheid, een klooster of een bordeel, allen zijn gelijk voor haar geaardheid. *Zij* heeft de vraatzucht van een gier, en de spijsvertering van een struisvogel. *Zij* heeft zo veel kleuren als een kameleon, en zo veel afwisselende gedaanten, als een toneelspeler. *Zij* kan alle partijen spelen, alle talen spreken en alle gedaanten vertonen, Maar al haar lagen en listen besteedt *zij* tot één enkel doel, namelijk, om *zich zelf* te voeden en te verhogen. Dit is de uiterste grens van haar kruipende eierzucht, en om deze te verkrijgen, zal *zij* landen en zeeën omreizen.

Wanneer dus de genade in het hart komt, verzet zich de natuur tegen de nieuw ingekomene en twist met haar, die bestemd is, op haar puinhopen te verrijzen en haar troon op haar neergestoten lichaam op te richten. Maar zodra de tegenstand van de genade al sterker en sterker wordt, verandert de natuur haar toon, en zoekt haar, die *zij* niet kan overwinnen door haar vijandschap, te bederven door haar vriendschap. *Zij* wordt godsdienstig en trekt, door haar eisen, van het voedsel der genade. Als de genade bidt, kan *zij* eveneens bidden; als de genade leest, neemt *zij* ook de Bijbel in de hand; en zoals de genade hoort, kan *zij* ook onder de bediening van het Evangelie zitten. Ja, *zij* kan ver boven die genade gaan, want *zij* heeft geen geweten wat de genade wel heeft. *Zij* kan spreken als de genade gedwongen is te zwijgen, kan op de kansel klimmen, als de genade verlegen in een bank moet zitten. Even zoals de zeshonderdduizend mannen, die in de woestijn vielen, het brood des machtigen aten, Ps. 78: 25, zoals Saul zich vergastte aan de schouder, het uitgekozen stuk, dat afgezonderd was voor de priesters, 1 Sam. 9: 21. Lev. 7: 32; evenzo wordt de natuur godsdienstig en heeft de moed te eten van de spijze, die aan de genade toebehoort. En dit doet *zij* op zulk een listige en verborgen wijze, dat de niet wantrouwende en onschuldige genade deze roverij nooit ontdekt.

Hier treedt dan de hemelse Landman tussenbeide en begint met zijn snoeimes de takken af te snijden, die zo welig groeien ten koste van de genade. Bij het gebruik van het snoeimes heeft de hemelse landman twee werkzaamheden op het oog:

1. Het dicht aan de stam afsnijden van de welige scheuten van de natuur.
2. Het op het rechte gedeelte afkappen met het doel de juiste lengte te krijgen van de spruiten der genade.

1. Het natuurlijk geloof, de valse hoop en de nagemaakte liefde zijn geheel onbekwaam, om de zware beproevingen door te staan, wanneer *zij* gezonden worden, om ons neer te drukken, of om ons op de proef te stellen. *Zij* wijken en bezwijken. *Zij* verdwijnen als kaf, dat wegstuift door de wervelwind van de dorsvloer, en vervliegen als rook uit de schoorsteen. Het is als wat Bildad zegt van de hoop van de huichelaar, Job 8: 15. "Hij zal op zijn huis leunen, maar het zal niet staande blijven."

En als dit scherpe snoeimes de valse godsdienst dicht aan de stam afsnijdt, snijdt het tevens een goed gedeelte van de ware godsdienst mee af. Weliswaar kan de ware genade geen nadeel of vermindering ondergaan, maar wel haar uitwerkselen en daden. Wie, die het geloof bezit, is zich niet zijn eb en vloed, rijzen en dalen, sterk en zwak zijn, en verandering van dag tot dag en van uur tot uur bewust? Wanneer dus een scherpe beproeving komt, is haar onmiddellijke uitwerking, om het geloof neer te drukken. *Zij* valt op het geloof neer als een zwaar gewicht, en drukt het tegen de

grond. Het geloof kan vergeleken worden bij het kwikzilver in een weerglas, of in een thermometer. De hoeveelheid van het kwikzilver in de glazen vermindert nooit, maar het rijst of daalt in dezelfde, overeenkomstig het gewicht van de lucht, of de hitte van de dampkring. Zo ook het geloof, hoewel het in het hart blijft, zonder te verminderen of schade te lijden, rijst of daalt het echter wel in gevoel, naarmate het weer mooi of slecht is, of de zon zich vertoont of verbergt. Steeg bijvoorbeeld Jobs geloof even hoog, toen "in de dagen zijner jeugd" - de lente van zijn ziel - "het geheim van God in zijn woningen was," als toen "hij de dag zijner geboorte vervloekte;" en uitriep: "Och! dat ik wist waar ik Hem vinden mocht?" Was Petrus geloof even sterk, toen hij voor een dienstmaagd sidderde, als toen hij gereed was, in de gevangenis en in den dood te gaan? Of dat van Abraham, toen hij loochende, dat Sara zijn vrouw was, als toen hij met 318 mannen najaagde en het leger versloeg van vier machtige koningen?

Indien het geloof nooit twijfelt, nooit rijst of daalt, dan hebben wij slechts daarin de dode verzekering van een belijder; dan is het geloof in onze eigen macht, dan hangt het niet af van Gods medewerking of terughouding; dan zijn wij niet meer bedelaars en bankroetiers, levende op gegeven onderstand van genade, maar onafhankelijken en eigenmachtigen. Dan hebben wij geen verandering ondervonden en geen vreze Gods,

2. Maar als het geloof afneemt en groeit, wat is daarvan de oorzaak? Is het eigen *ik* de oorzaak? Kunnen wij één el lengte tot zijn lengte toedoen? Zo niet, dan moet het rijzen en dalen van het geloof van God komen. Maar wereldse verdrukkingen kunnen het geloof, de hoop en de liefde niet afkappen, noch haar namaaksel zo juist en dicht aan de stam afsnijden, als de geestelijke beproeving dit doet.

Wij lezen van "*snoeimessen*" wat uitdrukkelijk meer dan één betekent. Een ontdekking dus van de *heiligheid* en *rechtvaardigheid* van God, van Zijn *ontzaggelijke toorn* tegen de *zonde* en *eeuwige haat* tegen alle ongerechtigheid; een doordringende overtuiging van Zijn *hart-doorzoekend oog*, flikkerend in het geweten; een stellen van onze verborgen zonden in het licht van Zijn aangezicht; een geestelijk gezicht van het onreine eigen ik, in treffende tegenoverstelling met Zijn reinheid en volmaaktheid - zulke openbaringen zullen voorzeker de scheuten van de natuurlijke godsdienst op gepaste wijze afkappen.

De gevallen natuur kan nimmer het gezicht van God verdragen. Zij wordt verpletterd door het bestraffend aanzien van de Heere. Zij wandelt in de kloven der rotsen en in de holen der aarde, vanwege bevreesdheid voor de Heere en voor de heerlijkheid van Zijn majesteit. Het natuurlijk geloof is nimmer tot de aanraking van Gods hand doorgedrongen, maar bezwijkt reeds van verre hieronder.

De eerste uitwerking dus van deze geestelijke ontdekking van God is, dat het opgeschoten onkruid van de natuur tot de grond toe wordt afgemaaid. En als deze afmaaiing al de vertroosting, die de ziel genoten heeft, ook treft, dan is het alsof zij alle godsdienst verloren heeft. Zoals iemand uit het helder zonlicht in een duister vertrek gaat: de duisternis schijnt groter toe dan zij wezenlijk is; of zoals iemand aan wie een onaangenaam nieuws verhaald wordt, daardoor zo verbaasd is, dat hij aan geen verzachtende omstandigheden kan denken; zo ook, wanneer een plotselinge duisternis de ziel overvalt, of kwade tijdingen van de Hemel aan het hart worden meegedeeld, dan zinkt niet alleen de natuur geheel, maar ook de genade gedeeltelijk onder die slag. Zoals iemand die in onmacht valt, daarom niet ophoudt te leven, hoewel hij levenloos schijnt te zijn; zo ook bezwijmt de genade slechts onder de beproevingen, en herkrijgt dikwijls langzamerhand haar vorige sterkte terug. Dit nu is de uitwerking van onverwachte en strenge beproevingen.

Maar er is nog een andere wijze, waarop de Goddelijke Landman het snoeimes gebruikt, en dat is, als ik deze gelijkenis eens gebruiken mag, de takken half door te snijden, en zo de toevloed van sappen te verhinderen. Velen, die de lente en zomer der ziel genoten hebben, gevoelen hun vertroosting en rust allengs afnemen, terwijl zij nauwelijks kunnen zeggen, hoe dit gebeurt. Het was geen onverwachte slag, die hen overkwam, maar een trapsgewijze afnemen van de genietingen van licht en leven, en een klimmende ontdekking van hetgeen God is, en van hun eigen verdorvenheid. Het snoeimes was dus aan de overzijde van de takken gezet, om ze half door te snijden, en wel zo behendig, dat het niet gezien werd. Maar de uitwerkingen daarvan werden weldra gevoeld. Een verborgene ontevredenheid sloop in de ziel, de ijver verflauwde, het geloofscheen neergebogen en de hoop te kwijnen, duisternis en zwaarmoedigheid begonnen zich in het gemoed te verspreiden; de bezorgdheid werd al sterker en sterker, dat er ergens iets *kwaads* moest schuilen, en in de ziel begon zich het denkbeeld te ontwikkelen, dat er iets aan haar godsdienst haperde, zij twijfelde of haar godsdienst de ware wel was.

Onder deze vertwijfelingen wendt zij zich tot God, om verlossing bij hem te zoeken; maar alles is daar duister, en de hemel is zwart bewolkt. Het snoeimes heeft de toevoer van sappen afgesneden. De takken van de natuur verwelken en vallen van de stam af, en de scheuten van de genade zien er kwijnend en ziekelijk uit.

II.

Het tweede waarvan Hij de uitvoering aan anderen overlaat.

Er is intussen een ander gedeelte van dit vonnis, dat God Zelf niet uitvoert, maar overlaat aan de bemiddeling van anderen. Alle dingen die gebeuren, vloeien uit het Goddelijk raadsbesluit voort. Er is niets toevalligs in de Godsregering, maar "Hij doet naar zijnen wil met het heir des Hemels en de inwoners der aarde," En nochtans is Hij de werkmeester van de zonde niet; want "Hij kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand." Jac. 1: 13. Maar wij moeten het raadsbesluit Gods verdelen in twee delen: zijn uitvoerende en veroorloevende raad. Alles, wat goed is, voert Hij uit door Zijneigen hand. Al het kwade geschiedt overeenkomstig Zijn raad, en moet evenzo noodzakelijk als al het goede gebeuren. Maar Hij laat de uitvoering daarvan over aan een boos hart, of aan een slechte duivel. Deze handelen niet als ingewijden in Gods raadsbesluit, en zij trachten niet dat raadsbesluit, maar hun eigen slecht *voornemen* ten uitvoer te brengen. Aan hen behoort dus de *Goddeloosheid*, en aan God de *heerlijkheid*. Toen de satan Judas verzocht, en toen de Joden Christus kruisigden, vervulden beiden de Goddelijke raad, en vormden de aaneenschakeling van de keten der verlossing; maar God bewoog hen niet, door een verborgene aandrijving, om zo goddeloos te handelen.

Bij de uitvoering van het tweede gedeelte van het vonnis aan de boom in de tekst, valt aan te merken, dat God, de oorzaak van de zonden niet kan, maar laat het volbrengen door anderen. Zij - dat is de afgesnoeide en afgekapt takken, - "zij zullen tezamen gelaten worden de *roofvogelen der bergen*, en de *dieren der aarde*; en de roofvogelen zullen op hen overzomerer, en alle dieren der aarde daarop overwinteren."

Dat gedeelte van het vonnis, wat God door anderen laat uitvoeren, is evenzo belangrijk, ik mag zeggen, even zoo onvermijdelijk, als het gedeelte, dat Hij zelf uitvoert. Deze uitvoerders zijn tweeledig:

1. De roofvogelen der bergen.
2. De dieren der aarde.

1. Wij kunnen uit het onderricht van de Heere, betreffende de verklaring van de gelijkenis van de zaadzaaier opmaken, wie door "*de roofvogelen der bergen*" bedoeld worden. Wij lezen, in die gelijkenis, Mark. 4: 4, van "de vogelen des hemels, welke kwamen en het zaad wegnamen, dat bij de weg gezaaid was." Dit verklaart de Heere in vs. 15 zo: "Als zij gehoord hebben, zo komt de satan terstond en neemt het woord weg, hetwelk in hun harten gezaaid was."

Maar er is iets in deze woorden "*gelaten worden*," dat wij niet onopgemerkt moeten voorbijgaan. "Zij zullen tezamen gelaten worden de roofvogelender bergen," enz. Hoeveel behelst niet de uitdrukking "gelaten worden!" Het is alsof de ziel opgegeven was, verlaten, vergeten, voorzeker niet ten volle, noch voor altijd, maar als het ware voor enige tijd afgesneden en overgeleverd, om als Simson als speelbal voor de vijanden te zijn. De boom met zijn spruit dicht bij de stam afgesneden, met zijn afgehouden takken, en de ent zelfs afgesnoeid tot slechts een overblijfsel van hetgeen zij geweest is, staat daar als een zwaarmoedige stomp. De *winter* is daar. De zon verbergt zich. De sappen zijn in de stam neergezonken. Het leven schijnt geheel uitgeblust, en de bijl schijnt gereed te zijn, om te voleindigen wat het snoeimes heeft begonnen.

En waartoe schijnt hij nu bekwaam te zijn? Om een rustplaats te worden voor alle onrein gevogelte. "Daar zal de wilde meerle nestelen en leggen, en hare jongen uitbikken, en onder haar schaduw vergaderen; ook zullen aldaar de gieren met elkander verzameld worden." Jes. 24: 15. Deze scherpziende roofvogelen van de bergen wachten gedurig op gelegenheid, om een van God verlaten ziel neer te schieten. De arend woont en vernacht in de steenrots, op de scherpte der steenrots en der vaste plaats. Van daar speurt hij de spijs op, zijn ogen zien van verre af. Ook zuipen zijn jongen bloed; en waar verslagenen zijn, dáár is hij." Job 39: 30-32. En zoals de roofvogelender bergen de afgevallene engelen betekenen - deze vervloekte geesten, wiens lust het is, allen te verderven, wie ze kunnen, en allen te plagen, dien zij niet kunnen verwoesten, - zo kunnen wij door de dieren der aarde die aardse begeerlijkheden, vleselijke lusten en slechte werkingen van een gevallen natuur verstaan, die krijg voeren tegen de ziel.

Het is zeer moeilijk, zo niet geheel onmogelijk voor een verzochte ziel, om duidelijk en nauwkeurig onderscheid te maken tussen de verzoeken die van de satan uitgaan, en die uit het vleselijk gemoed voortkomen. En omdat de duivel alleen op onze gevallen natuur kan werken, daarom zijn wij onbekwaam om onderscheid te maken tussen de vrijwillige begeerlijkheden van ons vleselijk hart en tussen die, welke ontstaan door de ingeving van de satan. Hij verzoekt het meest, als de verzoeking het minst wordt gezien. Maar hoewel wij onder die verzoeken vaak, ja gewoonlijk het onderscheid niet kunnen bemerken tussen de ingeving van de satan en de ongedwongen begeerlijkheden van ons eigen hart, echter kunnen wij, ze ieder op een afstand ziende, dit verschil er tussen bemerken, dat de geestelijke goddeloosheid (wat Paulus 2 Cor, 7: 1. "besmetting des geestes" noemt), kan toegeschreven worden aan "de roofvogelen der bergen;" en de vleselijke goddeloosheid, "de besmetting des vleses," aan de "dierender aarde." Al die bijzondere verzoeken dus, ten aanzien van God en Zijn volmaaktheden, die in het algemeen ongekend, of ten minste ongevoeld zijn in de dagen van onze onwedergeboren toestand, maar daarna dikwijls droevig terugkeren in de ziel, kunnen wij aan de ingeving van de satans toeschrijven.

Een verzoeking bijvoorbeeld komt als een straallicht in de ziel. Het kan een ongelovige vertwijfeling zijn, die onverwachts in het gemoed ontspringt. Deze verborgen vergiftiging heeft mogelijk in het eerst weinig uitwerking, als wij ineens de gedachte met schrik van ons afwerpen. Maar het woord van God wordt niet geopend,

of de troon der genade niet genaderd, of de zwarte gedachten, de krachtige vertwijfelingen, het afmattend wantrouwen die het gemoed vervullen, vertonen ons in een ogenblik hoe de fijne vergiftiging ieder ader is doorgelopen. Het woord van God heeft alle kracht en liefelijkheid verloren, en de stem van gebeden is stom geworden. Duisternis en onrust vervullen de ziel. "De hemelen bekleed met zwarteheid, en een zak gesteld tot zijn deksel." Zeer goed beschrijven de woorden van Jeremia deze staat van de ziel. "Ik zag het land aan, en ziet het was woest en ledig, ook naar de Hemel en zijn licht was er niet. Ik zag de bergen aan," - de vaste fundamenten der waarheid - "en ziet, zij beefden, en al de heuvelen schudden. Ik zag, en ziet, er was geen mens, en alle vogelen des hemels waren weggevlogen." Jer. 4: 23-25, Ik heb nooit iets gevonden, dat al mijn godsdienst opeens zo wegvaagde als wanneer zulke gedachten mijn ziel overstelpten. Het ongeloof heeft haar dikwijls geschud op de vaste punten; de schuld haar bedekt met middernachtelijk duister, en de vreze des doods, in ziekte, haar tot de wortel toe afgesneden. Maar ongelovige vertwijfeling, vernielt zelfs de fundamenten, en "indien de fundamenten bewogen worden, wat zal de rechtvaardige doen?"

Of, mogelijk dringt een vreselijke *verbeelding* in het gemoed, zoals Joseph Hart ze terecht noemt: "meesterstukken der hel," Zij dringen misschien in op het ogenblik, als wij op onze knieën liggen, de Heilige Schrift lezen, of de prediking van het Woord horen. Hierin is zoiets ijselijks, dat een mens voor een ogenblik hier niet aan noch over durft te denken, maar zijn uiterste krachten inspant, om haar uit zijn gemoed te verbannen. Hij zal van zijn knieën opstaan, de Bijbel ter zijde schuiven, zijn gedachten in de wereld verdiepen, ja zelfs in de begeerlijkheden van zijn vlees, liever dan deze ijselijke verbeeldingen te dulden. Het schijnt alsof wij de onvergeeflijke zonde bedrijven, alsof God opgehitst is om ons in een ogenblik af te snijden en in de hel te werpen, alsof de aarde haar mond zou openen, en zulk een monster van ongerechtigheid in te zwelgen. Ik zal mij niet verder over deze gedachte uitlaten, maar ik geloof zeker dat velen van Gods kinderen droevig door haar gekweld worden.

De grote verandering die de ziel overkomen is, het verbazend onderscheid tussen haar tegenwoordige staat en haar vorige, "in de vorige maanden, in de dagen, toen God haar bewaarde; toen Hij zijn lamp deed schijnen over haar hoofd, en de rots oliebekken uitgoot" - deze grote en onverwachte omwenteling is voldoende, om allen opstand en vijandschap in het vleselijk gemoed te ontsteken. Op *dezen* werkt derhalve de satan. Hij en zijn geslacht, boze geesten - deze "roofvogelen der bergen" - komen neervliegen met hun klapperende wieken, en broeden over de stomp, die God voor een tijd aan hun heeft overgegeven. Zij worden gezegd: "op hen te *overzomeren*". Deze uitdrukking kan betekenen, dat zij enige tijd op de afgehouden boom doorbrengen dat hun bezoeken niet voor een dag of een week zijn, maar voor een geheel seizoen, een bepaalde, gegeven tijd. Maar ik denk, dat de uitdrukking ook evenzo aanwijst het vermaak en de innerlijke vrolijkheid, waarmee deze vuile vogels op hun prooi neerkomen. Het is zomer voor hen, als het winter voor de ziel is. Indien de duivel ooit vreugde gevoelt, dan is het in zielen ellendig te maken, Het roepen van de verdoemden is muziek in zijn oren; hun vervloekingen en Godslasteringen zijn zang en zegepraal, en hun foltering en wanhoop zijn ellendig feest. Wanneer dus deze roofvogelen der bergende ongelukkige stomp verdonkeren en over haar hun zwarte vlerken uitspreiden, is het hun zomer. En als zij over haar broeden, blazen zij op haar uit hun ellendige vijandschap tegen alles, dat heilig en gezegend is. Harde gedachten van God; opwelling van vijandschap tegen Zijn oppermacht, opbruisen van

inwendige Godslastering, en van zulke gevoelens, als ik niet durf uitdrukken, zijn of ingegoten of door hen *opgeschud*.

Het is de genade der ziel, "dat in haar na de afwerping der bladen nog steunsel is, alzo het heilige zaad het steunsel daarvan is," en dat, er hoop is voor een boom, als hij afgehouden wordt, dat zijn scheut niet zal ophouden; "hij zal van de reuk der wateren weder uitspruiten, en zaleen tak maken, gelijk een plant." Niets dan Goddelijk leven in de ziel kan zulke aanvallen als deze weerstaan. En dus is er, te midden, en ondanks van allen opwellende en ontstane opstand, een worstelen *tegen* hen, een *zuchten onder* hen, een *verfoeien van* hen, een *walgen van zichzelf vanwege* hen, en bij tijden een *ernstig roepen, om bevrijd te worden* van hen.

2. Maar daar zijn zowel "*de dieren der aarde*," als "de roofvogelen der bergen," die op deze verborgene stomp zitten. Deze worden gezegd daarop te "*overwinteren*," namelijk, op het overschot van de afgekapte takken. Deze uitdrukking "overwinteren" wijst duidelijk het seizoen van het jaar aan. Gedurende dit seizoen nemen de beesten der aarde hun verblijf daarop. En het schijnt te kennen te geven, dat zij en de vogelen der bergen het jaar tussen zich verdelen. De een nemen de zomer en de andere de winter. Zo is er daarom verandering, maar geen uitstel voor de boom; een verscheidenheid aan verzoeken, maar geen verlichting voor de ziel.

Ik merkte op, dat deze dieren der aarde de begeerlijkheden van onze gevallen natuur schenen te betekenen, het droevig erfdeel van onze eerste ouders. "De eerste mens is uit de aarde aards, - en hoedanig de aardse was, zodanig zijn ook de aardsen," 1 Kor. 15: 47, 48. De zonde van onze gevallen natuur is een zeer verborgen zaak. Wij lezen zowel van de verborgenheid der ongerechtigheid, als van de verborgenheid der Godzaligheid, en zowel heeft de eerstgenoemde haar lengte, diepte en breedte als de laatste. Dit zijn diepten die geen menselijk peillood ooit heeft gepeild, en lengten, die geen menselijke maatstaf ooit heeft gemeten. Daarvan ook de wijze, waarop de zonden soms schijnen te slapen, en op een andere tijd met vernieuwde kracht ontwaken; haar doordrijvende, snel geraakte, ongeduldige en rusteloze natuur, de vele gedaanten en kleuren, die zij draagt; de vuile en modderige kuilen waarin zij zich verbergt; de schuilhoeken, waarin zij zich begeeft en waarin haar bedrieglijkheid, geveinsdheid, listigheid, schoonschijnendheid, hevige baatzucht, uiterste zorgeloosheid, roekeloze uitzinnigheid en onverzadigbare gulzigheid verborgen zijn, pijnlijk *verborgen*, en alléén te leren door pijnlijke ondervinding.

In de geestelijke kennis van deze twee verborgenheden der *zonde*, en de verborgenheid des *heils*, bestaat de gehele ware Godsdienst. In de school van de bevinding wordt ervaren, om dag aan dag *deze* twee lessen te leren, en straks weer te vergeten; niet bekwaam te zijn, om ze te verstaan, en nochtans niet voldaan, tenzij wij ze kennen; haar najagen en bevinden dat zij steeds als een regenboog voor ons terugwijken, hoe snel wij ze ook vervolgen. Zo bevinden wij in onze eigen zielen de verwezenlijking van die hemelse tegenstrijdigheid, van die Goddelijke wonderspreuken, dat, hoe wijzer we zijn, hoe dwazer wij worden, 1 Kor. 3: 18; hoe sterker wij groeien, hoe zwakker wij worden, 2 Kor, 12: 9, 10; hoe meer wij bezitten, hoe minder wij hebben, 2 Kor. 6: 10; hoe meer volkomen uitgeput, hoe meer alles vergeven, Luk. 7: 42; hoe meer geheel verloren, hoe meer volmaakt behouden, en hoe meer aan een klein kind gelijk, hoe groter in het koninkrijk der hemelen, Matth. 18: 4.

Zoals de natuur van de roofvogelen der bergen niet gekend kan worden, door enkel op haar te staren, wanneer zij in de lucht zweven, zo kan de gesteldheid van de dieren der aarde niet geleerd worden, door hen even in het voorbijgaan te zien, opgesloten in

de hokken van de dierentuin. Wij zullen ze het best leren kennen, door hun klauwen te voelen. Deze wilde dieren lagen gedurende de zomer, als de zon hoog, en de dag heet was, verborgen in hun holen en spelonken. "De zon opgaande maken zij zich weg, en liggen neder in hun holen." Ps. 104: 22. De ontuchtige meerkat, de blaffende hond, de gulzige wolf, de ontembare hyena, de vuile jakhals, de listige aap, de rovende vos, de omzwervende beer, de bloeddorstige tijger en ieder beest van het woud, dat naar zijn prooi brult - allen liggen in de diepte van het woud, onbemerkt en ongekend, terwijl de zon hoog aan de hemel staat. Maar als de winter er is, verzamelen de dieren der aarde rondom de neer gehouwen stomp.

Bij het eerste ontwaken van de ziel, kennen of gevoelen wij gewoonlijk weinig van onze gevallen natuur. Wij zien te veel op de takken, en niet genoeg op de wortel; proeven meer de bitterheid van de stroom, dan die van de bron; en wij zijn meer ingenomen met het beeld, dan de mijn-groeve waaruit het gegraven is. Wij gevoelen meer de schuld van de daden, dan van de inwonende zonde; wij denken meer aan de munt, die dagelijks door onze handen gaat, dan aan de muntplaats, de kwade schatkamer van ons boos hart, die het stempelt met haar beeld en opschrift. 's Keizers penning, betekent 's keizers macht; hoewel zij, die roemen kunnen dat zij nooit aan iemands slavernij onderworpen zijn geweest, hebben zij nooit gezien, dat het geld, wat onder hen in omloop is met een bewijs van zijn heerschappij hen vereerde. Ook zien wij in het eerste niet zo duidelijk dat de zonde, die elke daad bezoedelt, het beeld van Adam op zich gegraveerd heeft. Wij weten nog veel minder van de zonden, in de dagen van voorspoed. De goede schatkamer van het goede hart verspreidt dan haar goud, met Christus beeltenis gestempeld. Maar wanneer de dagen van tegenspoed verschijnen, gevolgd door armoede en hulpeloosheid, en de kwade schatkamer zich weer opent, beginnen wij te zien op de stempel en worden gewaar, dat ieder gelaat, woord, gedachte, begeerte en verbeelding, zoals zij door het hart gaan, bestempeld zijn met het wapen van de zonde. Deze bank springt nooit, en deze stempel verslijt nimmer. De oude munt is zo snel niet verdwenen, of de nieuwe komt weer te voorschijn.

Schuldbesef en een teer geweten zouden zeker graag deze verspreiding van zonden beletten, maar zij kunnen weinig anders doen, dan er bij staan te blijven, en met zuchten, kermen en bittere jammerklachten het inkomende en uitgaande van de schatkist van zonden te berekenen.

Maar wat zijn de uitwerkingen van deze beproevende gewaarwordingen?

Zulke uitwerkingen, die op geen andere wijze kunnen voortgebracht worden. Welke wonderlijke uitwerkingen ook zijn toegeschreven aan de letter van de Bijbel, aan de Bijbelverspreiding en dagelijkse lezing, een ding is zeker, dat het geheel onbekwaam is om de vruchten en genadegaven van de Geest aan de ziel te geven. Nederigheid, bekering, kinderlijke vrees, onnozele en Goddelijke oprechtheid, een verbroken hart, een verslagen geest, zachtmoedigheid, geduld, afsterven van de wereld, geestelijke onderscheiding, vrijmoedigheid en getrouwheid in de zaak der waarheid, een geopend hart en een geopende hand - deze en dergelijke Goddelijke vruchten kunnen niet uit de Bijbel genomen worden, zoals een mens druiven van de wijnstok plukt.

In deze dagen nemen begrippen en denkbeelden, leringen en gedachten, geloofsbelijdenissen en geloofsartikelen, plechtigheden en instellingen, spreekwijzen en termen, bijgeloof en eigengerechtigheid, plichtplegingen en overleveringen - deze, zeg ik, nemen al te veel de plaats in van de levende Godzaligheid. Maar de dadelijkheid, de kracht, het leven, het innerlijk aanwezen, het gevoel, de bevinding, in één woord, de *geestelijke* bezitting van deze uitwerkingen van de genade moeten in de

ziel *gewrocht* worden. Een *gedeelte* daarvan moet als het ware gemaakt zijn, tot bloed dat door de aderen loopt, tot *spijs* om te eten, tot *water* om te drinken en tot *klederen* om te dragen. Dit heeft de letter van het woord nooit kunnen doen, en doet het ook nog niet. Een bijzondere bevinding moet doorgeleefd worden, en doormiddel van deze geestelijke bevinding worden al deze Goddelijke vruchten gewrocht.

Door de tot een stomp afgesnoeide mooie boom, wiens takken tot de hemel reikten, en door de stomp, overgelaten aan de roofvogelen der bergen ende dieren der aarde, daardoor leert de ziel:

1. *Nederigheid*. Nederigheid wordt niet verkregen door het lezen van een schriftuurplaats, die daarover handelt, noch door de ontleding van bijbelplaatsen, die daarvan spreken, maar door iets in ons te hebben, dat op een geestelijke wijze aan ons is ontdekt geworden, en dat ons vernedert. Zo heeft een mens, die nu als een verlatene staat, bij hetgeen hij vroeger was, endie de hele zomer door de duivel gekweld en de hele winter door zijn eigen boos hart geplaagd werd, iets in zich, dat hem nederig maakt. Nederigheid wordt hem als het ware ingedrongen en ingedreven: hij is nederig gemaakt, willens of onwillens en is gedrongen door een volstreckte noodzakelijkheid, om de benedenste plaats in te nemen.

2. Deze afsnijdende gewaarwordingen leren hem ten tweede zijn *hulpeloosheid* kennen. Een mens leert niet, dat hij een hulpeloos schepsel is, door Rom. 5: 6 te lezen. Dat leert hij net zo min als hij leert, dat zijn hart bedrieglijk is, meer dan enig ding, en buitengewoon goddeloos, door Jeremia 17:9 te lezen.

Een weerloos krijgsman, wiens beide armen afgeschoten zijn, of een man, aan zijn bed gebonden door een verlamming, behoeft niemand, om hem te zeggen, hoe hulpeloos hij is, dat ondervindt hij elk uur, ieder ogenblik. Telkens als hij wenst zich te bewegen, te eten of te drinken, is zijn hulpeloosheid hem duidelijk. Hij kan zijn hulpeloosheid niet verloochenen, ontveinzen of ontkomen. Zo heeft ook een mens wiens natuurlijke godsdienst tot de grond toe is neergeslagen, en wiens takken weggenomen en verbrand zijn voor zijn ogen, geen behoefte aan het prediken over de *hulpeloosheid*. De roofvogelen der bergen komen neervliegen, en hij heeft geen armen om ze weg te jagen. De dieren der aarde vergaderen zich rondom hem; hij is ontroerd en gedwongen, om zijn lichaam aan hen prijs te geven.

3. Uit deze verborgen bedelingen, leert hij, ten derde, *zelfverfoeiing*. Hij kan niet, als een farizeese pauw, de veren van zijn goede werken in de zon uitspreiden; hij heeft iets, dat hem van *zichzelf* doet walgen. Wij kunnen anderen niet zonder oorzaak haten, en wij kunnen geen haat tegen onszelf koesteren, tenzij er iets in ons is, dat tot haten aanleiding geeft. Ieder mens die in een vuile gracht valt, haat zijn kleren omdat hij zuiverheid bemint. Hij, die dus een heilig grondbeginsel in zich heeft, moet noodzakelijk de zonden haten.

Onze hedendaagse belijders haten de zonden van anderen, maar liefkozen hun eigen zonden. Maar een kind van God haat zichzelf, omdat het zo vuil en bezoedeld is voor Hem, Dien hij lief heeft. Hij haat de roofvogelen, die over hem broeden met hun ontuchtige vlerken en met hun ijselijk krassen. Hij haat de beesten, die rondom hem om voedsel brullen, en hun wraakzucht vertonen; zolang zij niet verzadigd zijn. En bovenal haat hij zichzelf, als de ellendige stomp, waarop deze onreine dieren aan vallen.

4. Het zou niet moeilijk zijn aan te tonen, hoe *geduld, zachtmoedigheid, verslagenheid van geest, teerheid van geweten*, en andere dergelijke genadegaven, door de Heilige Geest in de ziel worden voortgebracht en doorgaan door deze donkere bevinding, waarvoor menig sprekende dwaas, in hoogmoed op de kansel staande, de grendel heeft geschoven.

Maar ik haast mij te gewagen van een vrucht, die ik niet onopgemerkt kan laten. En die is, dat de Heilige Geest daardoor een zaak voorbrengt voor God de Verlosser, om *Zijn kracht, heerlijkheid en zaligheid* daarin te openbaren.

Met al de door de godsdienst hoog opgevijzelde woorden, die door het land worden uitgebazuind, en onder de hoop belijders, die overal rondgaan is er nauwelijks één uit de duizend, die een leegheid voelt, die de Hemelse openbaringen van Christus onmisbaar maakt. Zij kunnen allen zien, allen horen, allen geloven, allen genieten, en ik ben verzekerd, dat zij allen kunnen spreken. Zij zijn nooit uitgekled geworden van hun natuurlijke godsdienst; er is nooit slijk op hun ogen gestreken, Joh. 9: 6. Nooit zijn de Goddelijke vingers in hun oren gestoken, Mark. 7: 33. Nooit is hun wijsheid veranderd in dwaasheid, noch hun bevalligheid in afzichtelijkheid. Maar zij zeggen; "wij zien! En daarom blijven ze in hun zonden." "Het licht, dat in hem is, is duisternis, hoe groot zal dan de duisternis zelve zijn!"

Een geneesheer is voor een gezonde nutteloos, maar hoe dieper de kwaal is, des te wijzer en beter geneesmeester hebben wij nodig. Zo heeft een schuldig geweten verzoenend bloed nodig, een gewonde geest genezende balsem, een vuil gewaad een zindelijke mantel, een onderwater zittende ellendeling een uitreddende hand, een veroordeelde ten dood een volle *vergeving, een* ongeneselijk ongemak een almachtige Geneesmeester; en een in de hel zinkende zondaar, een van de Hemel nedergedaalde Verlosser nodig. Een mens die werkelijk schuldig is bij zichzelf, heeft een ware Zaligmaker nodig. Hij wil niet langer bedrogen en opgeschikt worden met een valse dekmantel, maar hij moet een wezenlijk hulpmiddel hebben, omdat hij een wezenlijk ongemak heeft. Christus in de Bijbel, Christus als een ongekende Zaligmaker, zittend in de Hemel, Christus van verre, of niet geopenbaard noch ontdekt, is geen Christus voor hem. "Nabij, nabij; dat Hij nabij kome in mijn hart, in mijn ziel, in mij geopenbaard, aan mij ontdekt, in mij gevormd worde - Die, Die is de Christus, Welke ik nodig heb! O, slechts één druppel van Zijn verzoenend bloed, één toelaching van Zijn gezegend aangezicht, één getuigenis van Zijn liefde, één straal van Zijn rechtvaardigende gerechtigheid!"

En wanneer nu deze Goddelijke Verlosser, in Zijn in bloed gedoopt gewaad, zó verschijnt, dan wordt de zinkende ziel toegeroepen: *heil zij met u!* En de roofvogelen der bergen nemen de vlucht, de dieren der aarde sluipen in hun hollen, de verwoeste stomp krijgt nieuwe scheuten, en de stem klinkt uit de diepte van het hart: "Deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de Heere, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid."

En nu komt dat seizoen, waarvan de voorgaande slechts voorbereidende geweest zijn; de oogst, de herfst der ziel.

De oogst van de ziel

Ik versta door "de oogst," waarvan in de tekst gesproken wordt, niet "de voleinding der wereld," Matth. 13: 39, de algemene inzameling van de uitverkorenen van de vier winden, van het ene eind des hemels tot het andere. Maar ik *versta* daardoor een geestelijke Oogst - een oogst *in* de ziel, in de tijd, niet een oogst van ziel en lichaam beide op het einde van de tijd. Zoals als er een lente, zomer en winter in de

bevinding is, zo is er ook een oogst in de bevinding, en wanneer het een gedeelte van de tekst bevindelijk is, dan is dit ook het geval met het andere gedeelte.

Het bijzonder kenmerk van de oogst is, dat het de tijd van de vruchten is. En zo merk ik de herfst der genade aan, als daarmee overeenkomende in het voortbrengen van vruchten in de ziel. De enige vrucht, die God ooit als vrucht zal erkennen is de vrucht die Hijzelf, door Zijn Geest voortbrengt in het hart. "uw vrucht is uit Mij gevonden," Hosea 14: 9. "Werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is." Hebr. 13: 1. "Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welken God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen." Ef. 2: 10. "Het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen." Fil. 2: 13.

De markt is waarlijk gevuld met de edelste vruchten. Zij worden in elke kraam opgehoopt en van deur tot deur rondgevent. Maar het is de vrucht van de ent, niet de vrucht van de stam, die de naam waardig is, en geen andere zal op de Hemelse tafelopgedist worden. De ent zou echter geen vrucht dragen, tenzij zij afgesneden is. "Alle rank, die vrucht draagt, reinigt Hij" - dat is: bemesten en besnoeien - "opdat zij meer vrucht drage," Joh. 15: 2. De grote verborgenheid van de levende Godzaligheid bestaat in niets te zijn, opdat Christus zij alles in allen. Elke ontbloting, zifting en lediging, iedere beproeving, oefening en verzoeking, die de ziel doorstaat, heeft maar één oogmerk, namelijk, om die ellendige geest van onafhankelijkheid uit het hart te bannen, die de duivel daarin geblazen heeft, toen hij zei: "Gij zult als God wezen."

Een mens moet geheel doodgebloed zijn, voor dat dit vergif uit zijn aderen zal geweken zijn. Een reus te verkleinentot een kind van een span lengte, een bultige kameel in elkaar te drukken, zodat hij door het oog van een naald kan gaan - dit te ondergaan is voor een mens noodzakelijk, zal hij Gode welbehagelijke vruchten voortbrengen. Nicodémus mocht zich inderdaad wel verwonderen hoe een mens ten tweeden male in zijns moeders buik kan ingaan, en geboren worden. En het wonder, hoe een volwassen mens een hulpeloos kind kan worden, is voor de meeste ook nu nog een grote verborgenheid.

De noodlottige misslag van duizenden is, aan God de vruchten van het vlees, in plaats van de vruchten van de Geest te offeren. Vleselijke heiligheid, gebeden, oefeningen, plichtplegingen, vormen en ijver, - deze zijn, wat men als goede werken aanmerkt, en schenkt ze, als de zodanige, aan God. Maar wel mag Hij, "Die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade kan aanschouwen en de ongerechtigheid kan aanzien," tot alle zulke vleselijke werkers zeggen: "Als gij wat blinds aanbrengt, om te offeren, is het bij u niet kwaad; en als gij wat kreupels of kranks aanbrengt, het is niet kwaad." Mal. 1: 8. Alles wat het vlees doen kan is kwaad; want "het gedichtsel van 's mensen hart is boos van zijn jeugd aan"; ende vruchten van zijn boos hart de Heere der heirscharen te brengen, is "verontreinigd brood op zijn altaar te brengen." Mal. 1: 7.

Dus, "de edele vruchten, nieuwe en oude welke alle aan de deuren van de rechtvaardigen zijn weggelegd, voor den Geliefdsten," zijn alleen zulke vruchten die de Geest van God voortbrengt in de ziel. En zoals "Hij niet aanziet wat voor ogen is, maar het hart," 1 Sam. 16: 7, zo zijn deze vruchten niet uitwendige, maar inwendige vruchten. Het is in het binnenste, in de meest verborgen diepte van de ziel, dat de Eeuwige Geest werkt. De uitwendige daden zijn slechts zichtbare tekenen en openbaringen van Zijn inwendige werkingen. Een verbroken hart, een verslagen geest, een teder geweten, een kinderlijke vrees, een begeerte om de grote God des Hemels te behagen, en een vrees, om Hem te beledigen, een gezicht van het kwaad der zonde en een begeerte om van haar heerschappij verlost te worden, een treuren over herhaalde afwijkingen, smartgevoel van zo vaak verstikt te zijn in onze lusten en neigingen, een

kennis van onze hulpeloosheid en zwakheid, een geestelijke onschuldigheid en Goddelijke oprechtheid, een afhangen van dagelijkse verzorging van genade, een wachten op de hand der Voorzienigheid, een opheffen van de ogen naar de heerlijkheid van God - dit zijn slechts weinige van de vruchten, die de oogst der ziel aanwijzen.

Maar waarom was het noodzakelijk, dat er winter vooraf ging? Waarom breekt de landman, met zijn ploeg, de met gras begroeide aarde, en keert ze om met al haar moie bloemen, en brengt wormen en maden naar boven, die onder de zoden verborgen lagen? Waarom trekt hij de egge over het braakland, en scheurt met de hand wortelen uit, en verzamelt ze tot hopen, om verbrand te worden?

Omdat hij een oogst van koren nodig heeft, die voortkomt uit het zaad, dat hijzelf zaait; en omdat de natuur van het land uit zichzelf hem geen tarwe en gerst kan geven. Zo moeten ook de violet en sleutelbloemen van de natuur - de deugden van het natuurlijk hart, en al de voortbrengsels van de vleselijke Godsdienst - het ploegijzer van de winterploeg beneden hun wortels gehad hebben, en begraven zijn in gemengde verwarring onder de zwarte aardkluiten van de inwendige verdorvenheid, opdat de genade als een ingeplant zaad mag uitspruiten.

Maar de winterbedeling, die ik in het voorgaande probeerde te beschrijven, heeft de gewaande onafhankelijkheid verbrijzeld, ende ziel in alle dingen steunende gemaakt op Christus. De hoogmoed is neergeworpen en de nederigheid in haar plaats gebracht; een bedrieglijk hart is ontbloot geworden en in een geestelijk, vroom hart herschape; geveinsdheid is ontmaskerd en onnozele oprechtheid ingeplant; een gedaante van Godsdienst is verpletterd geworden, en een Godsdienst in kracht te voorschijn gekomen; een lege belijdenis van een dorre leer is ontworteld, en dadelijkheid van de eeuwige dingen heeft haar plaats vervangen; het valse zilver is in de smeltkroes verbrand geworden, en het zuivere goud is er onbeschadigd uitgekomen. Een gebrand kind vreest het vuur, en een verbroken ziel vreest een lege belijdenis. Een pijnlijke wond kan geen drukking verdragen, en een geweten, door verschrikkelijke dingen in rechtvaardigheid vertederd, kan de last van de schuld niet torsen. "Ik vermocht niets vanwege Zijn hoogheid," Job 31: 23.

Hetgeen de gelovige heeft doorgestaan en ondervonden heeft hem in omgang met God gebracht. Hij kent nu de "enigen waren God, en Jezus Christus, Dien Hij gezonden heeft," en hij heeft gevoeld, dat deze "God een Geest is en in Geest en in waarheid moet aanbeden worden." Hij kan niet langer verdragen de ijdele uitvindingen van mensen, de plichtplegingen van een vleselijke kerkoprichting, de vermommingsen van priesterlijke listen, het hachelijk spreken van geveinsden, het ijdel gesnap van praatzieke belijders, de bespottelijke heiligheid van Arminiaanse volkomenheid, en de mantel van Godsdienst, waaronder duizenden onreine harten zich verschuilen. Hij wordt een verlatene. Hij tracht weinig naar de gave, van luide en lange gebeden te doen. Hij voelt, dat een verborgen zucht beter is dan een lang gebed, en weinige woorden met God in zijn vertrek dierbaarder zijn dan vele woorden in het bedehuis. Een regel van Joseph Hart's lofzangen vertroost zijn ziel; terwijl een luidruchtig koor zingende die van Dr. Watts, haar met een last belaadt. Een half vers uit de Bijbel vermurwt zijn hart, terwijl een geletterd prediker zijn hart door een lange leerrede in ijs verandert. Hij verlaat nooit het gezelschap van lege belijders zonder beschuldiging, noch het zoete gezelschap van zijn God, zonder een zegen. Hij voelt, dat Christus zijn beste Raadsman is, dat Zijn liefde de uitnemendste, Zijn vriendschap de bestendigste, Zijn tegenwoordigheid de verblijdenste en Zijn toelachingen de begeerlijkste zijn.

De mensen, ook de besten onder hen, verwonderen hem vaak alleen; het gezelschap van Gods kinderen is hem vaak lastig en hun raadgevingen brengen veelal geen hulp aan. Zijn Hemelse Vriend bedriegt hem echter nimmer, schendt nooit zijn vrijmoedigheid, ontdekt nooit zijn geheimen, verwondt nooit zijn gevoel, vervleselijkt nooit zijn gemoed, bedroeft nooit zijn geest, leidt hem nooit in verschrikking, of onthaalt hem nooit met minachting. Integendeel, Hij vergeeft hem zijn zonden, verschoont zijn ondankbaarheid, heeft medelijden met zijn zwakheid, verdraagt zijn afwijkingen en bemint hem oprecht.

De christen ondervindt dus, dat, zal hij staan, God hem moet ondersteunen; zal hij iets recht weten, God het hem moet leren; zal hij wandelen op de weg naar de Hemel, God hem er eerst op moet brengen, en daarna hem hierop geleiden; zal hij iets hebben, God het hem moet geven, en zal hij iets doen, God het in hem moet werken. Hij is nu "door de wet;" - dat is door zijn bevinding van haar dodend vonnis, - "gestorven aan de wet, opdat hij Gode leven moge." Hij kan niet langer een blote letter tot een levend richtsnoer nemen; maar hij is ten diepste bewust, dat het alleen is door "eens anderen te zijn, namelijk Desgenen, die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden," Rom. 7: 4.

Omdat de tegenwoordigheid van God met hem gaat, wordt *hij afgezonderd van alle volk, dat op de aardbodem is*, Ex. 33: 16. Terwijl anderen roemen over hetgeen zij voor God gedaan hebben, is hij verblijd te gevoelen, dat God iets voor hem gedaan heeft; terwijl anderen spreken van Christus, spreekt hij met Christus. Maar hij bevindt de waarheid van Pred. 1: 18. "In veel wijsheid is veel verdriets; en die wetenschap vermeerdert, vermeerdert smart."

Zoals zijn inwendige Godsdienst hem afscheidt van enkele uitwendige belijders, zo wordt hij een doelwit van de *lege belijders*, om op te mikken. Elke Evangelist van aangelegenheid, die een begrip van Godsdienst heeft, maar wat hij aan Scot of Simeon heeft ontleend, verdoemt hem als een loutere antinomiaan. Ieder student, die niet meer van de werkingen van het levende geloof kent, dan van de Chinese taal, heeft een pijl in zijn koker, gepluimd met een tekst, om hem door het hart te schieten als een vreselijk monster; iedere droge calvinist loopt hem voorbij in de renbaan; iedere Farizeeër streeft hem te boven in ijver; ieder tierende methodist dondert over hem het woord "luiheid" uit; en ieder plichtverrichter mijdt hem als de pest. Hoeveel ook de onderscheidene sekten van elkaar verschillen, dáárin verenigen zij zich dat zij hem verdoemen. Alle andere Godsdienst is recht, en de zijne alleen verkeerd; elk geloof is zuiver, maar het zijne is alleen onrecht. De liefdadigheid houdt alleen hem voor liefdeloos; algemene zaligheid drijvers snijden alleen hem van de zaligheid af; zij, die deernis hebben met de heidenen, hebben geen erbarming met hem, en zij, die land en zee omreizen, om een geloofsgenoot te maken, verklaren zijn zaak alleen voor onherstelbaar.

En wat is zijn overtreding, wat is zijn zonde, dat zij hem zo verbitterd najagen? Gen. 81: 35. Leeft hij in de zonde? Nee. Is hij in de wereld bedolven, tot het hoofd en de oren in staatkunde verdiept, oneerlijk gewin bijeenschrapend of bezielde met hebzucht? Geenszins, durf ik zeggen. Verzuimt hij het bidden, het lezen in Gods Woord, het horen van de waarheid, het vervullen van de behoeften der heiligen, of het in vrede leven met alle mensen? Neen.

Waarom dan dat verenigde blaffen van de partijen op hem? Omdezelfde reden, waarom Jozef van zijn broeders gehaat werd, en niet broederlijk met hem konden spreken: - de Vader bemint, en heeft hem gekleed met een veelvervige rok, en hem openbaringen gegeven, die hij anderen onthouden heeft.

Maar hij heeft ook droefheid en tegenstand van binnen, veel drukkender voor zijn geest, dan de kwade namen, die de boosaardigen hem toevoegen, of het onrechtvaardig vermoeden van schijnheilige hoogmoed, dat men van hem heeft. Paulus, na in de derde Hemel opgetrokken geweest te zijn, werd *een doorn in het vlees* gegeven; een engel des satans kreeg last, dat hij hem met vuisten zou slaan, opdat hij zich niet zou verheffen. 2 Kor. 12: 7. Waar hij ook ging, deze doorn vergezelde hem steeds, gedurig zweren in zijn vlees zettende, hem ieder ogenblik belemmerende, hem onophoudelijk pijn aandoende, en telkens dieper en dieper doordringende hoe meer wederstand hij bood. Tienduizend doornen in een omheining pijnigen zoveel niet, als een in het vlees. En zo ook tienduizend onrechtvaardige betichtingen van de zonen Belials, - hoewel zij allen zijn "als doornen, die weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten, maar een iegelijk die ze zal aantasten, voorziet zich met ijzer en het hout eener spies," 2 Sam. 23: 6, 7 - tienduizend betichtingen zeg ik, van verguizende belijders zijn slechts als doorns in een haag, die ons alleen wonden als wij tot hen naderen, en welke een wijze man wel op een behoorlijke afstand zal houden. Maar een doorn, door Gods hand in het vlees gedreven en vastgehecht, kunnen wij nog verlichten, noch uittrekken. En zo zullen gedurige verzoeken, die de ziel van een kind van God treffen, hem duizendmaal dieper grieven en kwetsen, dan een dikke haag van stekende belijders, die aan de ene zijde van de weg staat.

Maar door deze pijnlijke oefeningen wordt hij bewaard, om zich op de droesem van een dode verzekering te zetten, of van op zijn gemak op een verleden bevinding te rusten. Deze tot zweren zettende doornen behoeden hem van die ijdele, ellendige, bedrieglijke bevestiging, ten onrechte zo genoemd, die, zich verspreidende als de kanker, genoegzaam de gehele kerk met een droge verrotting besmet heeft - een bevestiging, gebouwd op de lengte van de belijdenis, op een geloof van de leer der genade, op lidmaatschap in een algemene kerk, op een goed gedrag, op een algemeen aanzien, twijfelingen en vrezen, als een gelovige, op vrij zijn van en op een bevinding, twintig jaren geleden. Zijn doorn in het vlees zal hem niet op zijn gemak laten staan, op zijn arm laten rusten, alsof de strijd gewonnen zou zijn, de vijand verjaagd, en het vredesverdrag getekend. Hij kan niet rusten op een leer van genade, waarvan hij de kracht niet gevoelt, noch in een verleden bevinding, die niet gedurig wordt vernieuwd, noch in een Zaligmaker in de Bijbel, Wiens tegenwoordigheid niet van tijd tot tijd wordt geopenbaard, noch in beloften waarvan hij nu en dan de zoetigheid niet geniet. Hij kan dus het anker niet in de dode zee werpen. Hij kan niet op zijn gemak uitgestrekt liggen op deze donsachtige bedden; want zijn doorn zal hem geen rust laten, maar hem zat van woelingen maken, tot aan de schemertijd, job 7: 4.

Zo bestaat zijn bevestiging, niet in het hoofd opgevuld te hebben met denkbeelden, maar in een hart, bevestigd door genade, niet in een uitwendige vereniging met de kerk, maar in een uitwendige vereniging met Christus; niet in neer te zitten aan de avondmaalstafel, maar in het eten van het brood dat uit de Hemel neergedaald is; niet in berouw, dat hij had, nu twintig jaren geleden, maar in een vaak vermurwd te zijn, door een gevoel van Gods goedertierenheid en genade; niet in het zitten in een rechtzinnige kerk, maar in een plaats en een naam, te hebben in de gemeente der eerstgeborenen. Hij zal voorzeker geen van Christus bevelen verachten of verzuimen, maar zal meer op de kracht dan op de gedaante zien, en zal denken, dat het liefelijker is te wandelen in de binnenkamers van Sions paleis, en des Konings aangezicht te zien, dan rondom hetzelfde te gluren, deszelfs torens te tellen, en op

deszelfs bolwerken te letten. Door de inwendige strijd, geheime werkingen, verborgen wisselingen en elke veranderde oefening van zijn ziel, wordt hij bevestigd in een diepe overtuiging van zijn dwaasheid en van Gods wijsheid; van zijn zwakheid en van Christus kracht; van zijn zondigheid en van des Heeren goedertierenheid; van zijn afwijkingen en van des Geestes terechtbrenging; van zijn boze ondankbaarheid en JEHOVAH's lankmoedigheid; van de grote uitgestrektheid van zijn zonden en de nog grotere uitgestrektheid van genade. En zo wordt hij dagelijks meer en meer *bevestigd* in de ijdelheid van het schepsel, in de uiterste hulpeloosheid van de mensen, in de bedrieglijkheden en huichelarij van het menselijk hart, in de oppermacht van bewarende genade, in het klein getal van boven onderwezen dienaars en van levendgemaakte zielen, en in de grote zeldzaamheid van de ware Godsdienst.

Ook zijn deze overtuigingen geen ontleende denkbeelden, doorgedreven begrippen, onbezonnen gedachten, artikelen van een geloofsbelijdenis die recht en verkeerd kunnen zijn; maar het zijndingen, door hem zo zeker gekend en zo duidelijk gevoeld, als enig stoffelijk voorwerp door zijn ogen gezien, of met zijn handen getast kunnen worden. Hij heeft een Goddelijke maat in zijn ziel opgericht, waarmee hij zowel anderen als zichzelf meet; want "de geestelijke mens onderscheidt alle dingen," 1 Kor. 2: 15. En als hij met de ene hand hem meet, is hij gedwongen het teken met de andere te stempelen. Hij ziet op de korenzolders, en vindt kaf in plaats van tarwe; hij houdt de wisselbrieven tegen het licht, en kan het watermerk niet ontdekken; hij gast in de schaapskooi, en vindt bokken opgesloten in plaats van schapen; hij bezoekt de huishouding, om de gelijkheid van het huisgezin te onderzoeken; maar vindt het vol "van de kinderen der huichelares, het zaad der overspeling en bedrijvers der hoererij." Jes. 57: 3.

Hij heeft een volkomen wezenlijkheid nodig. Hij zoekt in alles naar iets dat een Goddelijke indruk draagt, en een hemels bovennatuurlijk karakter met zich voert. Maar in plaats van ware weduwen en verlatene te vinden, 1 Tim. 5: 5, wordt hij geplaagd met weduwen van Θεκόα, 2 Sam, 14: 2, 3, en in plaats van uitgeputte schuldenaars en gevangenen die onvermogen zijn te betalen, treft hij zelden anderen aan als rijke kooplieden, met een bloeiende handel, in trotse houding. Zijn ziel kan zich evenwel alleen verenigen met de armen en nooddriftigen; de ontledigden, met de schipbreukelingen en de zonder schuilplaats ronddolenden, die uit volstrekte noodzakelijkheid, na uit huis en goed verdreven te zijn, hun toevlucht genomen hebben tot de voorgestelde hoop in een zaligheid, zonder geld en zonder prijs. En zo zal een weinig Goddelijke vrees, levend geboef, kermende gebeden, onvervalst berouw, in een woord, weinig hemelse wezenlijkheden, een vereniging doen ontstaan, omdat hoogverheffende aanspraken, onbewogen vertrouwen, een heilig schijnend voorkomen, een temend spreken, een begaafd hoofd en een tong, die door de gehele aarde klinkt, zijn hart doen bevriezen. Hij heeft een naald in zijn ziel, die aangestoken is met een hemelse zeilsteen, en de pool, die een verslagen geest tot zich trekt, drijft een onbeschaamd voorhoofd terug.

Zo is dan het aanwassen in de genade geen voortgaande heiligmaking en vleselijke heiligheid in een hand, noch een valse en bedrieglijke bevestiging in de andere. Het nauwe pad ligt tussen deze twee uitersten. Aan de ene zijde is farizese heiligheid, zoals Joseph Hart zegt, en aan de zijde antinomiaanse zorgeloosheid, en tussen deze twee scherpe rotsen ligt het pad, wat geen vogel kent, en wat de ogen van de gieren niet zien. Van zich op een van deze twee rotsen te stoten, daarvoor wordt een wedergeboren mens bewaard, alleen door de verborgene handeling van God met zijn ziel, en de innerlijke oefeningen waarin hij steeds verkeert. Een gestadige omgang met zijn eigen zondigheid bewaart hem voor eigengerechtigheid in het vlees, een

dagelijks kruis en een tot zweren zettende doorn bewaren hem voor roekeloze verwaandheid. Zijn pad is waarlijk een verborgenpad, vol van overeenstemmende tegenstrijdigheden en hemelse paradoxen (schijnbare tegenstrijdigheden). Hij is nooit gerust als hij op zijn gemak is, noch buiten een last, als hij er geen heeft. Hij is nimmer voldaan zonder iets te doen, en evenwel is hij nooit voldaan met hetgeen dat hij doet. Hij is nooit zo sterk, als wanneer hij stil zit, Jes. 30: 7; nooit zo vruchtbaar als wanneer hij niets doet, en nooit zo werkzaam, als wanneer hij de minste haast maakt, Jes. 28: 16. Allen streven hem voorbij in de loopbaan, nochtans bereikt hij alléén het doelwit, en behaalt de prijs. Allen zijn bij zichzelf zeker van de hemel, evenwel gaat hij in dat Koninkrijk, terwijl de meeste van dezen buiten gesloten worden. Hij verkrijgt vergeving uit schuld, hoop uit zwaarmoedigheid, verlossing uit verzoeking, vertroosting uit verdrukking en een mantel der gerechtigheid uit vuile lompen. Alhoewel een worm zijnde en geen man, overwint hij almogendheid door geweld, en hoewel minder dan niets en ijdelheid, Jes. 40: 17; 2 Kor. 12: 10, neemt hij het koninkrijk der hemelen door geweld, Matth. 11: 12. Evenzo vindt men, te midden van de vreemdste tegenstrijdigheid, die zich in het hart van een gelovige opdoen dat hij nooit zo biddend is, als wanneer hij niets zegt; nooit zo wijs als wanneer hij de grootste dwaas is; nooit zo zeer alleen, als wanneer hij in het grootste gezelschap is, en nooit zo zeer onder de kracht van de inwendige Godsdienst, als wanneer hij het meest van een uitwendige afgezonderd is. Zeldzame geheimzinnige schepselen ! Hij kan niet leven zonder te zondigen, nochtans kan hij niet leven *in* de zonden; hij kan niet leven buiten te bidden, evenwel kan hij dagelijks niet onafgebroken bidden; hij bevindt steeds dat de Godsdienst hemeen last is, desniettemin zou hij van haar voor de hele wereld niet willen afzien; hij heeft begeerte naar de zonden, als een lekkere bete, nochtans haat hij ze met een volkomen haat; hij acht Christus de voornaamste te zijn onder tienduizenden, hoewel hij bij tijden met twijfelingen beproefd wordt of hij zijn Zaligmaker in alles wel is.

Zo is dan het pad, hoe gebrekkig en onvolkomen ook geschreven, waarop de verlostten wandelen. Jes. 35: 9; een pad alleen door hem betreden, en dat ook vaak jammerlijk tegen hun geneigdheid inloopt. In deze weg te wandelen is niet het voortbrengsel der wijsheid, Dan. 2: 30; de uitwerking der bekwaamheden, 1 Kor. 2: 6, noch de vrucht van ijver en studie. Integendeel al wat de natuur kan. doen, is daarmee in strijd. De rede noemt het dwaasheid; de wijsheid noemt het dolheid; de voorzichtigheid merkt het aan als bedrog; geleerdheid veroordeelt het als geestdrijverij; de vrije wil verklaart het voor verwaandheid, en de eigengerechtigheid denkt dat het toomloos is. Bisschoppen en aartsbisschoppen verachten het, deken en aartsdeken walgen er van, de hoge geestelijkheid scheldt het uit, de lagere geestelijkheid predikt ertegen. Bijbel- en zendelingsgenootschappen bedanken iemand, als hij er het minste mee besmet is, en de Godsdienstige en eerlijke vrouwen verdrijven hem uit hare landpalen. Hand. 13: 50. Godvergetende Calvinisten verafschuwen het zwaard, die met zijn scherpe snede hun geen legerplaats vergunt; Wesleyanen versmaden het wapen, dat hun trots gebouw in het stof werpt, wereldse dissenters² haten het licht, dat hun onvaste grondslagen openbaar maakt, predikers in de colleges en academies verfoeien de stem, die hun Goddelijke lastbrief vraagt, en de plichtplegers van alle graden, gezindheden, namen en betekenissen walgen van een Godsdienst, die hen van het eeuwig leven afsnijdt en hen laat buiten de schaduw van een hoop. Een ding is hun klaar genoeg: - dat, indien dit de enigste weg is naar de hemel, zij dan niet hierop wandelen. Dit hebben zij enigermate

² dissenter: niet tot de staats - of algemene kerk behorend protestant. (St. Gihonbron)

duidelijk genoeg gezien; en als zij dus zichzelf rechtvaardigen, moeten zij noodzakelijk, zowel de weg zelf veroordelen, als het volk dat daarop wandelt, en de leraars, die de weg prediken.

Maar gelukkig zijn zij onder ons, die door een Almachtige hand en een bovennatuurlijke kracht op dit gezegend pad gebracht zijn! Wij plaatsen onszelf daar niet op bij de aanvang, noch bewaren onszelf daarop bij de voortgang. Indien wij een van beiden gedaan hebben, wij zijn geheel niet in de weg maar wandelen wij op een zijpad, en zullen uitkomen bij die deur, die Bunyan zag, die in de hel openging, in plaats van aan de hemel deur. Hij, die geen onderzoek van zijn ziel kent of hij op de weg is, noch rillende twijfelingen of angstige vrees ondervond, die zijn geest bedroeven; geen verborgen kernen en zuchten kent om zijn hart recht voor God te hebben; geen plechtig middernachtsgeroep, geen angstvallig vooruitzicht nog zwaarmoedig terugzicht, geen bevende bekommring, hoe het met hem op het einde zal wezen, geen vrees voor zelfbedrog, noch vermoedens van 's satans bedriegerij ontwaart, hij, zeg ik, die zorgeloos voortgaat zonder deze diepe oefeningen, openbaart door deze zelfde gerustheid, dat hij niet op het nauwe pad is, dat tot het eeuwige leven leidt.

Bij iemand die geestelijk oprecht is, zal elke schrede meer of minder gewogen, elke bevinding vroeger of later tot de toetssteen gebracht en ieder gedeelte van den weg angstvallig beproefd worden. Hij zal begeren door en door onderzocht te worden. Hij zal zijn boezem ontbloten voor elke pijl, die van de kansel vliegt, om te zien of het op hem gemikt is. Hij zal een onderzoekende prediking beminnen, en in zijn oprecht gemoed kan hij niet te diep doorboord worden. Hij haat de werkers met loze kalk en de naaisters van kussens voor alle oksels van de armen. Hij bemint harte- en gewetenswerk, en kleeft het meest aan hem, die zich "het meest veroordeelt van al de gewetens voor Gods aangezicht." Hij begeert dit pad geschetst, zijn struikelblokken weggenomen, zijn verzoeken geopperd en de handelingen van God met zijn ziel beschreven te hebben. Hoezeer alle mensen van de waarheid veroordeeld worden, als bijgelovig en liefdeloos, kan hij evenwel niet denken, dat het een kwade geest is, die begint met de werkingen van de Heilige Geest die de valse Godsdienst omverrukt, alle zwakke steunsels verscheurt, alle toevlucht der leugenen uitdrijft, der ziel van bedrog en geveinsdheid verlost, de mens bedekt met beschaamdheid des aangezichts en aan God alle heerlijkheid toeschrijft. Hoe gehaat en gescholden zij ook mogen zijn; hij kan niet dan ze liefhebben, die het middel van de genezing van zijn wonden zijn, en de ontheffing van zijn lasten de vertroosters in zijn verdrukkingen en de redders uit zijn verzoeken. Hij kan geen kwaad spreken van die verborgen kracht, die zich verenigd heeft met het Woord aan zijn hart, haar geheimen blootlegend, haar verborgene werkingen opsporend, haar diepe gedachten ontdekkend, en tot zijn verbaasdheid openbarende, wat hij geloofde dat niemand dan God en hij zelf weet. Hongerige mensen werpen geen brood op de mesthoop, zieke mensen sluiten de deur niet voor de geneesheer, en de gevangene slaat de arm niet af, die hem in vrijheid zet. En zo zult u, die deze verborgen paden bewandelt, de uitleggers van uw bevinding, de leidlieden op uw pad, de borsten, die u zogen en de handen, die u het brood des levens toedienen, beminnen en liefhebben.

Maar sommigen zullen zeggen; "***O! dat ik een helder bewijs had, dat ik in deze paden wandelde!*** Wat zou ik niet geven, om een Goddelijke getuigenis te hebben, dat de gezegende Geest mij daarop leidt!" Door dezelfde twijfelingen, is reeds het bewijs verworven. Twijfelingen leiden tot het roepen zuchten naar een Goddelijke

getuigenis; en in dit antwoord op deze zuchten wordt de hemelse getuigenis gegeven. Een mens, buiten twijfelingen, is zonder getuigenissen. Twijfelingen zijn voor de getuigenissen, wat het in elkaar sluiten is van twee in een passende voorwerpen, het slot voor de sleutel, het raadsel voor de oplossing. Getuigenissen zijn Eben-haëzers; - stenen der hulpe, 1 Sam, 7:42, - maar voor de stenen moet een gat gedolven worden, om in te staan, en dat gat is twijfeling. Twijfelingen vanwege de zaligheid, zijn voor de openbaring van de zaligheid, wat de honger is voor het eten, naaktheid voor de kleding, de donderstorm voor een schuilplaats, de galg voor de uitvoering van een vonnis en de dood voor een opstanding. De ene van deze is de voorafgaande die gereedmaakt en de weg opent voor de andere. De eerste is niets, buiten de laatste, en de laatste niets buiten de eerste.

Het naast aankomende dus voor de getuigenissen is het beste twijfelingen te hebben, Het beste is te weten, dat het recht met ons is; en het tweede, daaraan te vrezen, dat wij verkeerd zijn. De getuigenis van de Heilige Geest te genieten is de gezegendste zaak aan deze zijde van het graf, te hijgen naar die genietingen, is de grootste daaraan komende zegen. U gevoelt dat ik alleen van geestelijke twijfelingen spreek, dat is, twijfelingen in een geestelijke mens: want natuurlijke twijfelingen, zijn zo ver van de zaligheid, als de natuurlijke hoop. Het pad door het dal der moerbeziënbomen, gaat van kracht tot kracht; dat is, volgens de oosterse wijze van reizen, van de een rustplaats tot de andere, waar bronnen gedolven zijn, en de regen hen gans rijkelijk overdekt. Ps. 84: 7, 8. Wij leren God en onszelf, de zonde en de zaligheid niet in een dag.

De vraag is: *hebt U een stap op de weg gedaan?* "Wachter ! wat is er van de nacht?" Is het avonds laat, of middernacht, of het hanengekraai, of morgenstond 3 Mark. 13: 35. Is het Lente, Zomer, Winter of Herfst? De vraag *is* niet zo zeer of u veel gelooft, maar of u enig geloof hebt. Het is niet de hoeveelheid, maar de *hoedanigheid*; noch of u een grote Godsdienst, dan of u Godsdienst hebt. Een greintje waar geloof zal de ziel behouden; en ik ken vele, vele tijden, dat ik verblijd zou zijn, om in zekerheid te gevoelen, dat ik het duizendste gedeelte van een greintje bezat. "Het mostaardzaad is wel het minste onder al de zaden;" en evenwel kan een zodanig geloof bergen verzetten."

Heb ik een enkel gedeelte van uw bevindingen beschreven, een weinig weerklank in uw binnenste gevonden, een Goddelijke verborgenheid van uw hart ontknoopt, of een hemelse koord in uw ziel aangeroerd? Gelukkig is hij, die een Goddelijke getuigenis heeft van zijn eeuwig aandeel in de verkiezende liefde van de Vader, in het verzoenend bloed en de rechtvaardigende gerechtigheid van de Zoon, en in de Goddelijke onderwijzingen van de Heilige Geest. Maar ik verzeker plechtig elk en een ieder, die oren heeft om te horen, dat dit pad de alleen enige weg des heils is; en dat iedereen, die in de grote dag bevonden zal worden niet enigermate op hetzelfde te hebben gewandeld, in de handen zal vallen van Hem, die een verterend Vuur is; en in de hel zal neerzinken, om eeuwig Zijn toorn en zondewraak te ondervinden.

AMEN.

2. DE BOMEN DES VELDS EN HUN VASTGESTELDE BESTEMMING.

Leerrede over Ezechiël 17: 24.

"Zo zullen al de bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de den hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."

Het schijnt, zoals Joseph Hart terecht heeft opgemerkt, geheel onmogelijk, om een pad van Christelijke bevinding uit te schetsen, en dan te zeggen dat al de kinderen Gods dat pad zullen bewandelen, De alleen wijze God heeft verschillende wegen, langs welke Hij Zijn kinderen tot de kennis van Hem, de enige en waarachtige God, brengt. En hij zal alle wijsheid van het schepsel vernietigen zodat niemand in staat zal zijn de Heere een pad voor te schrijven, of Hem te besluiten in die nauwe beperkingen die door ons gevallen gemoed de Almachtige zo dikwijls worden voorgehouden. Maar hoewel wij niet bij machte zijn, om de Christen, in zijn bevindingen, een pad af te bakenen, of om een juiste maatstaf op te geven, om er alle kinderen Gods mee te meten, zo is het evenwel buiten alle tegenspraak, dat er, in het hart en het geweten van het ganse uitverkoren geslacht, een juiste en zekere schets van Gods onderwijzing is in gedrukt.

Er is een zeer groot verschil, tussen het oprichten van een juiste maatstaf, waarbij ieder, die niet aan de voorgeschreven bepalingen voldoen kan, veroordeeld wordt, en het ter zijde stellen, van al de bepalende kenmerken. Er zijn in de Goddelijke waarheid zekere grote delen, die volstrekt bij bevinding moeten gevoeld en gekend worden; er zijn zekere voorname leidingen in de Goddelijke leerwijze, die noodzakelijk in ieder levend gemaakt hart door de Heilige Geest moeten gegraveerd zijn; en hij, die deze grote afbakening en juiste kenmerken niet persoonlijk en voor zichzelf bezit; draagt het kenmerk niet, van een wedergeborenen kind van God. Bijvoorbeeld: "Bekeert u, en geloof het Evangelie;" waar nu geen bekering en geloven van het Evangelie plaats vindt, daar is het ontegenzeggelijkste bewijs voorhanden, dat er de onderwijzing van God den Heilige Geest gemist wordt. "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt."

Wanneer er nu geen inwendige, geestelijke en bevindelijke kennis is van de ene waarachtige God, en van de Middelaar Jezus Christus, dan is het een bewezen waarheid, dat er geen eeuwig leven in de ziel is. Daar, waar geen overtuiging van zonden is, is ook geen werking van de Heilige Geest, "Die van zonden overtuigt," en de ziel zich schuldig voor God doet gevoelen. Daar, waar het geloof in de Middelaar Gods ontbreekt, wordt opnieuw een ander, volstrekt noodzakelijk kenmerk, waardoor Gods kinderen te onderscheiden zijn, gemist. En zo zouden wij kunnen doorgaan op onderscheiden schetsen van de Christelijke waarheid en de grote delen van de inwendige bevinding te wijzen dat, waar deze zekere bevindingen ontbreken, waar deze grote punten van de Goddelijke waarheden niet bevindelijk worden gekend, wij daar een alles afdoend bewijs hebben dat die ziel door God de Heilige Geest nog niet is opgewekt tot een geestelijk en eeuwig leven.

De Heere heeft trouwens in Zijn woord ook zekere juiste regels aangaande de wijze hoe Hij werkt, beschreven. Bijvoorbeeld: "een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden; en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden." Dat is een van de regels, waarnaar de handelwijze van God in Zijn werkingen gericht is, en die nooit, ook met geen enkele uitzondering, kan vernietigd worden. En in onze tekst, - waarvan ik, met Gods hulp, enige gedachten u wens mee te delen - hebben wij een voorbeeld van Gods handelwijze in Zijn werkingen, gelijk aan dat, wat ik zo even heb aangehaald. "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de hogen boom vernederd heb; en de nederigenboom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb: Ik, de Heere, heb het gesproken, en zal het doen." Indien onze bevinding daarom (wij mogen er van denken en zeggen, wat wij willen) niet in strikte overeenstemming is met de grote merktekenen, die door de Heilige Geest in het Woord der waarheid zijn voorgesteld, dan kunnen wij zonder te aarzelen, met gerustheid het "Tekel" in weegschalen gewogen, "maar te ligt bevonden" op die bevinding schrijven.

Wij willen dan onder Gods zegen onze bevinding, zoals zij is, met de regel die de Heere Zelf heeft voorgesteld, vergelijken, en wanneer onze bevinding de toets aan dat voorschrift niet kan doorstaan, er het Ikabod op schrijven, en het "Tekel" met grote letters op het voorhoofd drukken, "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en de drogen boom bloeiende gemaakt heb: Ik, de Heere, heb het gesproken, en zal het doen."

De Heere spreekt hier van vier verschillende bomen, of liever van vier bomen in onderscheiden staat; en Hij verklaart ons daarbij, wat Zijn werk aangaande en met deze bomen zijn zal. In de ontvouwing hiervan, zal ik, met de zegen des Heeren, de tijd, die wij hier samen zijn, bepalen. "Zo zullen alle bomen des velds" - een zekere waarheid - weten.

Allereerst doet zich hier de vraag op: *wie zijn deze "bomen des velds?"*

Het veld schijnt de zichtbare kerk van God te betekenen en de bomen des velds allen, die door een uiterlijke belijdenis leden van de Godsdienst zijn, hetzij dan slechts in naam of in het wezen der zaak. De "bomen des velds" betekenen hier niet, bij uitzondering, het levend gemaakte geslacht van God, maar alle bomen die in het open veld van de Godsdienst staan, zonder onderscheid. Dat zijn die personen, die hier op aarde, voor het uitwendige, een naam en een plaats in Christus Kerk hebben. Daarom, lezen wij ook vaak in de Heilige Schrift van mensen, niet zo als zij wezenlijk zijn, maar zoals zij belijden te zijn. Wanneer daarom de Heere, bij Johannes 15 zegt: "Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg", dan spreekt hij daar niet van de ranken, zo als zij werkelijk zijn, maar zoals zij belijden te zijn. De rank was nooit in Hem, want dan zou zij vruchten moeten dragen; maar de rank was in Hem; door de belijdenis, en niet in wezen. Zo ook neemt de Heere hier, "de bomen des velds" in de brede omvang van al de belijders van Zijn naam. Zij belijden "eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren te zijn; "zij belijden "een spruit van zijn planting te wezen, een werk Zijner handen." De Heere merkt hen aan, naar hun aanmatigende belijdenis, niet naar hetgeen zij wezenlijk in Zijn heilige ogen zijn, maar op grond van hun eigen belijdenis, dat zij "bomen des velds" zijn - dat is, leden van de zichtbare kerk hierbeneden. "Alle bomen des velds", - allen, die door belijdenis op de zichtbare kerk van Christus betrekking hebben; allen wiens ogen

(hetzij natuurlijker of geestelijker wijze) enigermate geopend zijn; allen, die zich enigzins "van een wereld, die in het boze ligt" hebben afgezonderd; allen, die de "waarheid, zo als die in Jezus is" door belijdenis hebben aangenomen; allen die voor de reinheid en de kracht van het Evangelie van Christus strijden - "alle bomen des velds", hetzij zij door God of door de satan werden geplant - al de leden van de zichtbare kerk, al de ranken van den wijnstok, hetzij in waarheid of slechts bij name, al deze bomen des velds zullen een zekere waarheid weten.

Maar wat is nu deze waarheid? - De HEERE zal, overeenkomstig Zijn eigen verklaring en belofte, aan en in zekere personen een zeker merkteken doen, en het zal aan de zichtbare kerk van Christus blijkbaar worden, wat Hij aan hen, die door Zijn vinger als het ware zijn aangewezen, doen zal,

I.

"Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, den hogen boom vernederd heb." Het eerste karakter waar de Heere van spreekt, is de hoge boom. "En de hoge boom zal *vernederd* worden." De uitdrukking "hoge boom" schijnt mij toe twee betekenissen te dragen.

Vooreerst, hebben wij de "hogen boom." Dat is een naamchristen, die van de vreze Gods in zijn ziel verstoken is, die niets van Gods genade in zijn hart bezit. maar die in de zichtbare kerk van God een belijdenis heeft gedaan van de levende Godzaligheid, schoon hij derzelve kracht verloochent. Met dezulken wordt als het ware de kerk overstroomd, en ik geloof, (laat een ieder van de zuiverheid van zijn kerk spreken, zo als hem goeddunkt) dat er geen kerkgenootschap bestaat, dat van deze bomen bevrijd is. Het zijn geen bomen der gerechtigheid, door de Heere geplant, tot verheerlijking van Zijn naam. Maar zij zijn door de satan, met een valse belijdenis van de Godsdienst, in de kerk van Christus ingevoerd geworden, omdat hun harten van de bevindelijke kracht van de levende Godzaligheid geheel leeg en onwetend zijn.

Zo is dan deze "hoge boom", een hoog verheven, hoog gevoelend, vermetel en trots belijder van de Godsdienst, die zijn hoofd geheel en al gevuld heeft met de leer van genade, maar die ontbloot is van de gevoelige kracht, die de wezenlijke Godzaligheid op en in haar bezitters pleegt uit te werken. Het is een onbelaste, een ongeoeffende, een onverzochte, een onbeproofde naamchristen. Het is iemand die nooit de krachtvolle hand van God op zich voelde drukken, waardoor hij tot in het stof is vernederd geworden; die nooit voor de troon van Gods genade en majesteit, als een gans bedorven en verwoest ellendeling zonder hoop en zonder hulp, is neergevallen; die nooit schuldig werd voor de Heere; die nooit ten onder gebracht is geworden, zodat hij zijn ganse bedelaarsgestalte, armoede en onmacht in zichzelf, recht beschouwde. Maar het is een natuurlijk mens, die de naam heeft dat hij leeft, en de Godsdienst in zijn hart belijdt te bezitten, hoewel hij in zijn consciëntie niet van de vrijmachtige onderwijzingen en Goddelijke werkingen van JEHOVAH de Heilige Geest ondervonden heeft.

Toch heeft de Heilige Geest hem met een zeker merkteken getekend; en dat is, dat hij een "*hoge boom*" is. Hij is niet de kruipende klimop, hij is niet de zwakke rank, die niet kan omhoog komen zonder ondersteuning, maar hij verheft zich in veel weten, richt zich op in een hooggevoelende en trotse vrijmoedigheid, steekt in de verheven inbeeldingen van zijn onvernederd hart zijn hoofd tot boven de wolken, en ziet met hovaardige verachting en in hoogmoed van hart neer op hen, die kermend, zuchtend en treurend zijn, vanwege een lichaam der zonde en des doods. In dit woud van bomen, is "de hoge boom" het eerste voorwerp, dat het oog tot zich trekt, omdat

hij boven alle bomen uitsteekt. U zult deze naamchristen in Christus kerk ten allen tijde onbeschroomd te voorschijn zien treden. Hij blijft, vanwege zijn zwakheid of onwetendheid nooit terug; hij wordt, wat zijn zielstaat voor God betreft, nooit met twijfelingen en angsten overmand. Hij steekt vanwege zijn boosheid, bedorvenheid en vuilheid voor de Heere, nooit zijn mond in het stof; wanneer hij eens in een gezelschap, of bij de een of andere Godsdienstige gelegenheid tegenwoordig is, is hij altijd gereed te spreken, verhoogt zichzelf, ja verheft zich boven Gods kinderen, die onder de last van hun schulden, zonden en verdorvenheden gebukt, treurende en zuchtende daar henen gaan, en bij den Heere gedurig pleiten, om de openbaringen van Zijn genade en zaligheid aan hun zielen.

Maar de Heere zegt: "Ik zal de hogen boom *vernederen*." Deze hoge boom zal *vernederd* worden. En niet alleen dat, maar het zal op een zichtbare, op een in het oog lopende wijze gebeuren: "alle bomen des velds zullen het weten." Vernederd voor *allen*, die ogen hebben te zien, die oren hebben te horen, en die harten hebben om Gods daden en handelingen op te merken. Niemand, zelfs niet tot één toe, heeft de zonde in zijn binnenste overwonnen, dan alleen diegene, die "de vreze des Heeren" in hun harten hebben, "tot een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods." Alle anderen zijn onder de heerschappij van de zonde. Zij zijn zoals de Heilige Geest zelf verklaard heeft: "dienstknecht der zonde." Zij menen daarvan bevrijd te zijn, maar in het verborgen om "heerst de zonde in hun sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams."

Opdat alle bomen des velds zouden weten, dat de Heere de hogen boom vernederd heeft, daarom laat Hij het dikwijls toe dat deze hoog verheffende belijders, in zekere alom bekende zonden te vallen. Hierdoor staan zij voor de ogen van Christus' kerk ontbloot, als loutere naamchristenen, als slechts uitwendige belijders van de levende Godzaligheid, die van de wezenlijke kracht van genade niets af wisten.

Maar de Heere heeft ook nog andere wegen en middelen, om deze hoge boom te vernederen. Bijvoorbeeld: door hem in zijn geweten te slaan met het angstige vooruitzicht op Gods zondewraak en Zijn toorn tegen alle werkers der ongerechtigheid, waardoor hij in al de verschrikkingen van wanhoop gedompeld wordt. Er is zo menig hooggevoelende en verwaande naamchristen, verheven tot een valse vrijheid, het hoofd als het ware door zijn hoge inbeeldingen boven de wolken stekend, jankend en huilend de eeuwigheid ingegaan. Want de roede van Gods eeuwige toorn tegen de zonde benauwde zijn geweten, terwijl hij, onder al de afzichtelijkste verschrikkingen van wanhoop, zijn schuldige ziel uitblies; in wiens knagende consciëntie reeds hier, voordat hij door de wrekende hand van Gods gerechtigheid in de hel neergestort werd, een voorproef gevoeld werd van de eeuwige wraak van God en de verslindende vlammen van het vuur, dat niet wordt uitgeblust. En zo maakt de Heere deze mens tot een schouwspel voor anderen, door deze "hogen boom te vernederen," en werpt hem van die zichtbare hoogte in de afgrijselijkste diepten van de hel.

Ten tweede. Maar de uitdrukking "hoge boom" heeft, een andere betekenis. Waaruit ontspruit die trotsheid bij de zichzelf vertrouwend, hooggevoelend naamchristen? Is het niet uit een inwendige oorzaak van hoogmoed in zijn binnenste? En zijn niet allen, zonder een enige uitzondering, deelgenoten van datzelfde "arglistig, ja dodelijk hart"? Omdat de verheffende en verwaande vrijmoedigheid bij een hooggevoelend naamchristen uit de aangeboren hoogmoed van zijn hart ontstaat, is dan in het hart van een levend gemaakt kind van God niet dezelfde werkende oorzaak van die vervloekte

verhovaardiging? Wanneer de Heere, mijn vrienden! door Zijn oneindige genade en barmhartigheid het niet verhoede, ach, ieder van ons zou in die strikken vallen, waarin zo velen verward geraken! En daarvan is het, dat zo menig levend gemaakte ziel, een die God bij de hand genomen en door Zijn Geest onderwezen heeft, door de listen van de satan, door de hoogmoed van zijn hart en door de werkingen van zijn gevallen natuur, verheven wordt tot een vals vertrouwen, tot een staan in valse vrijheid, en tot dat verfoeilijke en in Gods en der mensen ogen zo onverschoonlijk hooggevoelende te zijn, zich in zijn inbeeldingen zelf verheffend, en dat, - ja vrienden! zo arglistig is ons hart - en dat, vanwege het werk der genade in zijn hart! Werd "Jeruzalem met lantaarnen doorzocht," wij zouden zo velen van dezulken onder het ware volk van God aantreffen.

En van waar komt dit? Wat verheft de boom in het woud? Wat trekt hem tot die onnatuurlijke hoogte, wat doet zijn stam zo hoog gaan, zonder dat hij zijn takken ter zijde uitspreidt, of zijn wortelen in de aarde uitschiet? Is het niet dat hij een standplaats onder de hoge bomen heeft? Nu, zo is het ook in de kerk van God. "Kwade samensprekingen bederven goede zeden," Drie of vier hooggevoelde naamchristenen in een gemeente van de levenden God, zullen, indiende Heere het niet verhoedt, vele van Gods kinderen tot hoge inbeeldingen en een vals vertrouwen verleiden.

Daar is er nog een andere bron, waaruit dit ijdel vertrouwen in de harten van Gods kinderen ontstaat, namelijk onder het gehoor van Evangeliedienaars, die voor zich - zelf in zulk een valse vrijmoedigheid staan en verkeren; die hun pijlen wetten tegen de oefeningen van Gods beproefd geslacht, die de twijfelingen en vrezes, de schulden en droefheden van het levend gemaakte Sion, met bitse beschimpingen en verachtingen bespotten, en die hun schichten werpen op ieder, die met hen niet in dat hooggevoelende vertrouwen staat.

Onder deze hoogopschietende bomen, deze verwaande dienaars van de gemeente in de letter, worden de kinderen Gods vaak uit hun wezenlijke staat getrokken. Zij worden, gelijk die ze horen, tot een staatzuchtig en eergierig doel gevoerd, en zij worden opgetrokken in een vermeende vrijmoedigheid en verfoeilijke trotsheid, door de bediening van hen, die daarmee vervuld zijn. En zo worden zij (Gods kinderen) "hoge bomen."

Maar de Heere zal zijn kinderen nooit in zulk een ijdel vertrouwen doen voortwandelen. Hij zal het niet toestaan, dat zij een lange tijd in zulk een valse vrijheid verkeren, en daarom zal Hij ze *vernederen*. "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb." De Heere zal in de weg van Zijn toorn en van het oordeel van de onbekeerden, maar in de weg van Zijn genade en des ontfermens de uitverkorenen onder die hoge bomen vernederen.

En vraagt u, hoe de Heere die hogen boom vernedert? Het is, door de ziel slechts een weinig te doen beseffen, van wat zij waarlijk is; door haar een blik te doen slaan op die fontein van inwendige bedorvenheid van het hart, die wij met ons omdragen; door de ziel haar verborgenheden te ontdekken; door ons soms in de weg van Zijn voorzienigheid zware beproevingen toe te zenden, waardoor wij, buiten de goedertieren uitredding des Heeren, als geheel hulp- en hopelozen ontbloot staan. Of door in ons geweten Zijn pijlen en overtuiging te schieten, waardoor wij benauwdheden, angsten, schuld, ellende en veroordelingen voor Zijn heilig aangezicht gewaar worden. De Heere heeft ons slechts met de vinger van Zijn alvermogen aan te raken, en het gehele gebouw van al ons ijdel vertrouwen ligt in puinhopen. Hij heeft ons maar met een gefronsd voorhoofd aan te zien, en al onze trotsheid,

hooggevoelendheid en gewaande vrijheid is gekneusd, ja verbroken, en wordt tot niets. Hij heeft maar voor een ogenblik de sluier van onze harten op te lichten, en ons te ontdekken wie wij zijn, en ons te laten weten wie Hij is, wij zullen voor Hem neervallen, gelijk Jesaja neerviel, toen hij de "heerlijkheid des Heeren in de Tempel zag." "Onze heerlijkheid zal veranderd worden in een verderving", net als het met Daniël ging, toen hij dat grote gezicht zag. Wij zullen met Job ons "verfoeien en berouw hebben in stof en as, dewijl wij de Heere hoorden met het gehoor van onze oren, maar Hem nu zien met onze ogen,"

De Heere laat zijn volk soms lange tijd in een soort van half vertrouwen doorgaan, zij gevoelen het bij zichzelf duidelijk, dat er iets verkeerd in hen moet zijn, en evenwel komen zij gedurende al die tijd niet tot de juiste zekerheid. Zij hopen op hoop en tegen hoop, en evenwel trachten zij zichzelf te onderschragen, maar met gebroken en zwakke steunsels. Maar op het ogenblik dat Hij zijn hand aan hen legt; op het ogenblik, dat Hij in hen Zijn heilige verontwaardiging over de zonden, en Goddelijke wraak over de ongerechtigheid ontdekt, worden zij van al hun ijdel en trots vertrouwen uitgekled, en gevoelen in zich de hoge baren van zieledroefheid, en de golven van zware angsten. "De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruis van Gods watergoten." Het schijnt dat "al de baren en golven des Heeren over ons henen gaan."

Dan zijn zij vernederd. Dan is hun valse vrijheid verdwenen, hun ijdel vertrouwen is vernietigd, hun vleselijke hoop is als een nevel weggevaagd, hun geloof schijnt weggenomen, en zij staan voor het aangezicht van God als op den uiterste rand van de hel, vrezende, dat ieder ogenblik de tijd er zal zijn, dat zij in de eeuwige verdoemenis zullen gedompeld worden. Hier is de "hoge boom vernederd."

En o, mijn vrienden! Geloof het, wanneer u nooit *vernederd* bent geworden, dan hebt u geen verhoging te verwachten. Wees er van verzekerd, dat als de genade van God u nooit vernederde, en tot niets voor de Heere gebracht heeft, dan hebt u nooit te rekenen, dat u op een aangename en zielzaligende wijze, door de openbaringen van Christus, zult verhoogd en tot, Hem verheven worden. En zo komen wij tot het tweede karakter, dat in onzen tekst beschreven wordt.

II

De verhoging van de nederige boom. "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb, de *nederigen boom verheven heb.*"

U voelt, dat wij hier een zeer grote tegenstelling hebben. Wij hebben den hoge boom beschouwd; die boom, die boven alle bomen van het woud uitstak, zoals de hoog opschietende populierboom, waardoor hij boven alle bomen die rondom hem zijn, het eerst werd opgemerkt. En nu zullen wij de "nederigen boom" de wijnstok die zichzelf niet ondersteunen kan, de klimop die op de grond kruipend en klauterend naar enige onderschraging uitziet om opwaarts te komen, een ogenblik van nabij beschouwen.

Deze "nederige boom" verbeeldt een kind van God, dat in zijn ziel diep vernederd is, wiens gerechtigheid hem is ontdekt geworden als een vuil en wegwerpelijk kleed, wiens hart is verslagen, wiens geest is verbroken, wiens geweten is vertederd. Ja, hij is door het werk der genade in zijn ziel vernederd en vertederd geworden, dat hij niets heeft, en niets is, dan een arm, een vernield, een ellendig, een zondig, een aan alle zijden in alles goeds tekortkomend, een hulpeloos, een hopeloos schepsel, dat zijn "ogen zelfs niet naar de Hemel durft op te heffen". De nederige boom is een, die ten allen tijde de slechtste, de geringste en de nederigste gedachten van zichzelf heeft; die in zijn hart niet het minste geestelijk goed kan vinden; die steeds bevreesd is, om door hoogmoed ter zijde afgetrokken te worden; die voor iedere schijn van iets meer te

zijn dan hij wezenlijk is, of iets meer te spreken dan hij waarlijk gevoelt, beeft en terugschrikt; die dag bij dag nederiger wordt in de gedachten over en van zichzelf, "achtende anderen uitnemender dan zichzelf". En vanwege een gevoelig gezicht van zijn vuilheid, slechtheid en boosheid voor de ogen van een hartdoorzoekende en nierenbeproevende Jehovah, is hij vervuld met afschuw en verfoeiing van zichzelf. Hij wenst nog meer vernederd te worden, en zegt daarom vaak:

*"Mijn hart is vol bedrog en zonden,
'k Ben voor Uw oog afschuwelijk, Heer!
'k Walg van mij zelven, - diep onreine,
Ai! verneder me tot Uw eer"*

"De nederige boom" is een, die weinig kan spreken, omdat hij zo weinig heeft te spreken, dan van zijn Goddeloosheid, diepe ellende, uiterste hulpeloosheid, algeheel onvermogen, afschuwelijke vuilheid en verfoeilijke boosheid. De "nederige boom" is een die aan de voetbank des Heeren zich neerbuigt en liggen blijft, totdat het Gode behaagt, hem met de toelaching van Zijn liefde te beweldadigen. De "nederige boom" is een die zich graag terug wenst te houden, omdat hij bang is om in trotsheid en hoogmoed voorwaarts te komen. Er is deze nederige boom geen plaats te laag, er is hem geen te vernederende gestalte dan dat hij deze niet graag zou willen aannemen. Er zijn geen woorden krachtig genoeg om het innerlijk van zijn verbroken hart uit te drukken, en er is geen tong zo bespraakt, en geen hoofd zo begaafd, die het gevoel van zijn harten voor de hoge God, met Wie hij te doen heeft, zou kunnen beschrijven. Hij is niets en hij heeft niets. Hij is ook onvermogen, om enig geestelijk goed in zijn hart aan te tonen, maar hij beschouwt zich voor God en voor het volk van God te staan, als een massa ongerechtigheden, een hoop vuile ongemakken, een melaatse, een bankroetier, een bedelaar, een arm en nooddruftig zondaar. "Van de voetzool af tot het hoofd toe, is er niets geheels aan hetzelfde, dan wonden, striemen en etterbuilen."

Van deze nederige boom nu, heeft de Heere gezegd: "Ik zal Hem verhogen." Maar Hij zal de nederige boom nooit in zichzelf verhogen. Want de Heere zegt: "Een wijze beroeme zich niet in Zijne wijsheid; de sterke beroeme zich niet in zijn sterkte; een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom: maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat ik de Heere ben." "Maar in den Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het ganse zaad van Israël." "Die roemt, roeme in de Heere."

Wanneer daarom de nederige boom verheven wordt, zal het zijn door een zoete openbaring van Jezus bloed en de eeuwige liefde aan zijn ziel; - zal het zijn door hem uit het stof op te richten, en uit de drek te verhogen, opdat hij zitte bij de prinsen Zijns volks, en een erfgenaam van de troon der heerlijkheid worde; - zal het zijn door de beminnelijke intrede van koning Jezus in zijn hart, waardoor zijn geweten met het verzoenende en reinigende bloed van Zijn genade wordt gesprengd, en met de druppelen van Zijn barmhartigheid worde bedauwd, en Zijn eeuwige gerechtigheid voor al zijn wonden gepast en berekend ziet. Dan is de "nederige boom verheven" geworden, wanneer hij door de openbaringen van Gods genade en barmhartigheid aan zijn ziel, op een aangename en gemakkelijke wijze van zijn zonden en ongerechtigheden kan afzien; wanneer de vroegen en de spaden regen in zijn verzengd en dorstig hart druipt; wanneer hij door het geloofbekwaam mag worden, om te zien, dat Jezus zijn naam op het hart draagt, en zorgt voor zijn zaligheid; en wanneer hij in zijn geweten de liefelijke en gezegende getuigenis heeft, dat hij een deelgenoot is van die liefde, die de kennis te boven gaat, en welke lengte,

breedte, diepte, hoogte noch te meten noch of te peilen is. Dan zeg ik, is hij waarlijk "verheven."

Maar zijn verhoging kan hem nooit tot een verwaand vertrouwen leiden. Hij wordt daardoor nooit hooggevoelend, of tot dwaze eigengerechte gedachten gebracht. Hoe meer de Heere hem verhoogt, hoe nederiger hij bij zichzelf wordt. Hoe hoger de Heere hem verheft, zo veel te lager buigt hij zich voor Hem neer. Hoe helderder zijn gezicht is in het zien van zijn aandeel aan Jezus, des te meer smelt zijn ziel in ootmoedigheid weg, des te meer is zijn hart verbroken, des te tederder wordt zijn geweten. Hoe meer vaker de Heere Zijn genade en liefde in zijn ziel uitstort en aan hem openbaart, des te verlegener is hij, omeen plaats te vinden, die nederig genoeg voor Hem is, opdat hij er nederzinkende, de Heere zou verhogen.

O, mijn vrienden! dit is de enige verhoging, die wezenlijk begerenswaardig is; niet zich trots te verheffen, hooggevoelend te zijn, of in valse vrijheid te berusten, maar in de verhoging, om aan de voeten van de Zaligmaker te liggen en met Johannes het hoofd in Zijn schoot de openbaring van Hem te begeren. Niet in zichzelf te verhogen, maar verhoogd te zijn in Christus, door een zoete bekendmaking van Zijn eeuwige en stervende liefde aan en in onze zielen te gevoelen. Dit is de verhoging, die een verbroken en verslagen hart verlangt, en wat ook niemand anders noch verlangen, noch ontvangen kan.

III.

Maar wij gaan verder om een andere boom, waarvan de Heere spreekt, te beschouwen, en te onderzoeken, wat de Heere gezegd heeft aan die boom te zullen doen. "Zoo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, den hogen boom vernederd heb, en de nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en de droegen boom bloeien de gemaakt heb." **Zo hebben wij hier de "groenen boom"**

Nu, juist in dezelfde weg als de hoge boom twee onderscheiden karakters betekende - namelijk, de naamchristen, en een kind van God door de listen van de satan ter zijde afgetrokken in hooggevoelendheid, - zo schijnt ook de "groene boom" beide, en een bloot belijder van de Godsdienst en een kind van God in de warmte van zijn jeugdige ijver, voor te stellen.

Ten eerste. Dat door de groene boom een naamchristen - een belijder van de levende Godzaligheid, die de kracht ervan verloochent - wordt afgebeeld, wordt duidelijk, wanneer wij het achtste hoofdstuk van het boek van Job lezen, waar Bildad van de huichelaar spreekt, zeggende: "hij is sappig³ voor de zon, en zijne scheuten gaan over zijn hof uit; zijn wortelen worden bij den springader ingevlochten; hij ziet een steenachtige plaatse. Maar als God hem verslindt uit zijn plaats, zo zal zij hem loochenen, zeggende: ik heb u niet gezien. Zie dat is de vreugde zijns weg; en uit het stof zullen andere voortspruiten." Daar vergelijkt hij, vs. 11 en 12, de huichelaar ook bij "de bies en het rietgewas", dat in de modder en het slijk groeit, en groener is dan enig ander kruid. Zo hebben wij, naar het onfeilbaar Woord van God, de zekere verklaring, dat deze "groene boom" een huichelaar in de Godsdienst is, een bloot belijder van de ware Godsdienst, zonder de kracht ervan inwendig te gevoelen.

Hij is "groen" dat is, hij vertoont op en rondom zich een zekere soort van groenigheid. Het bidden gaat hem altijd vloeiend, vlot af - hij is een begaafd man. Hij is door en door kundig en ervaren in de leer, ja zelfs een meester in alle geschillen. Hij is zo blakend en vurig in ijver, dat hij, ten allen tijde en in ieder gezelschap, de Godsdienst op de voorgrond stelt, en daarmee is hij dikwijls een plaag voor Gods arm,

³ In de Engelse vertaling staat: "hij is groen voor de zon." (Vert.)

beproefd en geoefend volk, omdat hij altijd bidden en spreken kan, en het schijnt, dat de Godsdienst hem ten allen tijde zwaar weegt en na aan het hart ligt, terwijl zij integendeel zich vaak zo dor, zo gevoelloos, zo verhard, zo dodig, zo onvruchtbaar en koud gevoelen, als de plaats waarop zij zitten.

De groene boom is opgeblazen door een groenigheid, die zijn vruchtbaarheid ontleent uit de modder en het slijk van de verdorven natuur, en daarom is zij ook niets dan en louter natuurlijk werk, en omdat "alles wat uit het geloof niet is, zonde is" niets dan zonde.

Nu de Heere zegt: "Ik zal de groenen boom verdrogen. Hebben wij het niet dikwijls opgemerkt, dat de belijders van de godsdienst, met grote gebedsgaven te voorschijn traden - of mogelijk bedienaars van het Evangelie, die grote predikgaven hadden, zodat zij vele en grote vergaderingen tot zich trokken, en strijders voor Gods waarheid schenen te zijn, - hoe zij, als kwam er een verzenging over hen, zijn verdroogd? Ging niet hun "zon op de middag onder?" Zijn zij niet ter zijde afgetrokken in openbare misslagen? Ja, zijn ons zelfs niet in deze hoofdstad (Londen) geen mensen bekend, die vroeger opstonden als kampvechters voor de leer der waarheid, die in de ergste misslagen gevallen zijn, zodat hun slechte huichelarij openbaar werd? Alsdan heeft de Heere Zijn woord vervuld: "Ik heb den groenen boom droog gemaakt."

Ten tweede stelt de "groene boom" eveneens velen van Gods kinderen voor, zoals zij in de eerste dagen van hun geestelijk leven zijn. Welk een ijver, welke warmte, welk een drift schijnen wij in onze zielen te hebben in de springtij van het leven, omdat de Heere ons naar Zijn genadig welbehagen heeft willen bezoeken met Zijn gezegende getuigenissen richting ons, en ons een voorsmaak van Zijn eeuwig welbehagen gegeven heeft! Maar het grootste gedeelte van deze ijver was vleeselijk, en de meeste vurigheid kwam voort uit de blote werkingen van de natuur. Deze soort van heilige ijver ontstond voor het grootste gedeelte uit een verhitte opgewekte verbeelding; het kwam alles niet uit God. Hoewel de "wortel der zaak in ons was," zo was niettemin deze ijver, deze vurigheid, deze ernst, dat lopen hier en dat jagen daar, dat alles stormenderhand willen innemen en wegvoeren - al deze dingen waren wezenlijk niet uit God, maar het was het kleed van de natuur dat door de genade scheen gedragen te worden.

De Heere zegt ook *van* dezen "groenen boom": "Ik zal hem verdrogen." Hij zal deze groene boom in een staat van nooddriftigheid en onvruchtbaarheid brengen. En nu vraag ik u, of dit ook niet onze bevinding is? Waar is onze blakende ijver? Is zij niet verdwenen? Waar is onze jeugdige vurigheid? Is zij niet uitgeblust? Waar zijn onze vurige gebeden en brandende begeerten? Zijn zij niet uitgedoofd en tot as bijna vergaan? Als dan is de "groene boom verdroogd," en wij zijn door de bewerkingen van God in onze harten (zoals wij veronderstellen) tot die stand gebracht, die de Heere ons in de vierde plaats te aanschouwen geeft, en dat is een "droge boom" te zijn.

IV

"Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd, en de nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, **en de drogen boom bloeiende gemaakt heb** "

O! welk een staat, als een droge boom voor God te staan! Om zich te gevoelen, als of er niet het minste geestelijk sap en Hemels vocht in ons ware. Te gevoelen, dat al onze inwendige Godsdienst de naam van Godsdienst onwaardig is. Te gevoelen, als of wij geen wezenlijk werk van de Heilige Geest in onze harten hadden, en dat er door God

geen veranderende genade in onze harten ingestort ware! O, wat is het een moeilijke bevinding, om in een staat van droogheid voor God en voor het volk van God te zijn; onze harten in de toenadering tot God, droog te bevinden, in het gezelschap van Gods kinderen, een droge ziel te hebben; droog te zijn voor Gods beloften, droog voor Zijn onderwijzingen, droog voor elke zegen, die God aan zijn uitverkorenen beloofd heeft. En ons even onbekwaam te gevoelen, om onze zielen te doen herleven, en aan onze harten groenheid en vruchtbaarheid mee te delen, als de droge en verzengde boom van het woud onvermogen is, om zich weer met groenheid te bekleden, en bloemen en vruchten weder te geven! Hier staat nu de "groene boom" - of liever de boom, die eenmaal groen was - onder de bomen des velds; al zijn vruchten zijn afgevallen, zijn bloemen zijn verwelkt, zijn bladeren hebben opgehouden, en hij is als de eik in de winter, met nog hier en daar enige droge en dode bladeren omhangen, in plaats van met het groene en bloeiende lofwerk, waarmee hij voorheen bekleedt was.

O, hoe vreselijk is het, als wij zo als droge bomen voor God staan! Welke angsten beknellen ons dikwijls het hart, bevreesd zijnde, dat wij met wortel en al zullen uitgerukt en in het eeuwige vuur geworpen worden! O! onze Godsdienst verdroogd, en niets in onze harten te gevoelen, dat enigszins naar Hemels vocht, sappigheid, bedauwing, vereniging, of groenheid gelijkt! Welk een toestand!

En toch, de Heere heeft iets beloofd aan deze boom te zullen doen. Hij heeft gezegd: "Alle bomen des velds zullen weten, dat Ik, de HEERE, de droge boom bloeiende gemaakt heb." O vrienden! Wat hebben wij het met een wonderwerkende God te doen! In welke verborgen paden beweegt Hij zich! Hoe verijdt en stelt Hij telkens alle verwachtingen van de natuur teleur! De natuur zou zeggen: Wat! "de groene boom verdrogen, en de droge boom bloeiende maken?," Nee, maakt dat de "groene boom" steeds groener en bloeiender wordt! En de droge boom, wel nu, "houw hem uit en werp hem in het vuur!" Maar des Heeren gedachten zijn niet onze gedachten, en des Heeren wegen zijn niet onze wegen; want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alsoo zijn des Heeren wegen hoger dan onze wegen en zijn gedachten dan onze gedachten. "Houw hem uit!" - "Nee," zegt de Heere, Ik zal hem bloeiende maken." Daarenboven, des Heeren werk wordt zowel geopenbaard en verheerlijkt in het verdrogen van de groene boom, als in het bloeiend maken van de droge boom.

Maar u vraagt als vanzelf, hoe maakt de Heere de droge boom bloeiend? Door Zijn vruchtbaar makende bedauwing aan hem mee te delen, door Zijn Goddelijke gunst en genade in het dorre en droge hart uit te storten, door een getuigenis van Zijn gezegende en genadevolle lippen in de ziel te druipen, waardoor de ziel "als de wijnstok zal bloeien, en tieren gelijk het kruid der aarde," want waar de "plasregens van zegen op de woestijn zullen neervallen, daar zullen de woestijn en de dorre plaatsen over vrolijk wezen, en de wildernis zich verheugen, en bloeien gelijk een roos." Er komen daarom tijden, dat de Heere Zich verwaardigt, de droge boom te doen bloeien. Dat is, de Heere geeft op Zijn tijd een getuigenis van Zijn genade aan de ziel, ziet haar aan met een vriendelijke blik, legt een gezegend bezoek bij haar af, past een belofte aan haar toe, brengt een gedeelte van Zijn Heilig Woord met kracht in het hart, en hierdoor begint de droge boom opnieuw te bloeien als in zijn vorige jeugd en vertoont opnieuw de groene bladeren van zijn belijdenis, en belooft, door zijn geurige bloesem, rijpe vruchten van Goddelijk leven, in zijn gedragingen en omgang.

En hierop besluit de Heere met deze woorden: " Ik, de HEERE, *heb het gesproken, en zal het doen*" Het is als of de HEERE zegt: "Het is van Mijn lippen gegaan, en daarom

niet het woord van een sterveling, maar de betuiging van de levenden God!" Ja nog meer dan dit: "Ik zal het *doen*;" - niet alleen heb Ik het gesproken, dat het zou *kunnen* geschieden. - Nee! Het zal werkelijk plaats hebben. - "Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."

"En alle bomen des velds zullen het *weten*." Het zal voor de ogen van Gods zichtbare kerk openbaar worden gemaakt. En hoe? Deze wonderlijke stands- en gedaante-veranderingen zal in het openbaar voor hun ogen geschieden, zij zullen zien, hoe kennelijk deze karakters zullen aangetoond worden, door de vrijmachtige werkingen en handelingen van God.

Daarom, u allen, die uw oog laat gaan over de zichtbare kerk van Christus, u allen, wiens ogen geopend zijn om personen te beschouwen, - wacht, blijft staan, en merkt op! En u zult zien, hoe de Heere deze dingen op een treffende wijze doen zal.

En nu heb ik een vraag aan u. **Wie bent u?** Wanneer u een boom des velds bent, - wanneer u een belijder van de godsdienst bent, dan bent u één van deze bomen.

Bent u een hoge boom - een hoog verheven, hooggevoelend, een trotse naamchristen? Lees uw lot, God heeft uw toekomstige staat beschreven, uw vonnis gereed. Hij heeft met eigen hand in Zijn Woord opgetekend. U zult *vernederd* worden. U kunt het niet verijdelen; God heeft het gesproken, en wat God spreekt zal vervuld worden. Als u daarom geen genade in uw hart hebt, en een hooggevoelend, trots en verwaand naamchristen bent; hoor dan uit Gods mond, wat u te wachten staat: u zult *vernederd*, tot de hel toe vernederd worden.

Maar is er genade aan uw hart verheerlijkt geworden, en bent u door een valse en trotse vrijmoedigheid van anderen of door uwe inwendige bedorvenheid, ter zijde afgetrokken; bent u van de eenvoudigheid van het Evangelie afgeweken, waardoor door uw wezenlijke staat minder zichtbaar is geworden. Bent u door uw vleselijk gemoed, opgeblazen geworden, en hebt u zich in dingen gedrongen, die u niet gezien hebt? Hoor, wat de Heere aan u doen zal, hoor het uit Zijn mond: Ik, heb den hogen boom *vernederd*." Hij zal u, door de drukking van Zijn machtige hand, terneer brengen. Hij zal de hoogmoed van uw hart verbreken en u als een verloren en geheel bedorven ellendeling aan de voetbank Zijner voeten brengen.

Of bent u misschien "een *groenen boom*;" vol ijver, vol warmte en vol hitte, om een ieder als het ware maar met geweld zoeken te bekeren, en zo vervuld met de Godsdienst, als het maar immer denkbaar is? Hoor, wat de Heere zegt: "Ik zal u doen verdrogen." Wanneer uw ijver een natuurlijke ijver is, en al uw vurigheid alléén uit de werkingen van uw eigen hart komt, zij zal "verdrogen"; - het zal weggevaagd worden, zij zal verzengen, verwelken en uitgeblust worden. En u zult zelf vroeger of later die Godsdienst *voor uzelf* opgeven, waarvan u zulk een vurig belijder scheen te zijn, en daarmee tot de wereld, waarvan u kwam, terugkeren.

Wanneer u intussen één bent die God heeft wedergeboren tot het eeuwige leven, en nog veel van deze jeugdige groenheid in u hebt, die niet uit de rechte ijver voor God komt, hoor dan wat de Heere u doen zal. Hij zal u verdrogen. Daar zullen er misschien wel onder ons zijn, die op deze plek zijn geweest. - Wij zagen op Gods beproefde, twijfelende en vrezende kinderen, en zeiden: "Wat mogen dit toch voor christenen zijn? Zij zijn niet zo als ik; zij zijn zo dodig, en zo vleselijk, en zo levenloos, en zo onvruchtbaar, en zij spreken zo vaak van hun Goddeloos, ellendig en diep bedorven hart, ik weet niets van dat alles. Ik kan lezen, spreken, bidden, zingen, lief hebben. Ik weet niets van dat alles. Nu, u moet tot deze plek komen, als u een levende ziel bent. De Heere heeft gezegd: "den groenen boom heb Ik droog gemaakt." U moet uw geestelijke onvruchtbaarheid, armoede, nooddriftigheid, bankroetschap, onvermogen

en nietigheid leren kennen. U moet gewaar worden, dat zelfs de geringste sappigheid en vochten in u verdroogd zijn. U moet voor God staan zonder een greintje levende kracht, buiten de instorting van leven en gevoel in uw harten van Boven.

Of bent u een van de twee andere karakters in Gods kerk: "de nederige boom," en de droge boom?" Heeft de Heere u op een gevoelige en kenbare wijze onderwezen, wat wij van natuur zijn? Heeft Hij in waarheid uw hart vernederd, om aan zijn voetbank te liggen? Bent u vernederd geworden, zodat u de laagste plaatsen wilt kiezen; vernederd in de meningen over u zelf; in uw gevoelens, in uw gestalten, in uw ondervindingen, in uw moedgevende gedachten, van wat uw toekomstige staat zal zijn? O, nederige boom! de Heere zal u *verhogen*. Nederige boom. *Hij* heeft u vernederd opdat Hij u op Zijn tijd zou verhogen. O, nederige boom! U bent vernederd, opdat u door de zoete openbaringen van Christus liefde aan uw ziel zou verheven worden. U benijdt nu de hoogopstijgende ceder, u slaat een wangunstige blik op de zich trots verheffende eik! Maar waarlijk, u behoeft ze niet te benijden, want de dag des Heeren der Heirscharen komt! Wanneer het vuur al de cederen van Libanon zal verteren, en de eiken van Basan zullen huilen"; maar de hand des Heeren zal niet tegen de boom - de kruipende wijnstok, wiens zwakke scheutjes ondersteuning in het omhoog klimmen behoeven - wezen. Nederige boom! De Heere zal u op *Zijn* tijd, en op Zijn wijze zegenrijk verhogen.

Of bent u een "drogen boom" gelijk? O, rampzalig gevoel! O ellendige staat van de ziel! Een droge boom voor God te zijn, om geen geestelijk sap noch hemels vocht in zich te gevoelen, maar (als het ware) te staan als een verwelkt gedenkteken van wat wij eens geweest zijn, - om als een verheven boom in wintergewaad, zonder iets waar men met welgevallen op kan neerzien, eenplaats in het woud van de bomen te bekleden, en waarvan de voorbijganger wel vragen mag: "Is dit het handenwerk des Heeren?" Wanneer u nu (zo geestelijkerwijze) een "droge boom" bent, dan zult u tijden ook wel droefheid over uw droogheid gevoelen, dan zal uw onvruchtbaarheid u ook weleens last wezen; uw armoede zal u grieven, uw leegheid zal u kwellen, en het zal u een plaag en voortdurende smart zijn, dat u zo droog en onvruchtbaar bent. U verlangt dan anders te zijn; u verlangt groen, welig en bloeiend te zijn. U verlangt bloemen en vruchten voort te brengen tot lof en prijs van God.

Wel nu, de HEERE zal u doen bloeien; ja, Hij zal maken, dat uw beenderen zich verheugen, en dat u, door Zijn sappen en bedauwing; zult groenen als het kruid der aarde. U bent verenigd met het Hoofd van alle invloeiing. U bent in de levende Wijnstok ingeënt. U hebt een levende vereniging met de Bron, waaruit alle sap en vocht tot groeikracht ontspringt, en uit Zijn volheid zal in uw verdroogde ziel en onvruchtbaar hart leven vloeien, o, droge boom! Het is beter te zijn zo als u bent, en u dikwijls gevoelt - zonder een geestelijke gedachte, zonder een geestelijke begeerte, en nochtans tot God soms zuchtend en kermend te zijn uit de armoede en nooddriftigheid van onze harten - het is beter zich als een droge boom onder de bomen des velds te gevoelen, dan onszelf te beroemen in een valse groenigheid, of ons zelf met valse vruchten te sieren, en met nagemaakte en afgeleende bladeren ons voor de ogen van God en mensen op te schikken. Het is beter ons "ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt" te gevoelen, dan met de Laudicese gemeente - die dit alles was en het niet wist - van gedachten te zijn en te zeggen: "rijk en verrijkt te wezen, en geens dings gebrek te hebben."

Beproof dan hierbij uw staat. Wanneer u door het werk van God in uw zielen vernederd bent, het zal u in een plaats van droefheid doen zijn. Als u, door dat God de eerste vochtigheid van uw zielen liet opdrogen, dor en mat bent geworden, het zal u

een smart en gedurige plaag zijn. Het is geen nederigheid, als niet anders dan de gestalten en bewoordingen van haar zijn aangegrepen, of enkel te spreken van een verslagen hart en een verbroken geest. Nee, zij bestaat in een diep gevoel van haar in het binnenste te bezitten. Het is zo moeilijk niet, om de termen van nederigheid van anderen aan te leren, en hen met een koekkoeks zang het een jaar uit en het andere jaar in na te zeggen: "ik ben zo dodig, en ik ben zo vleselijk, en zo koud," Waar dit zo bevonden wordt, daar is er ook droefheid over; want waar de Geest van God dat gevoel werkt, daar verlangt de ziel op het allervurigst, van zijn dorheid, onvruchtbaarheid en nooddruftigheid verlost, en gebracht te worden tot het licht, het leven, de blijdschap, vrede en vrijheid van het heerlijk Evangelie van Jezus Christus, en hijgt naar een zoete openbaring van Zijn eeuwige liefde aan onze harten.

Hij die *droog* is, en evenwel die droogheid en onvruchtbaarheid nooit gevoelde, - die van *nederigheid* spreekt, en nooit voor het aangezicht van Hem, die de harten onderzoekt, en de nieren beproeft, vernederd is geworden, zulk een Godsdienst is zeer te wantrouwen. Daar waar een wezenlijke armoede bestaat, zal ook een zuchten naar de ware rijkdom worden gekend. Waar het hart zich in waarheid geheel leeg voelt, daar zal een zuchten worden gevonden, om iets uit de volheid van Christus te ontvangen; en waar een geestelijke droogheid en onvruchtbaarheid wordt gevoeld, daar zal ook een uitzien zijn naar de regen van Gods genade, opdat de wildernis zou bloeien als een roos. "Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen." Het is niet te verijdelen; "Ik, de HEERE, zal het doen ter zijner tijd."

AMEN.

3. DE INNERLIJKE BEGEERTE VAN ELKE WEDERGEBORENE.

Leerrede over Psalm 106: 4, 5.

"Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid⁴; opdat ik aanschouwe het goede uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."

Er straalt, zowel in heel het Woord van God, als in de bevinding van alle gelovigen, een gezegende vereniging des geestes door; en het is een zoete aanmoediging en een gezegende vertroosting voor Gods volk hun gewaarwordingen, begeerten, kermen, zuchten en tranen zo juist en getrouw in het Woord des Heeren opgetekend te vinden. In waarheid, er is geen zielenstaat waarin wij kunnen gebracht worden, geen beproeving die wij hebben door te gaan, geen verzoeking te verdragen, geen moeilijkheden door te worstelen, of zij worden in het Woord van God gevonden. En er is geen verzuchting der ziel, geen begeerte van het hart, geen bede van een verslagen geest, die wij niet op een evangelijke wijze in het Woord van JEHOVAH aantreffen, zoals deze ondervonden werden door al de heiligen vanouds. En juist dit maakt ook de Heilige Schrift tot zulk een wonderlijk boek: zodat, wanneer het de gezegende Geest behaagt, het bevindelijke en geestelijke gedeelte van Gods Woord te openen, dan doet Hij ons tevens verstaan, hoe gepast en voegzaam zij voor onze zielen zijn. En zo maakt Hij het Woord van God tot wezenlijk voedsel voor onze harten.

"Gedenk mijner, o Heere! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid, opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."

Al Gods volk worden, vroeger of later, tot dit punt gebracht - dat zij zien, dat God een volk, een "bijzonder volk" heeft: - een volk, onderscheiden van de wereld; een volk, dat Hij Zich geformeerd heeft, opdat het Zijn lof zou vertellen. Uitverkiezing wordt vroeger of later, een levende waarheid in de harten van Gods volk. En een mens, die leeft en sterft in vijandschap tegen deze gezegende waarheid, leeft en sterft in zijn zonden; en sterft hij in vijandschap met die waarheid, dan zal hij ook in die vijandschap voor eeuwig verdoemd worden. Het mag korter of langer duren, niettemin zal ieder kind van God zien, dat God een volk heeft, en de vurige begeerte van elke wedergeboren ziel is als een van dat volk kenbaar gemaakt te zijn. Dáár is geen bedillen van, noch tegen de uitverkiezing, nadat God het hart van de mens tot niets vernederd heeft. Er kan, vóór dat wij van al het onze zijn ontdaan, veel en menigerlei opstand tegen die leer zijn; maar wanneer een mens van alles is ontkleed, en in zichzelf gemaakt is tot een bedelaar, een bankbreker, een arme en nooddruftige, die bij een verbazend grote schuld, onvermogen is, om een enkele penning te betalen, dan wordt de leer der verkiezing in het geweten van die mens geopenbaard en bekend; omdat hij gevoelt, dat als God hem niet van eeuwigheid heeft uitverkoren, dan zal hij nooit Zijn aangezicht in heerlijkheid aanschouwen.

⁴ engelse vertaling. Statenvert.: heil

"Gedenk mijner o HEERE ! naar *het welbehagen tot Uw volk.*" Er is dus een "welbehagen dat "God heeft tot Zijn volk." En welk een "welbehagen" is dit?

Het is een eeuwig welbehagen. Hij had tot dat volk nooit iets anders dan welbehagen; Hij had het volk lief voor de grondlegging der wereld; Zijn hart, zijn toegenegenheden en al het Zijne waren voor eeuwig op hen gevestigd. En naar de bekendmaking van dit welbehagen verlangt elke wedergeborene; hij begeert dat eeuwig *welbehagen* in zijn geweten geopenbaard te hebben.

Verder is dit welbehagen Gods een *onderscheiden* welbehagen, het is bepaald op sommigen en niet op anderen. En dit onderscheiden welbehagen verlangt ieder wedergeborene in zijn ziel te ondervinden. Het is hem groot, maar toch niet genoeg, dat hij in de algemene beschikking van Gods barmhartigheid en genade mag delen; hij begeert de bijzondere bewijzen van Zijn onderscheiden en souverain welbehagen aan zijn ziel. Hij weet, dat er maar weinige deelgenoten van dat welbehagen zijn; hij weet, dat God zekere personen onderscheiden heeft en Zijn welbehagen op hen bepaalde. En dit onderscheiden welbehagen begeert hij in zijn hart en in zijn geweten geopenbaard te hebben.

Tenslotte, hij heeft behoefte, dat dit welbehagen in zijn *hart uitgestort wordt*, en zo persoonlijk en bevindelijk Hem bekend zal worden. Het kan hem niet verzadigen in Gods Woord te lezen, dat de Heere een volk heeft, dat Hij een welbehagen tot *dat* volk heeft, en dat Hij dat volk lief heeft. Deze waarheden, hoe heerlijk en dierbaar ook, zal nooit een levende ziel vergenoegen, zolang zij hem naar de blote letter bekend zijn. Hij moet ze toegepast hebben aan zijn hart, liefelijk geopenbaard in zijn binnenste, en daarom bidt hij met de Psalmist: "Gedenk mijner o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk".

En wat maakt hem zo begerig en ernstig verlangende, dat God hem "naar het welbehagen tot Zijn volk mocht gedenken?"

Omdat hij buiten dat welbehagen een ellendige is; omdat hij buiten dat een bedelaar is; omdat hij buiten dat een veroordeelde, een verdoemde is. Ieder levendgemaakte ziel is hiertoe gebracht, dat, tenzij "welbehagen" door de Heilige Geest in zijn hart geopenbaard is, hij zal sterven en verdoemd zijn; dat hij tot die plaats zal gaan, waar alle hoop voor eeuwig is afgesneden. En daarom is het de ernstige en vurige begeerte, van elke levende ziel, om dit persoonlijk, bijzonder, eeuwig, onderscheiden welbehagen in zijn hart uitgestort, zijn ziel zo liefelijk geopenbaard en toegepast te bevinden.

De mens, die hier gebracht is, heeft "in alle volmaaktheid een einde gezien," hij heeft Gods gebod zeer wijd bevonden; hij is schuldig geworden, hij heeft zijn mond in het stof gestoken, of er nog verwachting ware. Hij is geheel ontbloot van de voden van zijn eigen gerechtigheid; al zijn sterkte, wijsheid en kracht zijn geheel van hem weggenomen. Hij staat bevend voor God, als een naakte ellendeling, zonder een enkele bedekking om hem te verbergen voor het alles doordringende oog van Hem, Wiens ogen als vuurvlammen zijn. Hij heeft bevonden, dat de hulpeloosheid en het onvermogen van het schepsel hem geen nut kan doen; hij heeft in zijn geweten getast en gevoeld, dat geen arm des vleses - veel minder zijn eigen - hem verlossen kan van zijn gewaarwordingen, of hem dat goed kanaanbrengen, waarnaar zijn ziel zo ernstig hijgt. Hij behoeft daarenboven, dat God hem mocht "*gedenken*". Hij moet het eeuwig welbehagen Gods smaken en proeven; dat God *hem* gedacht, dat Hij hem niet heeft willen voorbijgaan, dat Hij hem niet over het hoofd heeft willen zien, dat Hij zijner mocht gedenken in tijden van nood, in tijden van lijden, in tijden van beproeving, in

tijden van moeilijkheid, in tijden van verzoeking. Hij begeert dan "gedacht te worden naar het welbehagen Gods tot Zijn volk."

Nu God luistert naar dit geroep. Waar de Heere deze begeerte ook in het hart plant - daar buigt Hij Zijn oor neder en vervult die begeerte. Vroeger of later komt dat "welbehagen"; vroeger of later wordt dat welbehagen "geopenbaard"; en het zal het hart doen versmelten in nederigheid, dankbaarheid, liefde en lof. Dit welbehagen moge slechts een druppel zijn; nochtans een druppel is genoegzaam, om zich te doen gevoelen. Het mag slechts een kruimel zijn, maar één kruimel is voldoende om de ziel te verzadigen, zolang de kruimel duurt. En waar dit "welbehagen" in het hart is uitgestort geworden, daar trekt het de ziel opwaarts tot God; het maakt de mens een nieuw schepsel; het veredelt, vergeestelijkt en verrukt zijn hart, en doet hem weten, dat God genadig is.

"*Bezoek mij met Uw zaligheid*". U ziet, hoe ingenomene Psalmist met dat woordje *Uw* is. "Gedenk mijner o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid". Hij gevoelt zulk een grote behoefte aan dat "Uw" dat is: hij wil iets, dat betrekking tot God heeft, iets, dat onmiddellijk van God komt. Dit is het, waarnaar ieder levendgemaakte ziel zo naar hijgt. Hij heeft behoefte aan iets, dat rechtstreeks van God komt, iets dat van *Boven* in de ziel daalt, iets, dat God Zelf aan de ziel openbaart en in het hart uitstort. En wat hij in het bijzonder begeert is *Gods zaligheid*". "Bezoek mij met uwe zaligheid".

Wat is Gods *zaligheid*? Het is een zaligheid van dood en hel; een zaligheid van twijfeling en vrees! Een zaligheid van veroordeling en verdoemenis; een zaligheid van toorn van binnen en van toorn van buiten. Het is een zaligheid door alle eeuwigheid; een zaligheid die is wat de levende ziel betuigt "*zaligheid*" te wezen: haar te verlossen van alles wat haar bevreesd maakt en alles waarvoor zij vreest.

Maar hoe wordt een mens tot deze *begeerte* gebracht? Waardoor leert hij de bede "bezoek mij met Uwe zaligheid"?

Hij moet eerst iets weten van de verdoemenis. Zaligheid past alleen de veroordeelde. "De Zoon des mensen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was", en daarom past alleen de verlorene zaligheid. Een mens moet zich een verlorene - een geheel en al verlorene gevoelen, vóór dat hij Gods zaligheid recht kan waarderen.

En hoe wordt hij een verlorene?

Doordat hem al zijn Godsdienst ontzinkt, al zijn gerechtigheid verliest, al zijn krachten vergaan, al zijn vrijmoedigheid verdwijnt, al zijn hoop faalt, en alles wat uit het vlees is verloren gaat. Dat alles verliezende, doordat het van hem genomen en door Gods hand wordt weggevaagd. Een mens, die in deze staat van algehele bedelarij en volkomen bankroetschap is gebracht - om niets te zijn, niets te hebben, niets te weten - hij is het, die in de nachtwaken, in zijn stille uren, ja bijna dag en nacht, roepend, kermend, bedelend, zuchtend, zoekend en biddend is naar de openbaring van Gods zaligheid aan zijn ziel. "Bezoek mij met Uwe zaligheid." Hij moet een bezoek hebben van God, om tot Hem te komen, en woning in zijn hart te maken; Zich aan zijn ziel te ontdekken, Zichzelf bekend te maken en te openbaren als zijn God, opdat de ziel met Hem moge zitten en opstaan, eten en drinken, waken en slapen, en de Heere, zo in hem zal wonen en werken.

Een wedergeborene is daarbij ook met niets minder tevreden. Hij moet een bezoek van God hebben. Hij heeft er weinig voordeel van, als hij in Gods Woord leest, wat God in vroegere dagen voor Zijn heiligen geweest is. Alleen de letter van de Bijbel doet hem weinig nut, hij begeert iets voor *zichzelf*. Hij heeft behoefte aan iets, dat hem kan

bemoedigen, verlevendigen, vertroosten, zegenen en nut doen; aan iets dat zijn lasten wegneemt en zijn ziel in rust en vrede zet. En hierom is het dit hij het bijzonder op een bezoek gezet heeft; dat de tegenwoordigheid, de kracht, de barmhartigheid en liefde van God zijn ziel mocht bezoeken.

Nu, dit schenkt God bij tijden op een liefelijke, aangename wijze. Had de Heere de bedoeling het nooit te geven, Hij zou die begeerte nooit in de ziel doen opkomen, Hij zou ons nooit vrijheid geven onze harten voor Hem uit te storten dat wij het van Hem mochten ontvangen.

En daarom bezoekt Hij onze arme harten bij tijden met enig besef van deze grote zaligheid. En wanneer Hij de ziel met Zijn zaligheid bezoekt, het is genoeg. De ziel begeert niet meer dan zaligheid. Want waar zaligheid komt, daar komen ook die "dingen, die met de zaligheid gevoegd zijn."

En wat zijn deze dingen?

Eenteder geweten, een verbroken hart, een verslagen geest, een kinderlijke vreze Gods, een begeerte om recht te zijn, een vreze om verkeerd te wezen, een deugdzaam leven, oprechtheid van omgang, een aankleven van het goede, een haten en vlieden van het kwade. God heeft onder zijn kinderen geen Antinomianen - dat is: in de slechten zin des woords - Hij heeft onder de Zijnen geen losse, ongebondenen zorgeloze mensen die in de zonden blijven, opdat de genade te meerder worde. Een wedergeboren ziel mag vallen, en valt dwazelijk; maar zij kan niet in de zonden leven. De zonde is haar een hel - een hel in zijn geweten, en "wie kan bij een eeuwig vuur wonen?" Wie zou de "toekomstigen toorn niet willen ontvlieden?" En indien er daarom iemand mocht zijn, die, bij een belijdenis van de levende Godzaligheid, of van hoge waarheden, in de zonde leeft, die is geen kind van God; hij is een kind des duivels, een dubbel geverfde, een drievoudig gedistilleerde huichelaar. Hij heeft de vreze van Jehovah niet in zijn hart, want de HEERE geeft Zijn vrees in hun harten, opdat zij van het kwade zouden afwijken. En daarom is een voortdurend leven in de zonde, een zorgeloos wandelen, een verhard en hollend voortlopen in de ongerechtigheid, niet bestaanbaar met de genade Gods in het hart; want Hij schrijft Zijn wetten in de harten van Zijn volk, en brengt Zijn bevelen en waarheden in hun gemoederen, opdat zij hieraan zouden gehoorzamen en opvolgen, en er door geregeerd en bestuurd worden.

Laat daarom iemand spreken van de Christus Gods, zo als het hem goed dunkt; indien hij niet weet, waar de Christus Gods zich mee paart, dan weet hij niets van de Christus Gods. Indien vermetelheid in hem heerschappij voert hij weet niets van de Christus Gods, want in een en hetzelfde hart kan tegelijkertijd niet de Christus Gods en verharde vermetelheid in haar heersende kracht nooit bestaan. Indien hij, zonder schuld en schaamte in bekende zonden voortleeft, dan weet hij niets van de Christus Gods, want de Christus "is geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou." Indien hij leeft in gedurige hardheid van het hart, toeschroeijing van het geweten, voortdurende onvruchtbaarheid van gestalte, zonder enige vertedering, verootmoediging, berouw en vernedering, hij is ledig van God de Heilige Geest. Niet dat wij lange tijden van vruchtbaarheid hebben; niet dat wij ten allen tijde, die iets recht weten, kunnen treuren over onze dodigheid, koudheid en traagheid. Maar Gode zij dank! zo is het niet altijd met ons. Daar zijn tijden van zielsverkwikking, van verlevendiging, van versterking, tijden van bidden en van gebedsverhoringen, en deze brengen de ziel uit die onvruchtbaarheid, koudheid en dodigheid, waarin sommigen van ons zoveel wandelen. Maar die het ene jaar na het andere in een onvruchtbare toestand ronddoelt, heeft meer overeenkomst met de verdroogde heide van de woestijn, dan met het "veld dat de Heere heeft gezegend." Neen! de Geest van

God zal zijn werk volbrengen in de harten van Gods volk, Hij zal hen, hetzij meer of minder, vruchtbaar maken; Hij zal zijn gezegende invloeden in hun harten uitstorten, en dat zal hun nieuwe schepselen maken.

Maar nadat wij die zaligheid geproefd en gesmaakt hebben, verliezen wij ze. De zoetheid, de dauw, de zalving en de kracht verdwijnt met haar, en laat onze harten dodig en dor. Maar wij kunnen hier niet rusten. Wij kunnen het oog niet op die achterliggende bevinding slaan, en zeggen: ik heb dat nu zo en zo veel jaren geleden ondervonden, en hoewel ik het sedert die tijd nooit opnieuw genoot, zo betwijfel ik evenwel mijn zielenstaat niet. Dit is niet het gevoel en de gewaarwording van een levende ziel. Het is waar, hij kan het zo maar niet aangrijpen; daartoe is hij even onbekwaam, als hij onbekwaam is, om een wereld te scheppen; maar diezelfde geest, Die ze eens aan zijn ziel schonk, houdt haar toch zuchtend en biddend naar die bevinding en dat genot. Hij houdt een verlangen daarnaar in de ziel en buiten het bezit van de zaligheid maakt Hij haar rusteloos, onvoldaan en diep ellendig.

En nu, sla nu eens *een* blik op uw dagelijkse strijd. Wat gaat er vantijd tot tijd in uw ziel om? Vindt u jaar uit jaar in zonder God en Zijn zaligheid troost voor uw hart? Dan bent u dood in de zonden, of kunt u daar maanden achtereen zo heen gaan, zonder het verborgene in uw gebeden bezocht te hebben? Dan bent u dood in een belijdenis. Kunt u zich nog vergenoegen met uw Godsdienst, hoewel u, zo steeds vallend, geen enkele zucht, noch uitroep, noch traan of verzuchting in weken of maanden in uzelf gewaar wordt? Dan vrees ik voor u, of u niet onder diegenen behoort, waarvan Judas zegt: "zij zijn als bomen in het afgaan van de herfst, onvruchtbaar; tweemaal verstorven en onworteld." Gods volk is een ellendig volk; want "Hij heeft ze gekeurd in de smeltkroes der ellende," Gods volk is een beproefd volk, want "de Heere proeft de rechtvaardigen en zij zijn rechtvaardigen." Gods volk is een *biddend* volk; want "Hij stort over hen uit den Geest der genade en der gebeden." Gods volk is een *hongerend* en *dorstend* volk; want "zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid." Gods volks offert "geestelijke offeranden, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus;" en zij hebben een naam en een plaats onder diegenen, "die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen."

Wel nu, al deze dingen zijn met de zaligheid gevoegd! Teerheid van geweten, kinderlijke vrees, een nederige ziel, een verbroken hart, liefde tot de broederen, een christelijke wandel - deze dingen zijn de zaligheid zelf niet, maar zij zijn met de zaligheid gevoegd. "Maar geliefden," zegt de Apostel, "wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzo spreken. Want God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk en den arbeid uwer liefde zou vergeten." Want de ziel die waarlijk door de Heere geleerd werd, gevoelt nu en dan - ik zeg niet *altijd* - maar *nu* en *dan een* verlangen naar een bezoek van Gods zaligheid. En bijzonder in tijden van beproeving, in ziekten of doodsangsten, wanneer de dood hem in het aangezicht ziet, in tijden dat de Heere hem naar Zijn Voorzienigheid in donkere wegen leidt; in tijden wanneer hij schuld gevoelt, wanneer veroordeling als een zware last op hem drukt; twijfelingen en vrees in zijn gemoed oprijzen, wanneer de satan plaagt, of schuld hem wondt. In deze beproevende tijden, roept de wedergeboren ziel met de Psalmddichter uit: "Bezoek mij met Uw zaligheid!" *Zij* wil een bezoek, zij heeft een druppel van die liefde nodig. Zij moet een getuigenis van God hebben, om haar te bemoedigen, te verlevendigen, te versterken en te verblijden.

U, hebt u ooit behoefte gevoeld, om deze bede tot de uwe te maken? Ik vraag niet of het met *dezelfde* woorden gebeurde. Zie eens in uw hart. Kent u tijden, wanneer u in diepe smart en droefheid, toen de afgrond riep tot den afgrond," in de stille nachtwaken, toen geen oog u zag, geen oor u hoorde. dan het alziend oog en het

alhorende oor van God zulk een bede voor de Heere uitstortte?" Bezoek mij met Uw zaligheid?" Weet u iets vandat worstelen met God, soms urenlang, dat Hij zó uw ziel zou bezoeken? Weet u daar niets van, dan is het bezoeken van God met Zijn zaligheid u ook onbekend, want "de HEERE zegt, daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat ik het hun doe." "Zoekt en gij zult vinden," en daarom is er dan een zoeken vóór er een vinden is. Velen kunnen zich vrolijk stellen met over Gods zaligheid te spreken, hoewel zij de weg, om deze te verkrijgen, niet willen bewandelen. Velen zeggen, dat het horen van Jezus en van het heil, dat in Hem is, hen streelt, maar zij wensen niet te horen van het inwendige werk, waardoor God de mens uitkleedt en ontledigt, om hem zo voor de openbaringen van Jezus en Zijn heil geschikt te maken. Maar juist dit is het, wat een levende ziel begeerd te horen. Hij begeert het werk van God in het zondaars hart uitgeschetst, hij wil zijn bevinding aan het licht gebracht hebben. Hij zou graag weten, of hij door Gods vinger is aangeraakt, en of de voetstappen van de Alleenheilige in zijn ziel staan. En daarom vraagt hij telkens: "Heeft God dit gewrocht? Ben ik door *Hem* datgene geworden, wat ik ben? Begon ik met God, of begon *God* met mij? - Hoe was het, en wat is er sedert die tijd gebeurd?" En o, welk een blijdschap smaakt zijn ziel, wanneer de Heilige Geest getuigenis geeft dat het werk recht, echt en wezenlijk is. Het doet zijn hart van blijdschap huppelen, wanneer de Geest met Zijn Geest getuigt, dat hij een kind van God is, en dat hij, eens bevrijd zijnde van het lichaam der zonde en des doods, een woning in de Hemelse heerlijkheid bereid zal vinden, waar hij zijn Geliefde van aangezicht tot aangezicht eeuwig kan aanschouwen.

"*Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen.*" Daar is een zeker *goed*, dat aan Gods uitverkorenen toebehoort. En het goede is niet anders, dan elke zegen, die de enige Werkmeester van het goede aan hen geeft "Niemand is goed dan Eén, namelijk God;" en alles wat Hij daarom geeft, "zijn goede gaven en volmaakte giften, afdalende van de Vader der lichten, bij Wie geen verandering is, noch schaduw van omkering." God geeft het goede aan Zijn uitverkorenen.

Komt, laat ons iets van dat goede beschouwen. Een teer geweten met ons om te dragen dat is iets van dat goede. Het is een goede gave van God een geweten te hebben die teer gemaakt is, om de zonden te gevoelen, kleine zonden, zoals zij gewoonlijk genoemd worden, hartezonden, zonden met gedachten, bespiegeling, verbeelding, zonden die steeds van de bodem van een zondig hart opwellen. Het is een goede gave een geweten te bezitten, dat vanwege de boosheden van ons hart gedurig zucht, treurt en smart gevoelt; en niemand dan God kan dit teer hart geven. Een geweten in ons binnenste om te dragen, die met het bloed des Lams is besprengd en geheiligd, van de schulden ontdaan, van de vuilheid gewassen, en waarin geplant is: eenvoudigheid, nederigheid, Goddelijke oprechtheid en het alleen gezet te hebben op de eer en verheerlijking van de Heere, dat is een anders goede gave van de uitverkorenen. Vurig begerende en verlangende te zijn naar het welbehagen Gods, dat is een goed ding. Niets te kunnen vinden, dat ons wezenlijk verzadigen kan, dan alleen God: buiten zijn vrede geen vrede te kunnen vinden, en buiten Zijn zaligheid, van geen heil te willen weten, dat ons niets kan verzadigen dan zijn genade, dat is een goede gave die God aan Zijn uitverkorenen geeft. Het kwade te vlieden, zich af te zonderen van de wereld, gemeenschap met de Heere te oefenen, onze harten voor hem bloot te leggen, onze behoeften, noden, lasten, moeilijkheden, beproevingen en verzoeking Hem op te dragen en voor te stellen, dat is "een goede gave". Om te ondervinden, dat God een toegenegen oor heeft om ons te horen, een hart om over ons te bewegen, en een hand om te ondersteunen - dat is "een goede gave".

Maar Gods volk heeft behoefte om dit "goede te aanschouwen." "*Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen*". Zij begeren het met hun eigen ogen te zien, met hun eigen oren te horen, met hun eigen handen te tasten, en met hun eigen harten te genieten. "Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen." Om daardoor aan het kwade ontrukkt, vertroost, gezegend en verblijd te worden; om daardoor hun onwaardige naam in het boek des levens te zien, om daardoor hun zielen verkwikt, bevochtigd en verfrist te mogen gevoelen, als met de stromen van Gods goedertierenheden, om daardoor gevoed en gelaafd te worden, als met honing en honingzeem, waarin voor hun zielen een bestendige verzadiging ligt. En dit is het "goede" "een vrede, die alle verstand te boven gaat" van Gods uitverkorenen; om "verzadigd te zijn van de goedgunstigheid, en vol van de zegen des Heeren." "Smaakt en ziet, dat de Heere goed is!" - om te weten, dat Hij goed, vriendelijk en genadig is; dit Hij aan onze zijde is, en waken zal tegen alle leed of schade die ons zou kunnen treffen, en dat "alle instrument, dat tegen ons bereid wordt, niet zal gelukken". Te weten, dat alle deugden Gods en volmaaktheden ons te goede zullen zijn en blijven Zijn sterkte, Zijn wijsheid, Zijn almacht, Zijn getrouwheid, Zijn liefde en Zijn rechtvaardigheid en dat zo Hij voor ons is, niets tegen ons kan zijn. Dit is het te aanschouwen het goede van Gods uitverkorenen, wanneer de Heere ons de schillen van de ogen doet vallen, dezelve "zalvende met ogenzalf," waardoor wij alleen het innerlijk bestaan, de schoonheid en de diepte daarvan kunnen bemerken, en wat onze zielen zegent, uitbreidt en daarvan vervult. Zo het "goede van Gods uitverkorenen te aanschouwen", is geheel wat anders, dan hetgeen wij van Bileam lezen: "Ik zal Hem zien, maar nu niet; Ik zal Hem aanschouwen, maar niet nabij", Hij zag Hem met het oog van de profetie, van bespiegeling en van verbeelding, maar Hem te zien met het oog des toeigenend geloofs en toegenegenheid, wanneer zij Hem als het wezenlijke voorwerp des geloofs ziet en omhelst.

Wanneer u iemand aanschouwt, die u lief hebt, hetzij een oude vader of een bejaarde moeder, een dierbare echtgenoot of een beminnelijk kind, hetzij zwak of sterk, liefelijk, teder, of hoe zij er ook mogen uitzien, hun wezen, hun voor u zo beminnelijke gedaante, trekken zozeer uw ogen, dat u zich niet, met hen gedurig aan te zien, kunt verzadigen, maar uw toegenegenheden tot hen worden daardoor gaande gemaakt, uitgehaald en ontstoken. Dit aanschouwen is van een zeer verschillende aard, bij het zien van een vreemde of onbekende persoon, of bij het aanschouwen van een beeld. Zodanig is het verschil tussen het zien van de geestelijke dingen, enkel in de blote letter van het Woord, met het oog des verstands, der bespiegeling en der verbeelding, en in het aanschouwen hiervan, met het oog des geloofs, - dat oog, wat gezalfd is met de ogenzalf van de Geest, dat oog, waarvan het deksel is weggenomen. Daarom zei Jezus tot Zijn volk: "De wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien, want Ik leef, en gij zult leven". "Die het kwade doet, heeft God niet gezien". Daar is een zien van Hem als de Onzienlijke, gelijk wij van Mozes lezen: "door het geloof, hield hij zich vast, als ziende de Onzienlijken". Daarom is het aanschouwen van het goede van Gods uitverkorenen niet dat zien, waarvan de Heere spreekt, bij Lukas, zeggende: "wanneer gij zult zien Abraham en Izaak, en Jakob, en al de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar u lieden buiten geworpen", Het is niet dat aanschouwen van een weltoebereide tafel met aanzittende gasten, terwijl u daarvan bent buitengesloten.

Nee, een wedergeboren ziel heeft behoefte om "het goede van Gods uitverkorenen" in zichzelf "te aanschouwen," te gevoelen, te kennen en daarvan de genietingen in zijn binnenste te ondervinden. Een zodanig gezicht van "het goede" kan hem alléén

vergenoegen. En indien hij hier beneden het goede van Gods uitverkorenen zo enigszins mag aanschouwen, dan zal hij hier namaals een eeuwige verzadiging aan Gods rechterhand daarvan genieten, "Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen."

Zag u ooit enig goed in Gods uitverkorenen? "O, hoe goed zijn uw tenten Jakob; uw woningen Israël!" Hebt u nooit een begeerte gevoeld, om één van die gezegenden des Heeren te zijn? Al Gods kinderen zien dat er een goed is in Gods uitverkorenen, bijzonderlijk aan hen zelf, en *dat zij* daarnaar zuchten en verlangen.

Maar, zullen misschien sommigen zeggen, had de Psalmist toen hij deze woorden schreef, dat goede nog nooit gezien? - Wel zeker, had hij het gezien. Hij had behoefte, om het bij vernieuwing te aanschouwen. Hij had dat uit het gezicht verloren, het zoete daarvan was mee verdwenen, de oude schillen verdonkerden weer de ogen, en hij had opnieuw ogenzalf nodig.

Zo ook met ons: Wij hebben het goede van Gods uitverkorenen aanschouwd, wij gevoelden onze genegenheden daar naartoe getrokken en spraken tot God met een hart, dat door liefde getroffen was. "Wien heb ik nevens U in den Hemel! Nevens U lust mij ook niets op aarde!" Dat was een zoete voorsmaak van de Hemel. Maar al deze aangename zielsverheffingen werden bewolkt; daar kwam een damp en nevel over, en zo werden zij voor ons gezicht verborgen. Nieuwe zonden veroorzaakten nieuwe schuld; en duisternis, dodigheid, twijfelingen, verzoeking, vrees en angsten van onderscheiden soort openbaarden zich, en het werd donker voor onze ogen. Maar hierdoor was het verleden niet vergeten; de plechtige ogenblikken, waarin wij met God wandelden en met Hem spraken, gelijk een man met zijn vriend spreekt, en die aangename gewaarwordingen, die Zijn tegenwoordigheid in ons teweeg bracht, zijn daarom niet uit het geheugen gegaan. Hoe verduisterd, hoe dodig, hoe mismoedig, hoe beproefd, hoe verhard, hoe geplaagd en verzocht wij ook zijn, dat verleden heugt ons nog. En omdat wij de zoetigheid kennen die de aanschouwingen van het goede van Gods uitverkoren meebrengt, daarom begeren wij op nieuw dat gezicht, wij verlangen opnieuw dat Hemelse banket. "Dat ik aanschouw het goede Uwer uitverkorenen."

"Opdat ik mij verblijde met **de blijdschap Uws volks.**" NU wat is *de blijdschap van Gods volk*? Gezaligd te worden zonder geld en zonder prijs! Gezaligd te worden door genade - door vrije, rijke onderscheidene genade, zonder de minste van onze werken, buiten een stofje van de verdiensten van het schepsel, zonder iets dat uit het vlees is. Dat is de "blijdschap van Gods volk," dat zij zich in VRIJE GENADE mogen verheugen. Een *genade*, die een rijke bron van zonden en ongerechtigheden verre overvloedt; een *genade*, die over de verschrikkelijke kwaden en boosheden van ons hart zegevierende heerst. Het is *genade*, dat het hart des mensen "verblijdt,"

O! zoete genade! gezegende genade! Wanneer zij onze taak tegemoet komt en onze zielen treft. O, welk een hulp, welk een sterkte, welk een rust voor onze arme, tobbede, zwoegende en arbeidende ziel, wanneer zij mag ondervinden, dat genade al het werk heeft verricht; *als zij* mag gewaar worden, dat door de Heere Jezus Christus de genade aan het kruis heeft getriomfeerd, als zij mag weten, dat er niets wordt gevraagd, dat er niets meer wordt begeerd, dat er niets meer is te doen! Het is een volkomen en volmaakt, een vervuld en volbracht werk. O, liefelijk geluid, voor een arme, worstelende, tobbede, werkende, schuldige en veroordeelde ziel! O, aangename troost voor een zwaar beladen geweten, die dag en nacht kermt en zucht onder de last van de zonden! O, aller beminlijkste tijding voor een aan de deur der

wet gebonden en gekluisterde ziel, die zwoegt en slooft om de boot behouden aan de oever te brengen, hoewel hij bemerkt, dat iedere golfslag hem daar verder van afvoert. O, aanbiddelijke afkondiging voor een afwijker, die als een gebroken boog zijn pijlen terzijde schiet, van God is afgekeerd, en schuld en toorn over zijn ziel bracht. O, zoet geluid voor elke wanhopende zoon en elke wanhopende dochter van de Koning der koningen. O, zoet geluid, voor elke zwakke pelgrim, voor elke verminkte krijgsknecht, voor elke door de storm geslingerde zeeman, die op de zee rondrijft zonder huis en zonder maagschap! Liefelijk geluid, te rusten in Christus, en in Christus alléén en zaligheid te vinden in Hem "zonder geld en zonder prijs." Niets te betalen, Hij heeft alles betaald; niets te doen, Hij heeft alles gedaan; niets te werken, Hij heeft al het werk voleindigd, en een eeuwige gerechtigheid aangebracht, om de naakte een schuldige ziel te bekleden en te bevrijden. O, liefelijk geluid, wanneer dat het hart mag raken, het geweten mag roeren, en in onze zielen uitgestort wordt. Dit is "de blijdschap van Gods volk," dit maakt hun harten verblijd, dat het werk is volbracht, dat de strijd is volstreden, dat de kerk van God "van des Heeren hand dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden." Dit zijn de vertroostende klanken, waarmee God Zijn volk vertroost. Dit maakt het volk verblijd, en hun harten huppelen en springen op van vreugde.

Is uw hart op het vernemen van deze klanken nooit verheugd geweest? Alleen maar een ogenblik? Klonk genade nimmer zoet in uw ziel, en op het vernemen der blij maar doen huppelen van vreugde?

Indien het zo is, dan weet u iets van "de blijdschap van Gods volk," O! zij verblijden zich niet, omdat zij hun plicht volbracht hebben, omdat zij gebeden hebben; omdat zij in hun Bijbel gelezen hebben, omdat zij gezet in Gods bede huis verschijnen, omdat zij als ledematen van Gods kerk zonder opspraak leven. Maar zij verblijden zich, omdat zij *gezaligd zijn door genade* - door genade, die de grootheid van hun zonden verre overtreft. En niets dan dat alleen kan of zal ooit hun hart verblijden. Een wedergeboren ziel heeft behoefte en begeerte zich in deze blijdschap te verblijden, "Opdat ik mij verblijde met de blijdschaps Uws volks."

Hoe verblijden? - Door daarvaneen deelgenoot te zijn. Immers wij lezen, dat het mogelijk is, al deze dingen te aanschouwen, en dat wij evenwel daarvan verstoken zijn. God zegt bij Jesaja: "Ziet, mijne knechten zullen juichen van goeder harten; maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen," Welk een zieldoorsnijdende gedachte voor een arme, beproefde en verzochte ziel! Genade te zien en toch te gevoelen, haar niet te bezitten. Genade te aanschouwen en onbekwaam te zijn, het aan te grijpen. Genade in anderen te bemerken en het te vergeefs in zichzelf te zoeken. Te weten dat die en die recht is, wat het volk is, wie de dienaars des Heeren zijn, wat de weg is, en echter door twijfelingen en vrees, moeiten en verzoekingingen, beproevingen en angsten, geen aandeel voor zichzelf daarvan te zien. Er zijn velen van Gods arme kinderen, die weten wat waarheid is, en genegen zijn de waarheid te horen, die het volk van God kennen, die genade in anderen zien, en nochtans geen genade in zichzelf te zien. Maar al dezulken begeren zich "te verblijden met de blijdschap van Gods volk." "Och" zeggen zij, "dat die blijdschap ook de mijne ware, dat zij mij mochten bezoeken, dat zij in mijn hart kwame, opdat ik mij daardoor mocht verkwikken en verlustigen, en mij mocht verheugen, omdat ik ze persoonlijk voor mij zelf bezit." U ziet, dat de Psalmist dezelfde gewaarwordingen had.

Sommigen van uw sluiten zichzelf mogelijk buiten, en zeggen: "Ik kan geen genade in mijzelf ontdekken, ik zie dat er aan dezen en genen genade is verheerlijkt, maar ik kan

in mij geen kenmerk ontdekken van datgene, wat ik zo graag en zo noodzakelijk in mij zou bevinden." Welnu, David was hier. Waarom zegt hij: "opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks," als hij op die tijd verblijd was? Want indien hij die blijdschap op dat ogenblik genoten had, hij zou er niet om gebeden hebben; de woorden zelf wijzen aan, dat hij toen het genot miste. Hij was in duisternis, en begeerde licht; hij was dodig en begeerde levend te zijn. Hij was in droefheid en begeerde zich te verblijden. Hij was op een pad, dat er gans ellendig en om moedeloos te worden uitzag, en hij begeerde daarvan bevrijd, daarvan afgebracht te worden, en zich met "de blijdschap van Gods volk te verblijden."

"Opdat ik mij *beroeme met Uw erfdeel*." De kerk is Christus erfdeel. Hij kocht haar met Zijn eigen bloed; zij was in gevangenis, maar Hij stortte Zijn dierbaar bloed, om haar te verlossen en bevrijden. Dit erfdeel roemt, "Opdat ik mij *beroemde met Uw erfdeel*."

En in wie roemt zij? Zij roemt in haar heerlijk Verbondshoofd. Zij beroemt zich niet in zichzelf, in haar vroomheid, Godsdienstigheid, sterkte of gerechtigheid. "Een wijze beroemde zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroemde zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroemde zich niet in zijn rijkdom; maar die zich beroemt beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent." "Die roemt, roeme in den Heere." Zich te beroemen in haar heerlijk Verbondshoofd, dat is de enige roem voor de kerk; roem in Christus en in Christus alléén. Zij beroemt zich in Zijn sterkte, in Zijn liefde, in Zijn bloed, in Zijn genade en in Zijn gerechtigheid. En daarin zich te beroemen, doet haar zelf zich met schaamte bedekken.

Wanneer de mens niet eerst van al zijn eigen heerlijkheid geheel is ontdaan, zal hij zich nooit in Christus beroemen. De kroon der ere en heerlijkheid kan nooit op het hoofd van het eigen ik en op het hoofd van Christus tegelijk geplaatst worden. Daar is geen spreken: "ik heb dit of dat, door mijne eigene sterkte en vermogen voortgebracht." Eigen krachtsinspanningen en oefeningen worden niet met eer bekroond. Een mens die zich in Christus zal beroemen, moet in zichzelf met schaamte en verfoeiing bedekt zijn. Hij moet in zijn gewaarwordingen vernederd worden, hij moet zijn mond in het stof hebben leren steken; hij moet zich voor God in stof en as verfoeien. Hij moet zichzelf beschouwen, als "de grootste der zondaren," en "de allerminste aller heiligen." Hij moet zichzelf kennen en gevoelen waarlijk een ellendige te zijn.

En dan, wanneer hij zo in het stof van vernedering gebracht is, indien een gezicht van de heerlijkheid van de dierbare Verlosser zijn oog trekt en zijn hart ontvlamt, - dan beroemt hij zich in Hem en in Hem alleen en het ganse "erfdeel Gods" beroemt zich in Hem. Het kan zich nergens anders in beroemen, en haar hoogste streven bestaat daarin, dat het alle eer en roem der zaligheid, van het begin tot het einde toeschrijft aan Hem, Die ze alleen rechtmatig toekomt. Deze en dergelijke zijn de gewaarwordingen van een wedergeboren ziel.

Zijn zij ook de uwe? O, zegt hij: "Gedenk mijner o Heere naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid; opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen, opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel." Verlangde uw hart nooit om één van hen te zijn? Is al uw streven en oefenen, om onder dat getal te komen u bij de handen afgebroken? Is al uw hoop in u zelf dienaangaande afgesneden geworden? En dan, wanneer het geheel donker en zwaarmoedig was, en het in alles met bitterheid vervuld was bent u toen door de Heere uit het stof en de drek verheven geworden, om bij de prinszen Zijns

volks te zitten, om de troon der heerlijkheid te beërven door Zijn genade? Dan weet u iets van de zaak. " De verborgenheid des Heeren is met u, en Hij heeft u Zijn verbond bekend gemaakt."

Maar sommigen van uw zullen het mogelijk zo ver niet brengen. Zij komen tot de begeerte, maar niet tot het begeerde antwoord. Zij komen tot het zoeken, maar niet tot het vinden. Zij komen tot het kloppen, maar vinden de deur niet opgedaan. Zij komen tot het gevoel van schuld, maar niet tot de vergeving. Zij komen in slavernij, en zien geen vrijheid. Wel, u bent op de weg. Het is barmhartigheid op de weg te zijn. Abrahams knecht was op de weg toen hij in het huis van de broeder Zijns Heeren gebracht werd: Welk een genade, op de rechte weg te zijn! Welk een genade, de vreze des Heeren in het hart te hebben, "als het beginsel der wijsheid!" Het is een genade, een geweten te hebben, door de Heilige Geest teder gemaakt! Het is een barmhartigheid vanwege uzelf vermoeid en belast te zijn - eigenwaan en eigenliefde met uw gerechtigheid te verloochenen - als een arme bedelaar zoekend en pleitend te zijn, om de openbaring van de Zoon van God aan de ziel!

Nu moet ik de standaard nog eens zeer laag zetten, (dat is te zeggen, zo laag, als het volgens Gods Woord mag) om al de wedergeborenen hierin op te nemen. Verontrust u niet waarmee uw hoofd opgevuld is, dat is van minder belang, ziet bepaaldelijk wat in uw hart omgaat. Daar is de plaats, waar het op aankomt, want "daaruit zijn de uitgangen des levens." Is het fundament goed, dan is alles wel. En dat fundament is de vreze Gods, want die "is het beginsel der wijsheid." Is die in uw ziel? Is zij in u geopenbaard, als de fontein des levens, om af te wijken van de strikken des doods?" - Dan hebt u in u een bron van leven, waardoor u van het kwade afwijkt. Deze fontein gaat uit in gebeden, smeken, verzuchten, kermen, hijgen en verlangen. Zij doet begeren naar de tegenwoordigheid des Heeren. Zij brengt steeds iets levends voort (want het is een fontein des levens): levende gebeden, levende begeerten, levende gewaarwordingen, levende kermingen en verzuchtingen. Zij scheidt het hart af van het kwaad, - van kwade leringen, oefeningen, van wereldlingen en naamchristenen - en brengt de ziel in eenvoudigheid en oprechtheid zoekend naar Christus, en naar Hem alléén, en roept met een oude martelaar uit: Niemand dan Christus, niemand dan Christus !" En hij die zoekt, zal gewis vinden; want de Heere heeft gezegd: "die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen."

AMEN.

4. EEN VRAAG VAN GOD AAN DE ZIEL.

Leerrede over Hosea 6: 4a.

"Wat zal ik u doen, o Efraïm?"

Ik ken geen gedeelte van de Heilige Schrift, dat zo moeilijk valt te begrijpen, als het boek van Hoséa. Het is moeilijk, om het in zijn letterlijke betekenis te begrijpen, en nog moeilijker, indien al mogelijk, om de geestelijke betekenis ervan goed te begrijpen. Het is in zijn letterlijke betekenis moeilijk, omdat wij zo weinig van de geschiedkundige omstandigheden van Efraïm, (of Israël) weten, onder welke deze profetieën geschied zijn. De geestelijke en bevindelijke betekenis ervan is moeilijk te begrijpen, omdat Efraïms verschillende karaktertrekken zeer verstrooid in dit boek zijn opgetekend, wat het samenbrengen van een gehele en juiste beschrijving erg moeilijk maakt. Echter kunnen weinige woorden van de letterlijke zin van dit boek ons de weg banen, om de geestelijke betekenis daarvan enigszins te begrijpen.

Wat zijn nu de geschiedkundige omstandigheden waaronder de profeet Hoséa deze profetieën schreef? Zij werden grotendeels gericht tot Israël, dat is, tot de tien stammen, die onder de regering van Jerobéam van Juda afvielen, en die, kort na de profetieën van Hoséa, door Salmanezer, de koning van Assyrië, gevankelijk werden weggevoerd. Het was daarom kort voor hun ballingschap, dat Hoséa tot de tien stammen, bekend onder de naam van Efraïm (omdat die de aanzienlijkste onder hen was) deze profetieën richtte.

Maar vestigen wij onze aandacht op de geestelijke mening van dit boek, dan vinden wij een veel diepere betekenis dan enkel een blote aanspraak aan de tien stammen. Wij vinden daar een karakter, een geestelijk karakter voorgesteld, en onder de naam van Efraïm beschreven. En wie en wat dit geestelijk karakter is, zal het onderwerp van enig onderzoek voor ons uitmaken. Het leidt geen twijfel, of hier wordt een kind van God, onder de naam van Efraïm, voorgesteld; want de beloften, die wij hier opgetekend vinden, zijn zo groot en heerlijk, dat niemand, dan een levende ziel daarmee bedoeld kan worden; echter een kind van God, onder bijzondere omstandigheden, en in een bijzondere staat.

Laat ons daarom dienaangaande enkele karaktertrekken van Efraïm proberen bijeen te verzamelen.

1. De meest in het oog lopende en bijzonder onderscheidende karaktertrek van Efraïm schijnt geweest te zijn, dat hij een "afwijker" was. Wij lezen daarom Hoofd. 4: 16⁵ "Israël is onbandig, als een onbandige koe" en in Hoofd. 14: 5 vinden wij deze belofte aan hem toegezegd; "Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben."

2. Deze afwijkingen van Efraïm waren de dadelijke oorzaken van al zijn andere snode verkeerdheden. Daarom was hij *een afgodendienaar*, Hoofd. 4: 17. "Efraïm is vergezeld met de afgoden." Afgoderij is de bron van afwijkingen. Want zodra wij de springader des levenden waters verlaten, houwen wij onszelf bakken uit, gebroken bakken, die geen water houden. Zodra wij in onze begeerten de afgoden nalopen,

⁵ In de Engelse overzetting staat letterlijk: Israël glijdt achterwaarts als een terugwijkende - afwijkende - vaars.

beginnen de afwijkingen. En zodra die afwijkingen vat op ons krijgen, maken zij krachtige voortgang.

3. Een andere karaktertrek, ten aanzien van Efraïm in dit boek opgetekend, was, dat hij zich *vermengde met de wereld*, Hoséa 7: 8. "Efraïm die verwacht zich met de volken." Hij was verstrikt geworden in de wereld, had het gezelschap van Gods volk verlaten, en was met hen die geen vreze Gods voor hun ogen hadden, in nauwe betrekking geraakt. Zo was zijn hart verhard, en zijn geweten verstokt geworden. Hij was gelijk aan "een koek, die niet is omgekeerd."

Wat een verbazend en treffend zinnebeeld! Hij was in alles niet enkel deeg, dat door de hand van God gekneet was; hij was ook in zijn geheel geen brood, zodat het goed bruikbaar voedsel kon genoemd worden; maar hij was aan de ene kant verbrand en aan de andere kant was hij nog deeg. Hij was noch goed voor God noch voor mensen. Hij voegde zich niet bij de wereld en evenmin bij de Kerk. "Vreemden" - zegt ons het 9de vers - "verteren zijn kracht, en hij merkt het niet". Daar was, - om het zo eens uit te drukken - een verborgen opdroging in zijn gestel. Hij was zo verstrikt in de wereld en zo in het zin- en zienlijke verward, dat deze vreemden, als een kwaal in zijn levensbestaan, "al zijn krachten verteerden, - ook is de grauwigheid op hem verspreid". De krachten van zijn jeugd waren verdwenen, en zijn gezicht vertoonde de rimpel van ouderdom, en evenwel - "hij merkte het niet".

Deze enkele trekken, die ik, zo de tijd het mij toeliet, met velen zou kunnen vermeerderen, bewijzen ons, dat het karakter van Efraïm deze kenbare trek had dat hij een afwijker was. Zijn hart was, zoals zo velen van des Heeren volk: door de bedrieglijkheid der zonden verhard geworden. Het weinige gevoel dat hij nog bezat, was slechts voor een ogenblik en voorbijgaande, gelijk "een morgenwolk en vroegkomende dauw". Daardoor hadden de bedeling van Gods voorzienigheid ten goede, ende oordelen van Zijn gramschap ten kwade op hem weinig uitwerking; en daarom zegt de Heere in de woorden van onze tekst: "Wat zal ik u doen, o Efraïm!"

De Heere spreekt hier in de taal van een teder vader. Bijvoorbeeld: Een vader heeft een losbandige zoon, die opgroeiend, zijn eigen wegen gaat, en over wie de vader zijn oorspronkelijke heerschappij verloren heeft. Om zijn vorig gezag te herwinnen, ontvangt hij hem met de grootste tederheid, maar dat heeft geen uitwerking. Hij neemt strengere maatregelen te baat, en ook dezen zijn vruchteloos. Soms houdt hij zich van verre, maar dat verandert de weg van zijn zoon niet. Dan is hij vriendelijk maar ook luistert de zoon niet naar deze vaderlijke stem. En hoewel de zoon soms enige bewegingen in zijn gemoed mag gewaar worden, en het plan heeft, om zijn losbandig en tegen zijn vader rebellerend leven te veranderen, het is "een morgenwolk", die weldra weer verdwijnt. Ja, vaderlijke beloften en bedreigingen, zij zijn allen vruchteloos. Nu is de vader radeloos en zegt: "Wat zal ik met hem doen? Wat zal ik meer aan hem beginnen? Welke weg ik ook met hem insla, welke middelen ik probeer, zij zijn allen vruchteloos. Hij is en blijft altijd dezelfde weerspannige zoon, en alles wat ik doe, het schijnt van geen uitwerking te zijn".

In deze zin zouden wij de woorden van onze tekst een redetwist kunnen noemen, als of God met Efraïm redeneerde, de zaak overdacht en zei: "Wat zal ik vervolgens beginnen? Welke weg zal Ik nu inslaan?"

Maar er is een andere betekenis van het woord, die ik mijns inziens mag opnemen, zonder de oorspronkelijke betekenis geweld aan te doen, en die is, een vraag: Wat zal Ik u doen? Zeg Mij, wat zal het zijn? en Ik zal het doen.

Wanneer wij dan onze tekstwoorden beschouwen: "Wat zal Ik u doen, o Efraïm?" eerst als een redetwist en vervolgens als een vraag, dan moge het zijn tot onze

stichting, onder de genadige voorlichting van de Heilige Geest, naar dat Hij het met kracht tot onze harten zal brengen.

I.

Als een redetwist.

Wat zal Ik u doen, o Efraïm?" Wij moeten niet veronderstellen, dat wanneer de Heere deze vraag aan Efraïm doet, Hij dan niet weet welke Hij moet weg inslaan, want "de Heere zijn al zijn werken van eeuwigheid bekend." Maar de Heere spreekt hier met Efraïm, zoals een mens met zijn naaste spreekt; want die redeneertrant vinden wij vaak in des Heeren Woord opgetekend. God verwaardigt Zich om de taal van mensen op Zijn heilige lippen te nemen. Zo lezen wij dat Hij spreekt van Zijn armen, of handen, of oren, of andere delen van het menselijk lichaam; zo ook hier neemt Hij de taal van mensen aan, alsof Hij in twijfel stond wat nu Hij nu verder moest beginnen: "Wat zal Ik u doen, o Efraïm?"

Maar helaas! Wanneer wij in die afwijkende staat verkeren - en ik zou die man wel eens willen weten, die hier niet diep schuldig voor de Heere staat - schijnt ons niets dan de Heere Zelf ons te kunnen bewegen. Wij kunnen zware verdrukkingen hebben, maar deze brengen op zich zelf ons niet nader tot Hem. Zij maken vaak de opstand van ons hart nog groter, maken ons onvriendelijk en knorrig, en vermeerderen onze natuurlijke verkeerdheden. Zo lezen wij bij Jes. 57: 17: "Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik verbergde Mij, en was verborgen; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten". Zoals een halsstarrig kind, door de roede van zijn ouders eerder verbroken dan veranderd kan worden; zo kan God in de weg van Zijn voorzienigheid, ons door beproeving en verdrukking als vermorzelen. Maar onze harten zullen, buiten zijn onweerstaanbare genade, niet verbroken worden, om in boetvaardigheid en Goddelijk berouw voor Hem neer te vallen.

Zo ook aan de andere kant, kunnen Gods gunstbewijzen, zegeningen en weldaden in de weg van Zijn Voorzienigheid, ons niet van onze afwijkingen terugbrengen. Al gaf Hij ons het verlangen van ons hart in het natuurlijke, al gelukten ons ook al de plannen die wij maakten, het zou op zichzelf ons niet spenen aan de afgoden, noch ons doen uitroepen: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen!"⁶

Daarom; hetzij dat de storm van tegenspoed blaast, of de zon van voorspoed in het aangezicht schijnt, de afwijker gaat steeds zijn slechte weg en verandert de verkeerdheden van zijn hart niet.

II.

Als een vraag.

Maar er is ook een andere betekenis in de woorden van onze tekst, en dat is, een vraag of onderzoek wat het belangrijke doel van mijn overdenking zal zijn. Het is alsof de Heere zei: Kom Efraïm! Kom tot Mijn troon; zeg Mij en vertel Mij alles wat in uw hart is. Verklaar Mij ongeveinsd en vrijmoedig al uw zielsbehoeften, die u verlangd vervuld te hebben. Zeg Mij en toon Mij al de verlangens, die zich in uw binnenste verheffen en opdoen: Wat zal Ik u doen, o Efraïm?"

Wanneer de slechte afwijker maar slechts een kleine vertedering ontvangt - en de Heere vertedert hem soms zoals wij in Hoofdst. 14: 6 lezen: "Ik zal Israël zijn als de dauw." Wanneer de dauw des Geestes in het hart van de afwijker valt, dan

⁶ Hoofd. 14: 9 Heeft de Engelse overzetting: Efraïm (zal zeggen): Wat heb ik meer met de afgoden te doen?

vermurwt, vertedert en verbreekt Hij hem; want de genezing van zijn afwijkingen gebeurt niet anders, dan wanneer de Heere zijn hart geheel vermorzelt.

En wanneer Hij dan Efraïm voor Zich roept en vraagt: "Wat zal ik u doen?" Wat een lang en breed smeekschrift heeft Efraïm dan niet in te leveren! Want wil de Koning Zijn oor aan hem lenen, dan stort Hij zijn hele hart voor Hem uit. En mag hij bevoorrecht wezen, om zijn hele ziel voor de Heere uit te storten, dan is het niet te verwonderen, dat hij een uitgebreid verzoek en een groot smeekschrift voor de Goddelijke Majesteit heeft neer te leggen.

Is het niet zoet en aangenaam toegang tot de Heere te hebben in het gebed? Als u iets van dat toenaderen tot God weet, dan hebt u de verborgenheid van de levende Godzaligheid ook in uw ziele gevoeld. Wat een aangenaam voorrecht, in de verhoorzaal toegelaten te worden, ende tegenwoordigheid van de Koning te mogen genieten! Er kometijden en uren wanneer wij onze harten voor de Heere kunnen openen en Hem alle verlangens en behoeften die drukken en branden in onze gemoederen, mogen bloot leggen. Het zijn inderdaad zeer zeldzame tijden, maar bij uitnemendheid zoet en zalig, als zij ons vergund worden. En als de Heere onze harten, pleitende voor Hem doet zijn, dan heeft Hij een oor om ons te horen. En wanneer Hij de weg ontsluit, om tot Hem te gaan, dan zal Hij ook ieder verlangen, door de Heilige Geest in ons gewerkt, genadig vervullen.

Maar, om tot de zaak zelf te komen, laat ons de woorden van de tekst nader beschouwen, als een vraag van God aande ziel. "Wat zal Ik u doen? Wat verlangt u? zeg het Mij, en het zal u geschieden!" Laat ons met de arme afwijker tot de troon van genade gaan, en laat ons - als de Heere het belijft ons te bekwamen - met hem, de Heere in alle eenvoudigheid en nederigheid en oprechtheid vertellen, wat Hij met en voor ons behoeft te doen.

1 . Wanneer de Heere aan Efraïm een open mond in het verlangen schenkt, is het een eerste behoefte, ***dat zijn zonden mochten vergeven worden door de genezing van zijn afwijkingen***. Wij lezen immers bij Jer. 50: 20 dat de Heere gesproken heeft: Ik zal ze dengenen vergeven, die Ik zal doen overblijven", Daarom zei Efraïm ook: "Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede". Hoséa 14: 3.

Het kan ook niet anders, want wanneer wij gevoelen, wie wij zijn en tot hiertoe geweest zijn; als wij in ons geweten ontwaren, welke misdadige ellendelingen, welke verachtelijke rebellen, welke vuile monsters wij zijn, en hoe wij dag aan dag en uur aan uur, met alles wat afzichtelijk en ijselijk is, bezoedeld zijn; wanneer wij een oog hebben gekregen op de reinheid en heiligheid van Gods natuur; o, hoe verlangen wij dan naar de openbaarmaking en toepassing aan ons geweten, dat onze zonden genezen en vergeven zijn! En wanneer de Heere dan tot de ziel zegt: "Wat zal Ik u doen? Wat is uw vurigst verlangen?" Dan zou het antwoord zijn: Dat mijn afkerigheden genezen, dat mijn zonden vergeven, dat al de verzwarende omstandigheden ervan uitgewist-mogen worden, dat mijn ongerechtigheden achter Uw rug in de zee geworpen en mijn ziel gewassen wordt in die Fontein, die er geopend is voor de zonden en de onreinigheden".

Als de ziel bekwaam gemaakt wordt, om deze bede voor de troon neer te leggen, dan is de vergeving reeds in enigermate geschonken. Zodra de ziel in het geloof vraagt ontvangt zij ook in het geloof de kracht, om in het geloof te pleiten, en het geloof brengt het genadig antwoord ter neder. Hoe treffend was dit in de zaak van Jesaja! Hoofdst. 6: 5-7, en met Daniël! Hoofdst. 9: 20-23. Als de Heere dus in de tekst zegt: "Wat zal Ik u doen o Efraïm ?" Dan zegt Hij tevens: Doe uw mond wijd

open, en Ik zal hem vervullen." Maak uw verzoeken diep en wijd, "eis beneden in de diepte, en boven uit de hoogte." (Jes. 7: 11) en zeg Mij, wat u nodig hebt!

Nu, mijn vrienden! Neem dit aan tot uw troost. Ik kan dit, door de vrijmachtige ontferming van Jehovah, met zekerheid bepalen; ik vertrouw dat ik van hetgeen ik daar zei, iets op een geestelijke en bevindelijke wijze ondervonden heb. Als de Heere uw ziel bewelddadigt met een zoete toegang tot Zijn genadetroon, o, laat die tijd niet ongebruikt voorbijgaan. Wat zouden wij wel van de schipper denken, die, zo spoedig mogelijk de haven van zijn bestemming moest bereiken, met goede wind en gunstig tij zijn anker niet lichtte, of slechts een klein zeiltje ophees, en zo niet zijn meeste voordeel met dat gunstig tij en die goede wind zocht te krijgen? Nu, zulk een gunstige gelegenheid biedt zich soms aan onze zielen aan. Het koeltje van genade waait de ziel aan, en de vloed van geloof verheft zich: en zullen wij, bij zulke zeldzaam voorkomende gelegenheden, niet het meeste voordeel er mee zoeken te maken? Wanneer de Heere Zich verwaardigt Zijn oor tot ons te lenen, is het dan geen tijd voor ons, onze begeerten Hem voor te dragen?

Herinner u wat de profeet Eliza tot de Koning van Israël zei, toen die zijn pijlen driemaal tegen de aarde sloeg, en toen stil stond. De man Gods werd zeer toornig op hem, en zei: "gij zoudt vijf of zesmaal geslagen hebben, dan zoudt gij de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben, doch nu zult gij de Syriërs driemaal slaan." (2 Kon. 13: 19.) Had hij doorgedaan met zijn pijlen tegen de aarde te slaan, hij zou een volle zegepraal verworven hebben. Daarom werd de profeet toornig op hem, toen hij stil stond.

Zo is het soms ook met ons. Wanneer de Heere ons een kleine toegang tot Hem geeft, dan maken wij daar dat gebruik niet van wat Hij wel van ons verlangt. De satan werpt zijn vurige schichten in ons hart; een wereldse omstandigheid verbijstert ons gemoed; een vuile verbeelding verheft zich in ons binnenste, en in plaats van de duivel weerstand te bieden, opdat hij van ons zou vlieden, geven wij aan hem toe; en ziet, de schone gelegenheid is voorbij gegaan, het zoete ogenblik is verloren, en er kunnen maanden voorbij gaan voor dat wij weer tot oren van de Koning toegelaten worden.

Het zal daarom onze wijsheid en genade zijn, dat, wanneer de koelte waait en de vloed mee is, alle zeilen bij te zetten, om zover het mogelijk is te vorderen op de reis naar de haven van eeuwige rust en vrede.

2. Maar laat ons voortgaan. Wanneer de Heere tot de ziel zegt: "Wat zal Ik u doen?" Zou dit dan geen bede van de ziel zijn: "**Heere! dat U Zich aan mij wil openbaren?** Dat U Uw hoogheerlijke Persoon, Uw verzoenend bloed, Uw vrijsprekende gerechtigheid en Uw stervende liefde in mijn hart bekend maakt?" Wanneer de ziel iets van Jezus liefde kent, heeft zij ook behoefte aan de wegneming van de sluier, welke haar gezicht belemmert, opdat zij zonder hindernissen Hem, Die zij lief heeft, zal aanschouwen. Hij, die iets van de schoonheid, dierbaarheid en de heerlijkheid van het Lam Gods gezien heeft, zal ook behoefte hebben aan een nadere, een waardiger, een zoete en een veelvuldiger gemeenschap en openbaring van Zijn genadevolle en gezegende Majesteit. En als dan de ziel bevoorrecht en bekwaam gemaakt wordt, om, voor de troon van de Heere de hoge God te horen zeggen: "Wat zal Ik u doen? Vertel Mij uw grootste en diepste verlangen." Zal er dan geen kinderlijke zucht in de ziel oprijzen, dat Hij Zichzelf aan ons openbare zoals Hij zich niet openbaart aan de wereld? Zou zij niet zeggen: O, dat ik zulk een zoete ontdekking van Uw heerlijke Persoonen zulk een gezegende openbaring van Uw stervende liefde mocht hebben,

waardoor ik in de vereniging en gemeenschap met Uw heerlijke Persoon mag delen, en nu en voor eeuwig welgelukzalig zal zijn!

Ik ben er zeker van, dat wanneer de grote Koning het oor aan de ziel leent, dan zal zij behoefte gevoelen om de Koning in Zijn schoonheid te zien. Wanneer de ziel een toegang tot Jezus verleent wordt, dan zal zij zeggen: "Heere Jezus! Ontdek Uzelf aan mij, opdat ik U in al Uw schoonheid, beminnelijkheid en dierbaarheid mag aanschouwen".

3. Maar de Koning is niet moe geworden door te horen, en Zijn almachtig oor is niet zwaar geworden door te luisteren naar de vele beden en smekingen, die bij zulk een gelegenheid worden ingediend. Hij houdt nog wat aan met te zeggen: "Wat zal Ik u doen?" Als wij dan ook, onder de inwendige leiding, onderwijzing en besturing van de Heilige Geest, tot het gehoor van de Koning worden toegelaten, zal één bede van dat lange verzoekschrift ongetwijfeld deze zijn: "**Maak door Uw ontferming mijn geweten teer in Uw vrees**". Als het geweten teer is, dan zullen wij angstig zijn om tegen Hem te zondigen. Wij zullen verlangen Hem te behagen, wij zullen wensen Zijn beeld gelijkvormig te zijn en Zijn gelijkenis op ons gestempeld te hebben, wij zullen ons van alles, dat Hij haat, willen afwenden, en dat Hij bemint willen aankleven.

Als de Heere ons daarom tot Zich doet naderen, en vraagt: "Wat zal ik u doen?" dan zal de ziel antwoorden: "Heere! maak mijn geweten teer en mijn hart week; dat Uw vreeze steeds mijn beoefening zij. Laat mij niet blind zijn voor het kwade en slechte van de zonden, en voor de beminnelijkheid en waardigheid van de heiligmaking. Doe mij de strikken, die de satan voor mijn voeten spreidt, goed zien, en dat ik door Uw barmhartigheid en genade, ze zorgvuldig vermijdt. Bewaar mij voor iets te doen dat U mishaaft, en laat mijn gedrag, mijn wandel en omgang voor U en de mensen zo ingericht zijn, dat het U welbehagelijk zij".

Ik ben er ten volle van overtuigd, dat, wanneer de Heere de ziele vraagt: "Wat zal Ik u doen?" dan zal de bede, om een teer geweten een van de eerste begeerten zijn, die zij aan Hem voordraagt. Was dit ook de bede van Jabes niet? en de Heere heeft het nodig geacht, dat tot onze onderrichting te beschrijven: "indien Gij mij rijkelijk zegenen, en mijn landpale vermeederen zult, en Uw hand met mij zijn zal, en met het kwade alsoo maakt, dat het mij niet smarte!" En was het ook hierin niet, dat "God liet komen wat hij begeerde?"

4. Verder als de Heere tot de ziel zegt: "Wat zal Ik doen?" zal het antwoord zijn: "**Heere geef dat ik gemeenschap met U mag oefenen**. Dat ik weet, wat het is met U te spreken en te wandelen, als een man met zijn vriend; dat mijn ziel, als het ware, tot U omhoog stijgt, om een heilig verkeer met U te genieten, opdat zij weet wat het is, in een zoete en hemelse gemeenschap met de Koning der koningen te verkeren."

Welke onderhandeling is met deze te vergelijken? Wij gaan de wereld in, en wat geeft ons de onderhandeling en de omgang met haar? Het maakt het geweten angstig, het hart verhard, het bezoedelt het gemoed en vervult ons met alles, wat zinnelijk en vleselijk is. Wij gaan onder de dode belijders, en wat geeft ons de omgang met hen? Zij doet ons opzwellen in hoogmoed en verwaandheid, en zendt ons dor en onvruchtbaar heen. Ga maar onder de kinderen van God, en wat vindt u in de omgang met hen? Ach! vaak lichtvaardigheid en beuzelingen. Ik zeg niet, dat u dit altijd bevinden zult want soms kunnen zij ons tot licht en leven, kracht en sterkte en vertroosting zijn, maar dikwijls slaan ons de liefste vrienden wonden. Dezen kwetsen ons gemoed, en genen delen hun vleselijkheid en dodigheid ons mee.

Maar wat hebben wij, als wij bekwaam gemaakt worden met Hem te onderhandelen, van de Heere te verwachten? Enige gelijkvormigheid aan Zijn beeld, enige kracht uit Zijn tegenwoordigheid, enige mededeling van licht en leven van Dien, in Wie alleen alle licht en leven eeuwig woont. En als uw ziel iets weet van dat uitgaan uit de wereld, en zoals de Heere zegt: "Gaat heen, Mijn volk! ga in uw binnenste kamers, en sluit de deuren naar u toe;" als u bij bevinding die roepstem van de Heere verstaat, en weet wat het is de deur gesloten hebbende, het hart voor Hem uit te storten, dan zult u het mij ook zeker toestemmen, dat vijf minuten gemeenschapsoefening met de Heere van leven en heerlijkheid, aangenamer en voordeliger zijn, dan uren achtereen met de heiligste en hoogstbegenadigde van Zijn kinderen te onderhandelen.

5. Opnieuw, - want wij zijn de lijst van onze beden nog niet ten einde, - als de Heere zegt: "Wat zal Ik u doen?" dan zal het antwoord zijn: "**Heere! breek elke strik, die aan mijn ziel gespannen wordt!** Verlos mij van iedere verzoeking, die mijn zo makkelijk afzwerende voet gelegd wordt. Verbreek al de afgoden, die zich tussen U en mij verheffen. Neem alle onoprechtheid, geveinsdheid en bijgeloof weg. Reinig en ontledig mij van alle eigengerechtigheid, en van de hatelijke heerschappij van alles, dat U naar kroon en scepter steekt."

En denkt niet, dat het de Heere niet welbehagelijk zou zijn, als wij Hem vragen, deze dingen in ons en voor ons te doen. Zulke en dergelijke verlangens doet de ziel niet dan door de werking van Hem, die ze ook denkt te beantwoorden. Hij ontsteekt Zelf eerst dat verlangen, dat Hij wil vervullen, en daarom kan het Hem niet vertoornen, als wij datgene van Hem vragen, wat Hij ons zo graag geeft. Het geroep van de nederige is Hem aangenaam. En wanneer wij enigermate in gemeenschap met de Heere verkeren, dan onttroont Hij deze afgoden, verbreekt de strikken, doet de verzoeken ontkomen, maakt ons oprecht en nederig voor Hem, en reinigt ons van die allerellendigste geveinsdheid, waar onze harten zo vol van zijn en hiervan overvloeien.

6. Als de Heere opnieuw vraagt: "wat zal Ik u doen?" dan zal een ander verzoek zijn: "**Dat ik het leem, en Gij de Pottenbakker mocht zijn.** Dat ik op een gevoelige en bevindelijke wijze het werk van Uw handen mag wezen. Dat ik Uw wil mag weten en doen. Dat ik enigermate Uw beeld gelijkvormig worde, en Uwe genadige vingers in mij het willen en het werken, naar Uw vrijmachtig welbehagen, moge werken; opdat ik zo mag weten en gevoelen dat ik een vat der barmhartigheid ben, bekwaam tot gebruik door de Heere."

Als de mens daartoe gebracht is, dan ontvangt de inwendige hoogmoed de doodsteek, de vrije wil geeft de geest, mensenwerk en oefening feilen als nietige beuzeling en de ziel ligt zonder enige hulp of kracht voor de Heere. En totdat de vrije wil, eigengerechtigheid, menselijke vermogens en verdiensten zijn opgedroogd en verwelkt, totdat zij de geest hebben gegeven, kunnen zij nooit tot die plek komen, waar wij het leem en God de Pottenbakker is. Of kan het leem zichzelf tot een vat formeren? Kan het zichzelf fatsoen en gedaante geven? Kan het zichzelf van de plaats begeven en een vat worden, hetzij tot gebruik of tot sieraad? Immers, nee. Nu, even zomin kunnen wij onszelf tot heerlijkheid geschikt maken, of ons als vaten tot eer bereiden. Als de Heere ons deze gewaarwording in onze ziel geeft, ons zoetste voorrecht, ons lievelingsgenot is, leem te wezen. De vrije wil, eigengerechtigheid, menselijke wijsheid en vermogens geven wij graag aan de Farizeeën en zeggen: "henen uit! henen uit!" - laten zij er hun voordeel mee doen.

Maar wanneer de Heere onze zielen tot Hem doet naderen, en ons in nederigheid en verbrokenheid voor Zijn troon doet kruipen, dan voelen wij dat wij niets zijn als Hij het ons niet maakt, dat wij niets hebben dat Hij ons niet geeft, dat wij geen goeds hebben, als Hij het niet in ons werkt, en dat wij geen werking in ons bevinden, als Hij het niet in ons en voor ons doet. Hier te zijn en hier te liggen, is het leem te zijn. En gewaar te worden, dat de Heere heilige verlangens, vurige verzuchtingen, verborgen uitroepen en daden van geloof, hoop en liefde in ons werkt, en ze gevoelen dat Hij dit alles uit vrije genade geeft en werkt, en dat Hij dat alleen in en voor ons werkt, dat is Hem als de Pottenbakker te bevinden. Dit is gebracht te zijn tot de aangenaamste, de zaligste, maar ook tevens de vernederendste plek, waarop de ziel komen kan.

Er zijn hier misschien sommigen aanwezig die naar de Hemel denken te gaan door vleeselijke Godsvrucht, aangeboren heiligheid, eigen krachtsinspanning en natuurlijke wijsheid, maar ik verklaar u plechtig, dat u jammerlijk teleurgesteld zult worden. geloof mij, zulk een weg naar de Hemel is enkel misleiding, bedriegerij van de satan, en het broedsel van onze diep onreine en eigengerechte harten. In de dingen Gods vinden wij geen natuurlijke krachten, of menselijke wijsheid; want wij zijn en hebben niets, dan dat God ons geeft en op een geestelijke wijze in ons werkt.

Daarenboven zal de kennis en bevinding van 's mensen ellende, en Gods genade in de mens niet tot het zondigen voeren. Integendeel, het zal hem hemelsgezind, dood voor de wereld, vol liefde tot God en het volk van God maken, waartoe de mens, met al zijn krachten en proberen, nooit komen kan.

7 . "Wat zal Ik u doen, o, Efraïm?" De meesten van Gods kinderen hebben *een bijzondere behoefte*, die zij vervuld wensen te hebben, of een bijzondere verzoeking waar zij van verlost wensen te zijn. Sommigen van het volk des Heeren zouden, wanneer zij al hun begeerten in éénbede de Heere voorstelden, zeggen: "dat de vergeving van mijn zonden aan mijn geweten verzegeld worde." Anderen zouden, hun verlangens in eens samenvattend, gebracht willen zijn in de genietingen van de vrijheid van het Evangelie. Weer anderen, al hun verlangens in een bede tot de troon der genade zendend, zouden tot hun Ontfermer zeggen: "Verlos mij van die bijzondere verzoeking; of spaar mij voor deze of gene bijzondere verdrukking." En nog anderen zouden uit een bijzondere beproeving of benauwdheid gered wensen te worden, die hen bij tijden tot in het stof vernederen.

Wanneer de Heere de ziel maar bekwaam maakt, om voor Hem in het gebed te verschijnen, en om Hem bekend te maken, wat arbeid er in hun harten is, o! dan is het, alsof de Heere zei: "Vrees niet uw toestand aan Mij bekend te maken. Ik weet reeds uw behoeften en verlangens, en Ik heb de macht om te kunnen helpen, en Ik ben bereidwillig om u te helpen, en zal daarom u uw verlangens geven. Wat zal Ik u doen? Zeg het Mij vrij en onbeschroomd, wat moet het wezen?" De Heere bemoedigt en bekwaamt iedereen die Hij zo tot zich trekt, om Hem te vertellen wat hij het meest nodig heeft. En wanneer hij zo tot Hem mag naderen, dan is het gebed reeds half beantwoord. De zegen, waar de zielbehoefte aan heeft, is reeds op weg, en snelt in zijn gang tot de ziel.

Maar welke zielsgestalte is al noodzakelijk, vóórdat wij de Heere de belangrijkste behoeften van onze zielen kunnen bekendmaken?

Voor dat wij hiertoe komen, moeten wij aan alle volmaaktheid een einde gezien hebben. Wij moeten van het zien en steunen op de gerechtigheid van het schepsel afgebracht zijn. Onze sterkte moet in zwakheid, onze wijsheid in dwaasheid en onze

kennis in onwetendheid gekeerd zijn. Alles wat wij meenden te zijn, en waarop wij met verwaandheid neerzagen, moet verwelken en aan een nachtgezicht gelijk worden. Hij die op een gevoelige en geestelijke wijze in Jezus wil opstaan, moet in zichzelf neerzinken te midden van de puinhopen van het schepsel. Alle Godsdienst, alle oefening, alle toevlucht, alle hulp en hoop van het schepsel moeten opgehouden hebben te bestaan, voordat wij in Goddelijke oprechtheid en geestelijke eenvoudigheid voor de Heere kunnen komen, om Hem te smeken, dat Hij in ons datgene wil werken, wat welbehagelijk voor Zijn aangezicht is.

Dit is ook de grote reden, waarom zo weinigen van ons weten te spreken van gebedsverhoringen. Veel Christenen gaan daar al biddend, zuchtend en verlangend jaar uit jaar in heen, zonder dat zij een helder en duidelijk antwoord ontvangen.

Van waar komt dit? Wat is hiervan de oorzaak? - Het is: omdat die gebeden en verlangens halfhartig zijn - dat is, onze harten zijn niet recht voor God. Zij zijn net als Efraïms koek: zij moeten omgekeerd worden; zij komen niet uit het hart. Onze vleselijke Godsdienst is niet ten volle verbroken, niet ondersteboven gekeerd, niet in verwarring gebracht, niet in een bedelaarsgestalte veranderd, niet in een volkomen onvermogen vernietigd.

Wij lezen in Gods Woord: "En als zij niet hadden om te betalen" - welk een staat! - "schold hij het hun beiden kwijt. Maar al te veel van Gods volk zijn als de dienstknecht, waarvan wij bij Matthéüs lezen, die tot zijn heer zei: "heer wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen." De meesten van Gods kinderen proberen in het eerst een verdrag met hun grote schuldeiser te maken; net als iemand, die in het wereldse achteruit gaat, liever met vijf schellingen in het pond zijn schuldeiser betaalt, dan dat hij bankroet zal gaan.

Maar zolang wij bij God nog een penning op het pond te betalen hebben, blijft de hele rekening voor ons open. Zoals Joseph Hart zegt:

*"Gena verheerlijkt zich, in bedelarm te komen.
Verliezen zet de ziel in 't ruime winstgenot;
Wordt op de grote lijst één mijt van u vernomen,
Gij hoeft geen volle gunst, geen kwijschelding van God."*

Maar velen van Gods kinderen, die dit nooit ondervonden hebben, vrezen tot deze plaats te komen. Zij zijn net als een zo vaak achteruitgaande winkelier, die zijn zaken niet eens goed onder ogen durft te zien. Hij wil maar geld tegen een overgrote rente lenen, pand geven, of iets anders doen, om zijn afnemend krediet hoog te houden. Maar uiteindelijk stort hij in een tienmaal zo grote nederlaag, dan wanneer hij zich direct had overgegeven. Zo is het ook met sommige levendgemaakte zielen. Ze willen hun niets waardig krediet steeds ondersteunen, door van anderen goede denkbeelden en gevoelens te ontlenuen. Zij doen beloften, nemen besluiten en voornemens, en nemen elke oefening en aanslag te baat om toch maar die lelijke bedelaarsgestalte te ontlopen. Maar vroeger of later komen al die verbintenissen terug en zij zijn allen verbroken en geschonden. God kan hen niet aannemen, tenzij zij als in het eerst, als geheel verdorven, onvermogen, en volkomen hulp- en radeloos voor Hem verschijnen. En worden zij hier gebracht, dan hebben zij een geheel ontslag te wachten, de schuld is betaald, en wanneer de Heere Jezus zijn stervende liefde aan hun zielen openbaart, dan delen zij in de genieting van een volle kwijschelding.

Het is even zo in de genade als in de natuur: niets te hebben, bedelarm te zijn, van de gaven van anderen te leven, dat doet de marszeilen van onze hoogmoed strijken. Niets in ons te hebben om er op te steunen en te vertrouwen, laat de ziel slechts een schrede

van de hel te zijn. Alles in ons te slechten, af te breken en te vernielen, is de muren omver te rukken, die ons beveiligen van niet in de diepte neer te storten. Maar het is de waarheid; voordat al het eigen niet is onttroond, voordat alle gerechtigheid, krachten, oefeningen en Godsvrucht van het schepsel niet tot is vernietigd, kunnen wij niet gaan in de kracht, de gelukzaligheid en wezenlijkheid van Christus Koninkrijk. Wij zijn met onze versierselen niet bevoegd, om een gast aan de bruiloftstafel van het Avondmaal des Lams te zijn. Wij zullen ons nooit tot de schatten van vergevende liefde begeven, of een verlangende blik op de rijkdom van het bloed der verzoening werpen, en de heerlijkheid en de schoonheid van een vrijsprekende gerechtigheid gevoelen, of die afgod van onze natuurlijke Godsdienst moet van zijn plaats gerukt en vermorzeld zijn. Wij kunnen, vol verwaandheid en ingenomen als wij zijn van nature met onszelf, Jezus in de hof Gethsémané niet volgen, noch het lijden, het kermen, de foltering en het bebloede lichaam van Gods Zoon met de ogen van het geloof zien. Ook zullen wij de wonderlijke verborgenheid van de Immanuël, de GOD-MENS, die aan het kruis leed en stierf, niet aan de voet van de staak heilbegerig omhelzen.

Zolang wij onze ogen gevestigd houden op onze Farizeese Godsdienst, onze vleeselijke en eigen Godsvrucht en oefeningen, hebben wij geen ogen om Jezus te zien, noch oren om Zijn stem te horen. Want wij zijn over het algemeen zo met ons zelf ingenomen, dat de Koning der koningen voor ons geen beminnelijkheid heeft. Wij vinden Hem slechts een wortel uit een dorre aarde, en daar is geen gedaante noch heerlijkheid aan Hem dat wij Hem zouden begeren."

Maar wanneer wij een gezicht krijgen van onze - zal ik zeggen - lelijkheid, van de verbastering, ontaarding en afzichtelijkste werkingen van onszelf, dan zien wij ook, hoe onmogelijk het is, dat wij met onszelf voor de Heere kunnen bestaan. En wanneer wij de vernielde en rampzalig bedorven toestand van onszelf voelen, dan beginnen wij ook gewaar te worden, welk een heerlijke zaligheid overeenkomstig de raad en het voornemen Gods is vervuld geworden. Wij zien dan, hoe de Heere van leven en heerlijkheid van de Hemel is neergedaald, opdat Hij ellendigen, die nooit tot Hem konden opklimmen, zaligen zou; hoe Hij vergeving schenkt aan doodschuldigen, die geen gerechtigheid van zichzelf bezitten, en schatten van Zijn stervende liefde en opgestane heerlijkheid opende voor hen, die buiten Hem geheel verloren en verwerpelijk zijn.

Als dit aan de ziel ontdekt wordt, dan omhelst het geloof het als de grote verborgenheid der Godzaligheid. De hoop werpt hier haar anker uit, "gaat tot het binnenste van het voorhangsel," en de liefde gaat uit tot Jezus, en omhelst Hem met toegenegen armen, om zulk een stervende liefde, die de Zoon van God aan het kruis van Golgotha ten toon spreidde. Deze bevinding stelt de zondaar op zijn rechte plaats. Zij vernedert hem in zijn gewaarwordingen, brengt zijn ziel ten onder en verbreekt het tot niets. Maar ook verhoogt zij de Heere Jezus in Zijn genegenheden en Hij wordt in zijn geweten geopenbaard als zijn "alles in allen."

Nu verlangt hij niet anders dan met Hem te leven, en hij wenst met Hem in alles te sterven, en gevoelt de kracht van de woorden van de Geest, door Paulus beschreven: "Hetzij, dat wij leven wij leven de Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren." Rom. 14: 8.

Sta mij nu nog toe om, het gebed samenvattend, **de twee volgende grote waarheden voor te stellen**, en dat de Heere naar Zijn grote barmhartigheid deze waarheden aan ons geweten toepasse en verzegele.

Er zijn in de school van Jezus Christus voornamelijk twee grote lessen te leren, en alle Goddelijke onderwijzingen kunnen daaronder geteld en gerekend worden.

De één is, door de onderwijzing van de Heilige Geest te leren, *wat wij van nature zijn*. Dat is te zien en te gevoelen het volledige verderf en algehele ellendigheid van ons eigen ik, en de volkomen bedelaarsgestalte, de zwakheid en de hulpeloosheid van het schepsel in de dingen Gods. Dit is de eerste grote les van de Goddelijke onderwijzing. En deze les hebben wij dag aan dag te bestuderen. Het is hiermee: "regel op regel, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig." Dit gedeelte van de Goddelijke onderwijzing hebben wij bijna dagelijks door te gaan, en soms in zeer pijnlijke diepten neer te zinken onder een besef van onze verdorven natuur.

En de andere grote les van Goddelijke onderwijzing is *"den enigen waren God te kennen en Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft."* Te weten wie en wat Jezus is, en de kracht van Zijn verzoenend bloed te kennen tot reiniging van het schuldig geweten; de uitgebreidheid van Zijn rechtvaardigende gerechtigheid, om van alle zonden vrijgesproken en ontslagen te worden; de verborgenheid van Zijn stervende liefde, om de hardheid van het hart te verbreken, en een liefde te werken tot Hem; en door de ogen van geloof Zijn heilig wandelend en lijdend beeld te aanschouwen om Hem enigszins gelijkvormig te zijn en in ons Zijn beeld te bevinden.

Door deze twee gedeelten van de Goddelijke onderwijzing, maakt en houdt de Heilige Geest de kinderen Gods nederig. En al de onderscheiden bedelingen van Gods voorzienigheid, hetzij beproevingen, verzoeken of verlossingen, alles wat wij, hetzij in het natuurlijke, hetzij in het geestelijke, hebben door te gaan; in een woord, de hele loop van de omstandigheden, waardoor een kind van God zich ziet omringd, zijn allen daartoe ingericht, dat zij hem leiden zouden, hetzij tot een diepe kennis van zichzelf, of tot een uitgebreidere kennis van Christus. Zij zijn bedoeld om hem, onder welke leiding van God ook, te vernederen, opdat de Heere van leven en heerlijkheid verhoogd zou worden. Dit brengt ook mee, dat de ziel "alle dingen zullen mede werken ten goede." Iedere gebeurtenis in Gods voorzienigheid, en al de bedelingen van Zijn genade zijn gericht op en eindigen tot eeuwige heerlijkheid van de Drieëenige God.

Ik herhaal het, al de bedelingen en onderwijzingen van de Geest gaan volgens deze regel en strekken tot het genoemde doel. En elke onderwijzing - wat wij daar ook onder verstaan willen, - en elke bevinding, - of wat wij ook voor bevinding houden mogen - die aan deze regel en aan dit doel niet beantwoordt, - ons met beschaamdheid des aangezichts in het stof te vernederen, en tegelijk de Heere van leven en heerlijkheid te verhogen, om Hem met de lof en de eer van de hele zaligheid te bekronen - ik zeg: elke bevinding of ingebeelde bevinding (want daar is zoveel ingebeelde bevinding in de Kerk) die hier niet aan beantwoordt, vloeit niet voort uit de alleen zaligmakende onderwijzing van God de Heilige Geest in het hart. Want zijn verbondsbediening is, het uit Christus te nemen en aan de ziel bekend te maken, opdat Christus zou verheerlijkt worden.

Zie hier dan het doel van al de bedelingen, leidingen, besturingen en onderwijzingen van de dierbare Geest. Zij zullen eindigen in de vertroosting, zaligheid en eeuwige vreugde van al de verlost, en tot verheerlijking van Jehovah, Die, als Vader en Zoon en Heilige Geest, waardig is te ontvangen, alle aanbidding, eer, kracht, prijs, dankzegging en heerlijkheid, beide nu en in alle eeuwigheid! AMEN.

5. GODS HANDELWIJZE MET MACHTIGEN EN RIJKEN, NEDERIGEN EN HONGERIGEN.

Leerrede over Lukas 1:52, 53.

"Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft hij ledig weggezonden."

Het is een dikwijls besproken vraag, of het behoorlijk en recht is een zekere vaste *standaard met kentekenen van de bevinding* op te richten. Er zijn die van geen éénvormige standaard in de bevinding willen weten. Tegenover deze zijn er, die beweren dat er niet alleen zo'n onafwijkbare standaard noodzakelijk is, maar zelfs dat zonder deze alles verwarring is.

Wat mij aangaat, ik kan er voor geen ogenblik aan twifelen, dat er een standaard opgericht moet worden, want zonder die zouden wij geen onderscheid kunnen maken tussen het kostelijke en het snode, en geen regel bezitten om *de levend gemaakten* te meten. Zonder dezelve zijn de levenden en de doden, de kinderen, jongelingen en vaders in Christus een mengeling van verwarring voor ons. Daarbij, als ik mijzelf enige vragen stel dan blijft er voor mij geen twijfel over, of het behoorlijk is, een standaard op te richten.

En zijn er in ons midden, die dit niet met mij eens zijn, dan zou ik dezen willen vragen of een mens zalig kan worden zonder het geloof?

U zegt: "nee!" Welnu, dan is immers het geloof een standaard.

Kan een zondaar behouden worden zonder bekering?

Immers nee.

Nu, is dan de bekering geen standaard?

Zou er geen inwendig onderscheid zijn tussen de levenden en de doden? Dan moet dat inwendig onderscheid de scheidslijn zijn. Als wij dan de kracht der levende Godzaligheid niet willen verloochenen, dan zijn wij gehouden, om deze te toetsen aan een standaard. Maar nu komt de grote zwaarigheid van mijn gemoed. Die is: wat moet deze standaard zijn? Hoe hoog of hoe laag moet die gesteld worden?

De veiligste weg, dien wij hier bewandelen kunnen, is naar mijn zienswijze, deze zo *hoog* te plaatsen, dat geen huichelaar noch bedrieger hem kan bereiken; en zo *laag*, dat die niemand van Gods arme kinderen buitensluit.

Nu, als wij Gods Woord inzien, kunnen wij zo'n standaard vinden. Wij vinden daar een standaard opgesteld die twee tegenover elkaar staande uitersten heeft. Een standaard voor de diepte en een voor de hoogte. Toch is geen dezer uitersten zo laag, of zo hoog dat zich een van de wedergeborenen hier zou kunnen stoten. Aan de ene kant, wordt die standaard gemerkt met in armoede, hulpeloosheid, bedelarij, onvermogen en een gehele tekortkoming. Zodat de bevinding die niet daalt in de standaard tot het gevoel van schuld, armoede, vuilheid, naaktheid, hulpeloosheid, veroordeling en verfoeiing van zichzelf, - hetwelk allemaal op de bodem van ieder geestelijk onderwezen hart ligt, - ten enenmale niets waard is. Een standaard die deze onderwijzingen van de Geest niet meet, moet geheel onwaard zijn.

Wederom, indien wij een standaard hebben, die de wezenlijke dingen der zaligheid kan omvatten, dan moet hij ook hoog genoeg zijn voor de openbaringen van oneindige barmhartigheid en liefde, voor de getuigenissen van God aan de ziel, voor de bezoeken van Zijn tegenwoordigheid, en de genietingen van Zijn Koninkrijk

opgericht in het hart. Beide deze uitersten zijn buiten aller bereik, behalve van de wedergeborenen.

Maar nu komen wij tot een andere vraag: *is er ook een bepaalde weg aan te wijzen, waarlangs de ziel tot die diepte of hoogte gebracht wordt? Is het ook noodzakelijk, dat men zo ver of iets verder, in die waarheden gevorderd moet zijn?* Wat dit betreft, verklaar ik ronduit, dat ik zodanige weg of maat niet vinden kan. De vraag bij mij is niet *de weg* langs welke, maar *de plaats* op welke de reiziger aankomt. In de barre wildernis was voor de kinderen Israëls geen spoor of weg te vinden, en evenwel "leidde de Heere hen op een rechte weg, om te gaan tot een stad ter woning". Ook komt het er niet zo zeer opaan, of een mens drie dagen, drie maanden, drie jaren of dertig jaren geleerd heeft, dat hij een arm, een nooddruftig, een onvermogen, een hulpeloos, een schuldig en een Goddeloos zondaar is. Maar wèl of hij het waarlijk en krachtdadig, door de onderwijzingen van God de Heilige Geest in zijn ziel zo bevonden heeft. Daarbij wordt er niet gevraagd, of hij drie weken, drie jaren, of dertig jaren lang de barmhartigheid en liefde Gods, in het aangezicht van Jezus Christus heeft leren kennen, maar wèl, of hij dat in waarheid door Goddelijke openbaringen is gewaar geworden. De stokbewaarder te Filippi schijnt in drie minuten meer geleerd te hebben, beide van veroordeling en barmhartigheid, dan velen van ons in drie, ja in dertig jaar vorderen. "Eén dag is bij den Heere als duizend jaren, en duizend jaren als één dag." Bij het Enig, Oneindig; Eeuwig HEDEN GODS is geen merkteken van tijd aanwezig.

De voornaamste standaard, opgericht in Gods Woord, is niet een standaard van plaats of tijd, maar van ***gemoedsgesteldheid en karakter***. Laat ik mij nader verklaren.

Er worden zekere hoedanigheden aan personen toegeschreven, waardoor zij kenbaar worden vaten der barmhartigheid te zijn. Aan de andere kant, vinden wij zekere menselijke hoedanigheden voorgesteld als voorwerpen des toorns.

Bijvoorbeeld: de arme en nooddruftige, de uitgeworpene, de verbrokenen des harten, de vermoeden en belasten, de hongerigen en dorstigen, de verlorenen en bedorvenen, zondaars zonder hulp, zonder hoop, zonder wijsheid en zonder vermogen; - aan zulken zie ik, in Gods Woord, beloften, nodigingen en bemoedigingen toegezegd. Daarentegen de hovaardigen en hooggevoelenden, de vrolijken en verheugden, de gerusten in Sion, zij die de dag des kwaads verre stellen, die op hun eigendroesem zitten, die zichzelf met welriekende olie zalven, en zij die geen droefheid gevoelen over de verbrekingen van Jozef - aan dezen en dergelijke zie ik een verschrikkelijk oordeel aangekondigd.

Zo heb ik dan ook volgens de onfeilbare getuigenis des Geestes, niet met personen, maar wel met hun kenmerken te handelen. Bijgevolg moet de standaard die ik heb op te richten, niets dan kentekens betreffen.

In de tekst, dien ik u voorlas, vinden wij twee tegenover elkaar staande kenmerkende personen, en wel:

1. *Zij*, die door God genaamd worden *machtigen*, van wie gezegd wordt: "*Hij heeft ze van de tronen afgetrokken;*" en "*rijken*," die gezegd worden "*ledig te zijn weggezonden.*"
2. Vinden wij hier "*nederigen* en hongerigen," die de Heere verhoogt en "*met goederen vervult.*"

I.

Zij die door God genaamd worden *machtigen*, van wie gezegd wordt: "Hij heeft ze van de tronen afgetrokken;" en "rijken," die gezegd worden "ledig te zijn weggezonden."

De *machtigen* en *rijken* zijn blijkbaar dezelfde karakters, uit verschillende oogpunten beschouwd; en de *nederigen* en *hongerigen* zijn ook dezelfde, doch op verschillende standplaatsen beschouwd.

Kom, volg mij met uw aandacht, als ik, met de hulp en de zegen des Heeren, u deze avond de zo even genoemde twee onderscheiden en tegenover elkaar staande kenmerken zoek te ontvouwen, en u hun onderscheiden uiteinde zal trachten aan te tonen.

1. Laat ons beginnen met de "*machtigen*", die de Heere van de tronen afgetrokken heeft, en er nog bij voortdurend afstoot.

De "*machtigen*" waar hier van gesproken wordt, kunnen wij in twee zeer onderscheiden klassen verdelen.

Vooreerst schijnt, deze uitdrukking, als wij ze beschouwen ten opzichte van haar die ze uitsprak, namelijk de maagd Maria, vooral gebezigd te zijn in die zin van de groten en edelen in Israël, welke de Heere van hun tronen van hoogmoed en waardigheid afgetrokken had. Deze allen werden door Hem voorbij gegaan, terwijl Hij haar, een arme en verachte maagd de eer gaf, de beloofde Verlosser te baren. En zo kunnen wij deze uitdrukking toepassen op alle machtige belijders van de Godsdienst, die zichzelf Gods gunst waardig keuren, en zich verhovaardigen op een vermeend bezit, van iets in zichzelf, dat God met welgevallen gadeslaat.

Maar het kan, ten tweede, ook aanwijzen de onvernederde macht in de harten van velen van Gods volk. Alle *machtigen* zullen van de tronen afgetrokken worden; "want de dag des HEEREN der heirscharen zal zijn tegen de hovaardigen en hogen, en tegen alle verhevenen, opdat zij vernederd worden." (Jes. 2: 12.) De hoogheid der mensen - het zij geestelijker- of vleselijker wijze - zal gebogen, en de hoogmoed der mannen, - uitverkorenen of niet uitverkorenen, - zal vernederd worden, en de HEERE alleen zal in die dag verheven zijn" Echter met dit verbazend onderscheid, dat dezen op een bevindelijke wijze in barmhartigheid en liefde, maar genen voor eeuwig en in gramschap zullen vernederd worden.

Deze zelfde aanmerking is ook van toepassing op het andere kenteken in het tweede vers van onze tekst, als "*rijken*" beschreven. Daar zijn er, die rijk zijn in eigengerechtigheid en een verwaand vertrouwen, welken de Heere nooit tot de laagste graad van armoede vernederd heeft. Ook zijn er onder Gods wedergeboren volk, die nooit gans verbroken zijn, tot de diepste zielsarmoede. Beiden worden ledig weggezonden; de eene, omdat hij nooit een greintje van het zuiver goud des Heeren ontving, en de andere, omdat hij in deze Laodiceese staat, nooit een vriendelijke aanblik van de Heere in zijn hart ontwaarde, opdat hij waarlijk rijk zou wezen.

Ik zal in de behandeling van de "*machtigen*" en "*rijken*"

- ? eerst pogen aan te tonen, wie zij zijn, die *in de volstrekte zin* door God worden vernederd en ledig weggezonden, in de weg Zijner gramschap en geduchte wraak;
- ? ten tweeden, aan te wijzen hen, die slechts *gedeeltelijk en enigszins* dat kenmerk vertonen, en daarom in genade en ontferming van God worden vernederd en ledig weggezonden. Dit zal ons een nauwkeuriger meetsnoer en een vastere bepaling doen zien, dan wanneer wij de *machtigen* en *rijken* onder de onbekeerden alleen

overwegen, en zo de inwendige bedelingen van God, niet zowel als de uitwendige aantonen.

Laat ons dan een blik werpen op de *machtigen*, die een grote menigte van naamchristenen aanwijzen. Dewijl de maagd Maria met die geestelijke zegening beweldadigd was, de moeder van de lang beloofde Messias te zijn, had zij ongetwijfeld het oog niet zo zeer op de machtigen dezer wereld, als wel op de machtigen in een Godsdienstige zin. De machtigen zijndaarom niet noodzakelijk de koningen en prinsen, maar de sterken, de wijzen, de rechtvaardigen, de op zichzelf vertrouwenden, de niet ontbloten, de onvernederden, de niet uitgeledigden, de niet uitgeschudden. Het zijn diegenen, welke nooit de krachtvolle hand van God in hun hart gevoeld hebben. Die sterk zijn in eigengerechtigheid, in Godsdienstig eigen, in belijgend eigen, in onontdekt, verhard eigen zelf. Hun ogen puilen uit van vet, hun hart is harder dan het stuk van een onderaardse molensteen, en hun tong doorwandelt de ganse aarde. Hun harten zijn nooit door de zware arbeid neergevallen; nooit verfoeiden zij zichzelf in stof en as; de alsem en gal der zonden is hun nooit bitter geworden; zij waren nooit zuchtende door en onder het gevoel van zwakheid, hulpeloosheid, schuld en slavernij; zonde en verzoeking, twijfelingen en vrezen. De plagen van een snood en monsterachtig hart ondermijnden nooit hun krachten, noch vernederden hen in het stof des doods.

Nu, van deze machtigen wordt gezegd, dat zij *tronen* hebben. "Hij heeft machtigen van de *tronen* afgetrokken." Het woord *troon* schijnt onderscheiden betekenissen te hebben.

(1) Er is vooreerst, het denkbeeld van *valse rust* en *gemak* aan te hechten. Een zittende houding geeft stilte en rust te kennen. Het toont aan, dat er niets is te werken en te tobben; ook stelt het ons een staat van luiheid voor. Zo zijn ook deze machtigen, hoewel van sommigen, ten onrechte, "een bevestigd Christendom," genoemd. Dat is niet bevestigd *in* een besef van hun eigen ellendigheid en Gods barmhartigheid, van hun eigen hulpeloosheid en Christus' sterkte, van hun eigen dwaasheid en de wijsheid van Gods Geest. Maar zij zijn neergezet in de bevestiging van een dorre leer. Zij zitten niet aan Christus' voeten neer. Ook hebben zij geen plaats naast de prinsen Zijns volks, die uit de drek verhoogd zijn. Maar zij hebben zich op hun gemak in de stoel van vleselijke gerustheid neergezet. Hun boos en allerafschuwelijkst hart plaagt hen nimmer, omdat zij geen strijd tussen vlees en geest in hun binnenste hebben. De satan verontrust hen niet, omdat zij gehoorzaam zijn bedriegerij opvolgen. De wereld haat hen niet, omdat zij het met de wereld eens zijn. En God kastijdt hen niet, omdat Hij de roede alleen voor Zijn kinderen gebruikt.

(2) Ten tweede, is er ook een troon des *gerichts*. Te zitten is de houding van de rechter, en te staan die van een misdadiger. Deze machtigen nu verheffen zichzelf tot de rechterstoel, en van daar spreken zij het vonnis der veroordeling uit over allen, die van hen verschillen, maar in het bijzonder over diegenen, welke tot het wedergeborene geslacht Gods behoren. Die zichzelf voor Gods vierschaar veroordelen. Zij zagen zich zelf nooit als doodschuldigen voor die rechtbank gesteld. Hun gerechtshof velde nooit het vonnis over henzelf. Alle kinderen Gods bezitten "den Geest des oordeels en den Geest der uitbranding." Die velt het vonnis eerst over het eigen, "want het oordeel begint eerst van het huis Gods". Het verdervend zwaard begint van Gods heiligdom," (Ezech: 9: 6). "Wanneer wij onszelven oordelen, zo zullen wij niet geoordeeld worden." Maar deze hoge en machtige rechters begonnen nooit waar God begint, maar van het eigen *ik*. En omdat geen inwendig vonnis des doods en der verdoemenis over

zichzelf hun gedachten bezighoudt, hebben zij zoveel ledige tijd over, om op anderen te letten. En daar zij in hun eigen huis van geen rechtsgeding weten, dat hun roepende zou maken: "laat mijn recht voor Uw aangezicht komen," kunnen zij op hun gemak hun naasten en bekenden beoordelen.

En tegen wie is dat vonnis bepaaldelijk gericht? Niet tegen de edelen des lands, want die zitten door hun geboorterecht op dezelfde erestoel. Ook niet tegen de omstanders en toeschouwers, want die zien de zaak belangloos aan; maar tegen de bij zichzelf bevende misdadiger. Deze machtigen dus veroordelen niet de gerusten in Zion, of de ijdele aanschouwer daarvan, maar de arme kinderen Gods, die als radeloze misdadigers zichzelf veroordelen. Hun bevinding veroordelen zij als overdrijving, ja dweperij; hun beproevingen als zichzelf aandoende; hun verzoeking, eensdeels als gekkigheid anderdeels als bedrog; en hun personen als beroerders van Israël, omkeerders van de waarheid, en mannen van een bittere en kwade geest.

(3) Er is nog een andere troon, en dat is de *troon der spotternij*. O, het gaat zo spoedig van de gerechtstroon tot de troon der spotternij en verachting over! Als het vonnis maar geveld is, dan zal de uitvoering niet achterwege blijven. Om eerst een mens te veroordelen, en daarna dezelve te verachten en te bespotten, zijn twee zeer nauw aan elkander verwante zaken. Wij zien dit in de zaak van de Heere Jezus: eerst veroordeelden zij Hem, en weldra bespogen, verachtten en versmadden zij die Dierbaren.

Maar wij lezen in de tekst, *dat de Heere die machtigen van de tronen afstoot.*" En Hij voert deze opperrechtelijke daad op onderscheiden wijzen aan Zijn vijanden uit.

(1) *Soms verlicht Hij de ogen van Zijn volk, zodat zij deze machtigen en al hun leegheid en geveinsdheid door en door beschouwen.*

Wanneer een ziel ten hoogste is afgemat door inwendige verzoeking, en lang en zwaar geoefend en geplaagd werd met een lichaam der zonde en des doods, wordt zij dikwijls in het heiligdom van Gods tegenwoordigheid ingeleid. Nu, licht ziende in Zijn licht, bemerkt zij met heldere ogen het uiteinde van al zulke machtigen. Zo lezen wij van Asaf in de 73ste Psalm, nadat hij lang gekweld was met hen "die niet in benauwdheid waren als andere mensen," dat hij ook hun wezenlijke staat en verschrikkelijk uiteinde leerde kennen. En door deze inwendige onderwijzingen Gods, worden deze machtigen voor de ogen van zijn ziel van de tronen afgetrokken; zowel van de troon van valse rust, van veroordeling en van spotternij. En dat heeft deze uitwerking: hun eerste troon benijdt hij niet meer, hun tweede troon vreest hij niet, hun derde troon acht hij niet. Hij zag hen reeds vallen terwijl zij nog op gladde plaatsen waren.

Gods kinderen, die verzoeking en beproevingen hebbend door te gaan, dragen schalen en gewichten in hun handen. In deze weegschalen des heiligdoms wegen zij zowel anderen als zichzelf. En het kan niet anders of zij moeten deze sterke, en bij zichzelf verzekerde belijders *te licht* bevinden. Doordat zij hun eigen Godsdienst wegen, zien zij in anderen ook meer op *de hoedanigheid*, dan op de hoeveelheid; en wat zij in zichzelf begeren te vinden, dat zoeken zij ook in anderen. Vandaar bemerken zij spoedig een geheel tekort. Zo trekt de Heere deze machtigen in de consciëntie en het oordeel van Zijn volk op een bevindelijke wijze van hun tronen. Hij neemt de schillen van hun ogen weg, en geeft hun te zien, dat alle Godsdienst die niet in de kracht van God bestaat, in het geheel geen Godsdienst is. Dat waar het geloof is, ook beproevingen en oefeningen des geloofs moeten gekend worden. Dat zij die geen verandering kennen, ook geen vreze Gods bezitten. Dat, waar geen

vernedering is, ook geen geestelijke verhoging zal zijn. Dat zij, die geen vreze des Heeren hebben, van het beginsel der ware wijsheid verstoken zijn. En dat zij, die geen kastijdingen hebben, geen zonen maar bastaarden zijn.

(2) *Maar de Heere trekt deze machtigen ook door kenbare oordelen van hun tronen.*

Dezen vallen in afschuwelijke zonden, en genen in wanhoop. Dezen gaan de wereld in, en anderen vallen in verschrikking. Sommigen verzaken hun belijdenis, en anderen wandelen zo slordig en zorgeloos, dat iedereen hun schande bemerkte. Enige baden zich in de begeerlijkheid der ogen, anderen in de grootsheid des levens nog anderen in de begeerlijkheid des vleses. Zo lijden zij schipbreuk van hun geloof, en vallen plotseling van hun tronen in de kaken van een eeuwige wanhoop. Zo maakt de Heere het aan allen kenbaar, wat het einde is van een Godsdienst, die in trotsheid en vermetelheid bestaat, en Hem niet tot Beginner en Voleinder heeft.

Maar, gelijk ik boven heb aangestipt, daar is een andere, en van deze zeer verschillende klasse van mensen, die in een zekere zin *machtigen* kunnen genoemd worden. En dit betreft dezen onder Gods volk, die voor een tijd met een gelijke inwendige kwaal besmet zijn. "Die met pek omgaat wordt er mee besmet." Zo ook bewijzen sommigen van Gods kinderen, en dat wel bij pijnlijke bevinding, dat "kwade samensprekingen goede zeden bederven." Mogelijk verenigden zij zich met de gerusten in Sion. De Heere laat het een tijdlang toe, dat zij voldaan zijn met hun eigen wegen. Hij spaart Zijn roede. De wereld lacht hen vriendelijk tegen; in de tijdelijke omstandigheden zijn zij voorspoedig; de lichamelijke gezondheid is naar wens; in de familie worden geen moeilijkheden gekend; de beproevingen en moeiten hebben een tijdlang opgehouden, en het schijnt van binnen en van buiten geheel kalm. Nu is het de tijd voor hen, dat zij de Geest van bedrog indrinken als water. Zij slaan zó ver mis, dat zij deze valse vrede voor de verzekering des geloofs aanmerken. Zo bedekken zij zich met de mantel, die niet van Gods Geest is, en voegen zonde tot zonde. Namelijk, de zonde van hovaardigheid tot die van geveinsdheid en huichelarij. Nu schijnen zij bevestigd te zijn in het geloof. En waarom? Omdat de storm enigszins bedaart, en zij enige verlichting genieten. Zij zijn uit de strijd weggeslopen, en dat noemen zij vrede, daar het eigenlijk niets anders dan deserteren is. Vermoeid van de storm, sluipen zij in een kleine haven, en noemen dat het einde van de reis. En de Heere, een verborgen oogmerk hebbende, laat het een korte tijd oogluikende toe, en stoort hen in hun gemak niet.

Kent u zulke tijden niet, mijn vrienden? Heeft uw ziel daar nooit geweest? Ach, ik moet het met een beschaamd aangezicht belijden, dat ik hier geweest ben, en dat ik hier gedurig aan schuldig sta. Zodra nu de ziel deze betoverende dranken heeft ingedronken, wordt zij een van die machtigen, en bekleedt een troon. Eerst de troon der vleselijke gerustheid en zekerheid, daarna de troon om in het geheim de beproefde en afgematte kinderen Gods te vonnissen en te veroordelen, en eindelijk die van de bedekte bespotting en verachting van alle bevindingen, die niet uitkomen op een onveranderlijke verzekering des geloofs.

Maar voor de rug van deze zotten heeft de Heere een roede beschikt, en ook deze machtigen weet Hij van de tronen af te stoten.

Daartoe zendt Hij soms moeiten in de ziel, of neemt de omheiningen weg, waardoor de sterkte voor de pijlen van de satan openligt. Of, de Heere laat hem met vrezende beving kampen, óf richt de verborgen zonden in slagorde tegenover hem. Dan eens bezoekt Hij hem in zijn lichaam, of neemt zijn eigendommen van hem weg, of vervult de consciëntie met een verborgen knaging, "De Heere verhoogt, ook vernedert Hij."

Onder deze geweldige en pijnlijke plagen tuimelen deze machtigen van hun tronen; eerst van de troon van zekerheid en gerustheid. Wij lezen in het boek van Job: "God heeft hem neergestoten en geen mens;" en werkelijk stoot Hij hem ook neer. Zijn ganse ingebeeld geloof, hoop en vertrouwen verdwijnen als een droom, en zo valt hij in de diepste zielsdroefheid. Dezelfde hand stoot hem van de troon des gericht. Hij heeft dan nu ook overvloedig werk in zijn eigen huis, en gelijk Efraïm, "is hij verpletterd met recht." Hij ontdekt zoveel duizend gruwelen en ongerechtigheden in zijn eigen hart, dat hij er niet toe komen kan, om een steen op te nemen, om die op anderen te werpen. Hij moet met betrekking tot zijn eigen godsdienst beschaamd en met een schaamrood aangezicht staan, zodat hij er niet toe komen kan om zijn medezondaren te veroordelen. Hij heeft nu iets waardigs te doen bij Hem, bij Wie alle daden gewogen worden. Die verborgen verrichting, tussen God en zijn consciëntie doen hem van zijn troon opstaan en als een bevend misdadiger plaats nemen voor de rechterstoel. En hiermee is hij lang reeds afgegleden van de troon der spotternij, een plaats, die hij nooit weer wenst in te nemen. En wat nu de verdere bedeling des Heeren met hem aangaat, die zullen wij, in het bespreken van de verhoging des nederigen, in het tweede deel van onze rede nader overwegen, daar ik mij nu eerst bezig moet houden met het werk van de Heere te beschouwen in het leeg wegzenden van de rijken.

"Rijken heeft Hij ledig weggezonden."

Maar wie zijn deze rijken? Wij zagen, dat de machtigen twee onderscheiden klassen mensen voorstelden, te weten: dode machtigen en levende machtigen. Ik geloof dat wij in de uitdrukking "*rijken*" even zo te denken hebben aan *rijken onder de onbekeerden, en rijken onder de wedergeborenen*. Zo wij daarom te dezen aanzien de rijken beschouwen, dan is het duidelijk dat wij hier geen rijken aan tijdelijke goederen ons hebben voor te stellen. De Heere verklaart dit zelf, zeggende: "het is lichter dat een kemel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga." En evenwel voegt hij er bij: "de dingen die onmogelijk zijn bij de mensen, zijn mogelijk bij God."

(1) Wanneer er dan in de tekst gesproken wordt van "rijken, die de Heere ledig wegzendt," hebben wij te denken aan mensen die rijk zijn in het Godsdienstige, rijk in eigenwaan, rijk in eigengerechtigheid, rijk in een goede dunk over hun Godsdienst, zodat zij op deze dingen zaligheid bouwen. Zij zeggen met de rijke dwaas in het Evangelie: "Ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; neemt rust, eet, drink, zijt vrolijk." "De armoede is hun nooit als een wandelaar voorgekomen; noch hun velerlei gebrek als een gewapend man." Hun huizen zijn steeds beveiligd tegen vrees en angsten; hun zielen hebben nooit behoefte gevoeld; zij zijn niet bedelarm, omdat hun voorraad nog niet verteerd is.

Maar hoe komen zij aan die rijkdom? Het is omdat zij nooit een schemering van de ware rijkdom hebben waargenomen. Zij zijn gelijk aan een krankzinnige die stenen en schelpen bijeen vergadert en het voor geld beschouwt. Zo hebben zij geen inwendige bewustheid wat Goddelijke rijkdommen zijn, en daarom weten zij het ook niet, dat alles, wat niet door de Heilige Geest meegegeeld en de ziel ingestort wordt, slechts armoede en gebrek is. Wanneer denkbeelden, gevoelens, leringen, schriftuurteksten, valse waan, gebeden, een goed gedrag en lidmaatschap van de Kerk *de ware rijkdom* konden genoemd worden, dan zijn zij - dat is zeker - schatrijk. Maar als er geen echt goud is, of het moet in het vuur beproefd zijn, en als er geen ware Godsdienst is, ja zelfs niet in haar kleinste delen, dan alleen hetgeen God Zelf

meedeelt, dan mag men met recht al hun rijkdom voor niets dan een hoop slijk en vuilnis houden. Deze zendt de Heere in Zijn ongenoegen "ledig henen."

Dat wil zeggen, Hij voorziet hun ziel nooit met het brood des levens. Met betrekking tot hetgeen zij *rijkdom* noemen, gaan zij *niet* ledig henen. Zij kunnen een klaarder inzicht hebben in de verborgenheden van het Evangelie, een nauwkeuriger uitlegkunde, een meer oordeelkundig inzicht, een enigszins bevredigde consciëntie, een vaster vermeend vertrouwen, een groter verwachting van eigengerechtigheid. De Heere kent hun bedrog en voedt hen met oordeel. Maar ten aanzien van de almachtige en Goddelijke onderwijzingen worden zij ledig weggezonden. Er was in het hart van die onwedergeborenen nooit de minste kinderlijke vrees, geen vernederend gevoel van Gods liefde, geen proef van Gods barmhartigheid, geen geestelijke bestraffing noch kastijding, geen zalving, bedauwing of zaligheid, geen nederigheid, tederheid of verbrokenheid, geen verslagenheid of Goddelijke droefheid, geen zachtmoedigheid of zielsroerende verbreking, geen vurige gebeden noch brandende begeerten afgedaald van God. De God van alle genade heeft zich nooit verwaardigd, om aan een van dezen, aan zichzelf genoeghebbende rijken, een vriendelijke glimlach te geven. Ook liet Hij nooit een druppel van Zijn liefde in hun ziel vallen. De Godsdienst wier grondbeginsel in het vlees bestaat, heeft Hij nooit met Zijn tegenwoordigheid bekroond en geheiligd, en dit zal Hij in der eeuwigheid niet doen. De zodanigen zijn nooit met Hem verenigd, en hen werd nooit de verborgenheid van Zijn geopenbaarde tegenwoordigheid te smaken gegeven. "Want de verborgenheden des Heeren zijn voor degenen, die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun - en ook alleen - die bekend te maken." Zijn aangezicht ging nooit met Zijn vijanden mee, noch was Zijn gunst als een wolk van een milde regen over hen.

(2) Maar er zijn ook die in een ander opzicht "rijk" zijn, zoals ik reeds tevoren te kennen gaf. Dat zijn deze onder Gods kinderen, die nooit tot die volslagen bedelaarsgestalte gekomen zijn. Dat Gods kinderen in zulke strikken kunnen vallen, blijkt uit de gemeente van Laodicéa, die van zich zelf waande "rijk en verrijkt te zijn, en geens dings gebrek te hebben," hoewel zij onbekend met haar wezenlijke staat "ellendig, en jammerlijk, en blind, en naakt" was. Dit was een kerk van de levende God, al was zij ook in deze zelfbedriegende staat gezonken. Salomo spreekt van een haastig zijn, om rijk te worden," en hij zegt van hen allen: "Zij zullen niet onschuldig zin." En verder: "Die zich haast naar goud is een man van een boos oog; maar hij weet niet, dat het gebrek hem overkomen zal." Onze harten zijn arglistig en bedrieglijk, meer dan enig ding." Wanneer wij daarom niet met kracht beteugeld en ingetoomd worden, vallen wij weldra in misslagen. Er zijn onder de kinderen Gods, die ongeduldig onder het juk worden. Dat werken zonder ophouden, en dat vermoeiende ploegen in dezelfde voren wordt vervelend voor hen. Zij lopende droge leerpredikers achterna, die hun pijlen op alle twijfelingen en vrezen schieten, zoekende een standaard van een onbewogen verzekering op te richten. En wanneer deze mensen hun redenen met veel schriftuurplaatsen zoeken te bevestigen, prediken zij hen al spoedig tot vrijheid – zoals dat door hen genoemd wordt - hoewel het in de grond der zaak niets anders is dan trotsheid en verwaandheid. Zo worden zij rijk, en hun vermogen wast aan.

Maar de Heere heeft ons een bijzondere wijze van handelen met dezulken. Zij zijn ook wezenlijk niet gerust, in hun consciëntie, want Goddelijke vrees, een afschrik van zelfbedrog en een levende begeerte om oprecht en eerlijk voor de Heere te zijn, ligt op de bodem van hun hart. De verharde naamchristen, de oude dorre Calvinist, heeft in de grond niets in zijn Godsdienst aan te wijzen, dat naar leven gelijkt. Daarom is er

ook geen verborgen kracht, die hem van zijn fundamenten afrukt. Maar de wedergeboren ziel heeft een goed *fundament*, al is ook het *gebouw* verkeerd. En zoals genade en natuur, geest en vlees nooit wezenlijk verenigd zijn, is er altijd een verborgen scheiding tussen die beide. Nu de Heere zendt deze Zijn rijke kinderen ledig weg. Hun hart hunkert naar iets meer dan Schriftuurplaatsen en oppervlakkige waarheden. Er is in hen een verborgen zucht naar kracht en gevoel, een inwendig verlangen naar de openbaringen van Gods welbehagen; maar de valse rijkdom heeft hen zó ingenomen, dat God hen ledig wegzendt. Zolang zij in die toestand zijn, ontvangen zij van Hem nooit een vriendelijke toelaching van Zijn liefde; noch een beminnelijke aanblik, of een teken ten goede; noch een bezoek van Zijn tegenwoordigheid. Maar zij worden van zulke gunstbewijzen ledig weggezonden. Niet zelden worden zij in deze toestand liefhebbers van disputeren, berispen en laag op anderen te zien, zijnde én met zichzelf én met hen die ze horen ontevreden. God zendt hen, zowel uit de kerk als van Zijntroon en van Zijn heilige tafel ledig heen. Al het geestelijk voedsel, het ongenoegen dat zij van God bekomen, bestaat in aanwijzing van hun schuld, in kastijdingen en bestraffingen in hun consciëntie. Maar wat de smakelijke spijzen van het Evangelie betreft: zij proeven die niet.

II.

Maar laat ons verder gaan tot de twee andere kenmerkende personen die niet alleen van dezen onderscheiden zijn, maar rechtstreeks hier tegenover staan.

De nederigen en de *armen* zijn niet alleen van de machtigen en de rijken onderscheiden, maar zij staan tegenover elkaar, zoals de Noord- en Zuidpool. De armen en nederigen stellen diegenen van Gods volk voor, in wiens hart de Heere een diep gevoel van armoede, bedelarij en algeheel onvermogen gewerkt heeft, en die Hij zo vernederd heeft, opdat Hij hen zou opheffen en zegenen

1. De eerste eigenschap waarop wij dan te letten hebben, is hij, die in de tekst nederig genoemd wordt. "Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, ***en nederigen heeft Hij verhoogd.***" Deze nederige zielen, die God verhoogt, zijn dezulken, die door Hemzelf eerst vernederd zijn, "want de Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert; ook verhoogt Hij." Deze nederigheid is dus geen nederigheid van lippen, terwijl het hart gedurende die tijd zo trots en hoogmoedig is als de duivel. Het is geen nederigheid des gewaads, noch des aangezichts, noch van manieren en vertoningen, of Godsdienstige overeenstemming, noch minder van veinzen, huichelen en temen; maar dit is een nederigheid van de ziel, die door de hand des Heeren daar gewrocht is. Indien een mens nederig is, dan moet er iets geweest zijn, dat hem zo vernederde, want anders is het de misdadigste bedekking van geveinsdheid. De nederigheid is niet iets, dat kan aangekweekt worden, nee; ook *is zij* niet gelijk aan een bloem in de tuin, uit de Heilige Schrift zomaar te plukken; maar zij moet in de mens, als het ware, gebeukt, gedreven en gedrongen worden.

Hij, die waarlijk vernederd is, heeft een recht gezicht van zichzelf, en draagt een diep en blijvend gevoel van zijn slechtheid en vuilheid met zich om. De snode hoogmoed, trotsheid en geveinsdheid van zijn diep gezonken natuur, zijn aan het licht gekomen, door het ploegijzer van Gods ploeg, die door zijn consciëntie is gegaan. Daarom verfoeit hij zichzelf, omdat hij in zijn eigen ogen een monster van ongerechtigheid is; en omdat hij zovele zonden in zijn hart gevoelt, als nodig zouden zijn, om duizend werelden te veroordelen, walgt hij van zichzelf. Hij beschouwt en voelt zich als de onkuiste, de begeerlijkste, de zinnelijkste, de aardsgesindste en de duivels goddelooste ellendeling, die Gods aardbodem betreedt. Hij voelt dat hij de zaden en

aansporingen in zich heeft vandatgene, wat honderden tot de galg gevoerd heeft. En niet alleen draagt hij deze gewaarwordingen met zich om, als een beschouwende kennis, of *als* de leer van de Schrift, maar als een plechtige waarheid, die door God zelf in zijn hart gevestigd en ingeplant is. Het is een overtuiging, die de almachtige hand des Heeren op hem vastbond.

In deze weg leert een mens nederigheid: dan is het bij hem niet enkel plicht, of enkel klank, maar het is een wezenlijk bestanddeel van zijn ziel. Hij ziet, welk een slechte, hulpeloze, behoeftige en naakte ellendeling hij is. Zodanig was het gevoel van David, toen hij Psalm 61: 3 zei: "van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is"; alsof hij op de verst mogelijke afstand - de gehele wijdte van de aarde - van God gescheiden was. En wat dreef hem, als het ware, tot de einden der aarde? Het was een waarachtig gevoel, dat hij van Gods heiligheid en van zijn vuilheid voor Hem had. Deze oneindige ongelijkheid tussen een heilige God en een misdadige ziel dreef hem als het ware tot de uiterste grenzen van de schepping, het verst afgelegene oord, waar de mensen verkeren konden.

Dit nu is de enige plaats, waar God *Zijn* weldaden aan de ziel wil meedelen. De Heere werpt nooit Zijne gunstbewijzen in het wilde rond. Hij zal ons Zijn weldaden leren waarderen en hoogschatten. Die reeds opgetooid zijn, hebben niet nodig van Hem gekleed te worden. Hij geeft geen brood in volle kassen, noch geld aan hen, die schatten in de bank hebben. Ook geeft Hij Zijn Heilige Geest niet aan hen, die het met de letter doen kunnen, noch deelt zijn kracht aan hen mee, die aan het uitwendige Woord genoeg hebben. Maar zij, die niets zijn noch hebben; die zichzelf noch roeren noch bewegen kunnen, wie het aan de macht ontbreekt, om een vinger tot hun behoud op te heffen - aan dezen deelt Hij, uit vrije ontferming, uit Jezus volheid mee. "*Nederigen* verhoogt Hij."

En hoe verhoogt hij de nederigen? In zichzelf? O nee! niet in zichzelf - het eigen ik verhoogt Hij niet, Hij heeft die afgod ontroond, en zou Hij die nu weer oprichten, om een medeminnaar in de Heilige plaats te wezen? Hij verhoogt de nederigen in Christus Jezus. Hij richt Jezus en Zijn grote zaligheid voor hun ogen op. Hij toont hun aan de gepastheid, de genade, de heerlijkheid, het verzoenend bloed, de stervende liefde en de vrijspreekende gerechtigheid van die Dierbare voor hun harten. Hij doet hen bekennen, dat Hij machtig is hen te verlossen, en dat Hij volkomen kan zalig maken al degenen die door Hem tot God gaan. De Heilige Geest ontsteekt het geloof in hun zielen, waardoor zij de getuigenis, die Hij van Christus geeft, aannemen, en zo wordt Jezus in de genegenheden verhoogd als hun ganse zaligheid en enigste begeerte. Zij aanschouwen in Hem alles, wat zij voor de tijd en de eeuwigheid nodig hebben, en zo nemen zij Hem aan als de enige hoop voor hun zielen, ja, hangen en kleven Hem aan, als hun "ALLES in allen."

Dit is wat anders als het vernederde eigen ik te verhogen. Het eigen ik, afschuwelijk en vuil monster als het is, is nooit zo diep vernederd, als wanneer de ziel in het geloof aan de voeten van Jezus plaats neemt.

*"Dan is 's mensen adel draf;
Schepseldeugden nietig kaf."*

Zo verhoogt de Heere de nederigen, en verheft hen in de kennis van Zijn Zoon, tot een bevindelijke omgang van Hem, als met de schatten van Zijn verzoenend bloed en oneindige gerechtigheid. Zo zijn zij met Christus gezet in de Hemel, en liefkozen Hem als de enige zaligheid voor hun behoeftige en schuldige zielen.

2. Maar de huisgenoten Gods worden door een andere eigenschap voorgesteld, namelijk: "**Hongerigen, die Hij met goederen vervult.**"

Laat ons nu een weinig nader beschouwen, waarnaar zij hongeren. Is het misschien naar vermaak, eer, bevordering, aanzien of achtbaarheid? O nee, mijn vrienden! Dit poppengoed voor de natuur, dat speelgoed voor de wereld, kunnen de honger van de levende ziel niet stillen. Zij hebben geen trek naar datgene, wat niet verzadigen kan. Zij hongeren naar de gerechtigheid, zoals de Heere zegt: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid." Zij hongeren naar God Zelf in Zijn openbaringen: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also hijgt mijn ziel naar U, o God!" Zij hongeren naar "het Brood des levens, dat uit de Hemel is nedergedaald, opdat een mens daarvan ete en niet sterve." Zij hongeren naar Christus, en naar de openbaarmaking van Hem Zelf. Christus, enkel in de letter van het Woord kan hun scherpe begeerte niet bevredigen. Zij moeten inwendig Hem genieten en eten, of hun hongersnood zal de grenzen overschrijden. Honger is toch vergezeld met pijn, het is een trek naar eten, die moet voldaan worden, of het hongerend lichaam bezwijkt, en dit wel naar gepast voedsel. Voor deze uitgehongerde ziel, is Christus in de uitwendige letter, gelijk aan een overvloedig met eten voorziene winkel, waarvoor een arme en hongerige bedelaar staat, die geen enkele penning bezit, om er iets van te kopen.

Wat is alleen Christus in de letter? Zal een zodanig gezicht van Hem de last van de schulden wegnemen, vrede aan de ziel brengen, de consciëntie reinigen, of de kracht van de zonden overwinnen? Zal een oppervlakkige kennis van Hem de toegenegenheid van de ziel tot Hem trekken, de wereld uitwerpen, het eigen ik onttronen, of het hart reinigen? Helaas! Door moeilijke bevinding hebben wij het geleerd, niet één stip, geen enkele jota. Maar de tegenwoordigheid van Christus in de ziel kan dit alles in één goed maken. Dus kan een hongerende ziel alleen, door de komst van Christus als de hoop der heerlijkheid, in het hart, bevredigd en voldaan worden.

Ik sprak, bij de aanvang van mijn rede, van een standaard, die twee einden had. Het één daalde neer tot de diepst gevallenen, aller allerellendigsten, verwoeste en hulpelooste toestand van de mens waaronder de ziel kermt. Het andere verheft zich in de ontdekking van liefde en barmhartigheid. Als u het een niet kunt bereiken, u zult tot het andere niet geraken. Waar hongert u naar? Vindt u buiten de openbaring van Christus ook nog iets dat uw begeerte kan vervullen? Kent u tijden, waarin uw ziel ernstig verlangt naar een bezoek van Zijn gezegende tegenwoordigheid? Hijgt uw ziel ook naar dauwdruppels van Gods welbehagen, opdat u zou vervuld worden met die vrede, die alle verstand te boven gaat? Zijn al uw zuchten, begeerten, worstelingen, tranen en gebeden, om de indaling van een allerbeminnelijkste Jezus in uw ziel, en verwerpt u alle vertroostingingen buiten de Zijne?

Dan bent u een van die hongerigen, die de Heere met goederen vervult. Gesteld eens, daar kwam een mens, zat van het aardse brood, in een kamer, waar een nagemaakte mooie appel op een tafel lag, zou hij niet over dit bedrog geheel onverschillig blijven, omdat hij verzadigd was, de spijs niet zou onderzoeken? Maar indien er eens een hongerig kind binnentrad, deze zal weldra deze begoocheling bemerken, want het is de kamer nauwelijks binnen gekomen, of het loopt naar de appel en grijpt hem aan. Evenzo kan een kind van God zich niet vergenoegen met nagemaakte spijs, en zijn begeerte of trek leert hem spoedig het ongenoegzame daarvan kennen.

Maar wat zijn die goede dingen, waarmee de Heere deze hongerigen vervult? Waar Hij hen ook mee voedt, het moet goed zijn, want het komt uit de Fontein en Bron van alle goed.

Vergeving van zonden is iets van dat goede. Schuld doet de ziel naar vergeving smachten en maakt de consciëntie bekwaam om die te ontvangen. Een vuile consciëntie en het bloed der verzoening voegen zo liefelijk samen, als een stuk brood een uitgehongerd lichaam. Niemand van Gods kinderen zal de dood zien, voordat hij met dat goede gespijsd is, want de Heere Zelf heeft gezegd: "Ik zal ze dengenen vergeven, die ik zal doen overblijven." Maar Hij zegt niet, hoe groot die honger zal zijn, of hoe lang zij moeten hongeren, voor dat zij verzadigd worden.

Een druppel van Gods liefde is een ander goed, waarmee Hij, vroeg of laat, al zijn hongerige kinderen voeden zal. Maar welk een verlangen, begeren, uitbreiden van handen, en slaken van zuchten van de ziel gaat dit vooraf! "Och !" zegt de ziel, "al was het maar één druppel; ik heb niet meer nodig. Eén druppel slechts!" En welk een angstvallig horen naar de stem, die inwendig fluisteren zal! Welk een nederdalen tot de oude plek van veroordelingen, twijfelingen en vrezes, wanneer het zo gretig gezochte welbehagen achterblijft!

Gemeenschap met God is een ander goed, waarmee hij de hongerige ziel voedt. Wat zijn al die oude gebeden, dat buigen van de knieën, en het prevelen van woorden tot de Allerhoogste? Dit is genoeg voor de Farizeër en de huichelaar. Maar de levende kinderen hongeren naar zielsgemeenschap naar de gewaarwording, die hun ganse hart en genegenheden tot God trekken. Zij begeren bevoorrecht te worden, om gelaafd te worden uit de Hoofdfontein. Zij wensen zo met God te spreken en te wandelen, alsof Hij en zij alleen op aarde waren.

Een ander goed waarmee de hongerige ziel vervuld wordt, is *verlossing uit verzoeking*. O, die kracht van verzoeking over een mens! Hoe zwak en hulpeloos zijn wij hier tegenover! Welke tegenstand, kermen, zuchten, gebeden en tranen, om er van verlost te worden! O, die aanhoudende, bijkans ontstoken smeekgebeden, om van hun kracht en tegenwoordigheid gered te worden! Niemand, dan een aangevochten ziel, kent die strijd. Wanneer de Heere de ziel op een Goddelijke wijze uit deze verzoeking verlost, dan is dat een goede zaak; want niemand dan Hij, kan die schadelijke strikken verbreken, en de arme gevangene vrij laten.

Verder; *een goede hoop*, dat wij door genade Jezus eigendom zijn, is iets, waardoor de hongerige ziel soms gevoed wordt. Als de Heere de door de storm geteisterde ziel te gevoelen geeft, dat er voor haar een vredevolle Hemel, een stille, rustige en heilige woonplaats na al de stormen van dit leven overblijft. Als Hij haar daarvan een voorsmaak geeft en de ziel bekwaam maakt, daar het anker te laten vallen, tot dat haar arbeid geëindigd is, dat is zeker een onuitsprekelijk goed.

De tijd laat het mij niet toe, om met het optellen van al dat goede, waar de Heere de hongerige mee vervult, verder te gaan, omdat het in één woord al de geestelijke zegeningen, waarmee God de kerk van Christus gezegend heeft in zich bevat.

Maar mijn vrienden! Om aan enige of al deze goederen deel te hebben, is het nodig om een zeker pad te lopen. Het is niet mogelijk om van elders de enge poort en de nauwe weg in te klimmen of in te kruipen. Het is een pad, dat het oog van de roofvogel niet heeft gezien; tegenstrijdig met vlees en bloed, dwaasheid voor de menselijke rede, en is voor al de hoogmoed van de mens een drukkende kwelling. Van niemand kan gezegd worden dat hij op het pad des levens wandelt, of hij moet meer of minder nederig, buigzaam, eenvoudig, oprecht, hongerend en dorstend, teer en gevoelig van hart gemaakt zijn. O, het is zo goed, wanneer hij inwendig zijn armoede

en naaktheid gewaar wordt, en wij de diepe nood van onze ziel mogen gevoelen en ervaren, zoals het gewerkt wordt uit de Fontein van leven en liefde en dat wij iets in ons harten gewaar worden, dat de Goddelijke stempel draagt, en het beeld van God op ons vertoont.

Maar die aan dit goede deel wil hebben, behoort het te verwachten in Gods weg. En daarom de ziel, die het in waarheid op deze zo grote, onuitsprekelijke en duurzame zegeningen gezet heeft, zal in het verborgen zeggen: Mijn vlees Heere, wil geen beproevingen, maar mijn geest begeert toch Uw zegeningen! En wanneer U ze verenigd hebt, ai! waarom zou ik ze dan vaneen scheuren? Dat ik dan steeds voortga, al zou de weg dan zo moeilijk zijn, al tiert geen roos onder haar struiken, als mijn pad maar door u gebaad is! En hoewel mijn vlees daartegen rebelleert; o Heere! maak U mij maar gewillig, niets voor U te zijn. Laat mij slechts beweldadigd worden met de toelaching van Uw liefde, en bewaar mij van niet onder de rijken te behoren, die Gij ledig wegzendt."

AMEN.

6. DE ZUCHTENDE GEVANGENE, ZIJN VERLOSSING EN ZIJN BESLUIT.

Leerrede over Romeinen 5: 24 -26.

"Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

Welk een barmhartigheid is er voor de Kerk van God, dat de Apostel Paulus door de Heilige Geest gedreven werd, om zijn eigen bevinding op te tekenen! En dat niet slechts door hier en daar iets weg te nemen, maar met zulk een volkomen juistheid en uitgebreidheid, zoals wij zien kunnen in het zevende Hoofdstuk aan de Romeinen. Welk een troost en kracht heeft dat niet aan duizenden van Gods lijdende en bedroefde kinderen toegebracht! Welk een heerlijk licht heeft dat verspreid over hun pad, dat er vaak zo radeloos en moeilijk uitzag! Welk een borstwering van vertroosting was dat door alle eeuwen heen, voor het beproefde en aangevochten volk van God, en zal het ongetwijfeld zijn en blijven tot aan de voleinding der eeuwen.

De voorgelezen verzen kunnen wij, als de korte gevolgtrekking van de in dit hoofdstuk beschreven bevinding aanmerken, waarin zich drie belangrijke punten voor ons ter beschouwing opdoen, die wij achtereenvolgens wenssen te behandelen.

- I. De uitroep, die de zonde en schuld uit Paulus boezem perst: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"
- II. De verlossing die hij verwierf: "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere."
- III. Het besluit, waartoe hij in zijn consciëntie kwam: "Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde."

I.

De uitroep, die de zonde en schuld uit Paulus boezem perst: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Paulus is hier zo scherp en ondubbelzinnig in de aanwijzing van zijn bevinding, dat velen van hen, voor wie deze woordendwaasheid, ja dweperij zijn, getracht hebben deze woorden te loochenen, althans om te keren. Sommigen hebben getracht te bewijzen, dat Paulus hier zichzelf niet bedoelde, hoewel hij bij herhaling het voornaamwoordje "ik" bezigt. Anderen hebben gewild, dat Paulus hier spreken zou, van de strijd, die er tussende natuur en het geweten bestond, voor dat de Heere hem door Zijn genade riep; en evenwel spreekt hij over het geheel in de tegenwoordige tijd, waarom het wel een tegenwoordig zijnde strijd moet geweest zijn, die hij beschrijft. Nog anderen hebben gemeend dat het een strijd was onder de wet, voordat hij een Evangelische verlossing ontvangen had. Maar hoor hemzelf, hij zegt: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" niet: wie heeft mij verlost. 'Ik vind deze wet' - niet: ik vond; wat ten duidelijkste bewijst, dat hij, terwijl hij deze brief schreef, deze strijd in zich gevoelde.

De rechte bron, waaruit al die verdraaiingen van de woorden van Apostel voortvloeien, is dunkt mij niets anders dan een jammerlijke ontkenning van het werk der genade in de ziel. Zichzelf bewust van een zodanige bevinding niet te bezitten, en dat, als deze dingen waarheid zijn, zij dan geheel verkeerd zijn, gebruiken zij alle middelen om dezelve om te keren.

Maar wat deed de Apostel zo gevoelig, zo medelijdend roepen: "Ik ellendig mens?"
Er waren drie dingen, die deze uitroep uit zijn boezem persten.

1. *Een kennis van de geestelijkheid en de uitgebreidheid van Gods Wet.* Dit betuigt hij zelf in het 9de en 10de vers: "Zonder de wet, zo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven. En het gebod, dat ten leven was, hetzelfde is mij tendood bevonden." De ontdekking van de uitgebreidheid en geestelijkheid van Gods wet vervloekte en veroordeelde hem. En zijn verdoemeniswaardigheid daardoor ziende en gewaarwordende, dwong *schuld* die ellendige uitroep uit zijn boezem.

Vóórdat hij op een geestelijke en bevindelijke wijze aan de veroordeling van de wet in zijn consciëntie kennis had "leefde hij." Dat is: hij was voldaan met zijn eigen gerechtigheid, plichtsbetrachtingen en verrichtingen. Hij zag niet dat God naar waarheid in zijn binnenste ziet. Hij was onbekend met de reinheid en heiligheid Gods. Hij gevoelde het niet, dat de wet alle overtredingen veroordeelt, zowel, die met gedachten, als die met woorden en werken begaan worden. De met beeldwerk opgesierde kamers van zijn hart, met ál de afzichtelijke gedrochten die er in verscholen waren had hij nog nooit waargenomen. Het deksel lag nog op zijn hart; er was nog geen licht in zijn ziel gedaald; er was geen leven aan zijn consciëntie meegedeeld, en de Geest van God had Zijn krachtadig werkende overtuigingen nog niet aangevangen. Hem ontbrak daarom dit inwendig werk in zijn ziel. "hij leefde", omdat hij nooit gestorven was.

Daarom, hetzij in een meerdere of mindere mate, de geestelijkheid en de uitgebreidheid van de wet, moeten in de consciëntie van alle levendgemaakte zondaars gevoeld worden. Hoelang hij daaronder moet verkeren, of hoe hoog de moeilijkheden ten opzichte hiervan stijgen moeten, heeft God ons niet beschreven en wij kunnen het niet doen. Maar niemand wordt behouden, tenzij hij hier de uitwerkingen van de wet in zijn consciëntie ondervonden heeft. En dat is *schuld*; "want door de wet is de kennis der zonde". Als ik nooit de schuld van de zonden in mijn consciëntie gewaar werd, als ik van geen innerlijke droefheid hierover weet, als ik, door verregaande overtuigingen, geen verbrijzeling des harten ken, wat weet ik dan, ja, wat zou ik dan begeren te weten van een bloedende Immanuel? Wat is Zijn vergevende liefde, wat Zijn verzoenend bloed; wat zijn oneindige barmhartigheid, wat zijn alles overtreffende genade, voor ongewonde, ongekwetste zondaars?

Daarom, naarmate de schuld in de consciëntie werkt, zullen wij eerst verlangen naar, en dan kennen, prijzen en genieten de verborgenheid van het bloed der verzoening en stervende liefde.

2. Maar er was een tweede oorzaak, die deze ellendige uitroep uit de ziel van de Apostel voortbracht, en dat was, *het weer levend worden van de zonden.* Niet alleen gevoelde hij schuld, ten opzichte van de verleden zonden, maar hij werd de verlevendiging en opwelling van de zonden voor het tegenwoordige, door treurige bevinding gewaar. Vóórdat de wet met kracht in zijn consciëntie kwam, lagen de zonden in hem in een werkeloze staat. Zij waren als een adder in de winter: de zonden waren wel met hun dodelijk venijn aanwezig, maar zij waren werkeloos. Een

mens dood in de zonden of dood in een belijdenis, wordt zacht en onmerkbaar met de stroom van zonden voortgevoerd. Zoals een zwaar geladen schip met de voet wordt weggedreven, zo drijft hij ook zorgeloos en gerust met de stroom daarhenen, zodat hij nauwelijks zijn snelle vooruitgang bemerkt. Terwijl wij dus dood in de zonden waren, dreef ons het innerlijke tij van de natuurlijke verdorvenheden tot alle kwaad, zodat de verborgen werkingen van de zonden niet openbaar werden. Toen waren wij geheel onder de kracht en heerschappij van de zonden.

Maar toen de wet de zonden verlevendigde, toen ontwaakten ook de zonden uit haar trage en lome toestand. De ratelslang stond op en begon in het gemoed te sissen, en op die wijze zijn de kermingen en zuchten over de werking van de zonden, in het tegenwoordige, misschien veel heviger, dan met betrekking tot de schuld over de reeds begane ongerechtigheden.

Wat is onze zwaarste last? Ik heb mijn beproevingen en u hebt uw beproevingen, tenminste als u tot de "huisgenoten Gods" behoort. Wij allen hebben onze bijzondere beproevingen, hetzij in het lichaam, of in de omstandigheden, of in de familie, of in het gemoed. Ieder van ons heeft zijn onderscheiden beproevingen door te staan. Maar weet u een beproeving in vergelijking te stellen met die treurige bevinding van de inwonende zonden? Is het niet onze dagelijkse bevinding - het is althans meer of minder de mijne - dat wij zuchtend, klagend en kermend voor de Heere horen te zijn, vanwege de werkingen van de zonden in ons vleeselijk gemoed? Is het geen hartverbrijzelende last, dat die boze zonden zo naar het meesterschap streven - dat zulke vuile lusten steeds onze genegenheid zoeken in te nemen - dat zulke slechte begeerten niet ophouden naar de zegepraal over ons te staan - dat die verdoemelijke hoogmoed en ongelovigheid en andere verregaande verdorvenheden steeds zoals een vulkaan, de volle teugel in onze boezem wensende te vieren, en onze zielen te verwoesten?

Ik weet het bij zielsbevinding, dat, wanneer de zonden in haar verpestende kracht en uitwerking in een tedere consciëntie gevoeld worden, dan wil het hoofd wel buigen naar beneden, de ziel belasten, en het gemoed benauwd maken. Maar min of meer zal toch de dagelijkse bevinding zijn, om met een neergebogen en beschaamd aangezicht, kermend en wenend voor de Heere te komen, omdat er zulk een heirleger van verdorvenheden in ons werken en de overhand zoeken te behalen.

Maar vanwaar dit gevoel? Het is de vreze Gods in een tedere consciëntie. Ik heb mensen gehoord, die menen boven de wereld, het vlees en de satan te leven. De zonden zijn hun niet tot last zijn; hun verdorvenheden veroorzaken hun geen pijn; hun hoogmoed, verwaandheid, hebzucht, of ongebondenheid - ja, al de werkingen van hun bedorven natuur persen nooit een traan uit hun ogen, noch dringen een snik uit hun harten.

Waarom? Omdat hun consciëntie niet vertederd is, en zij de vreze Gods missen. Naarmate de diepte van de Goddelijke vrees en de tederheid van de consciëntie voor God, zullen de zonden inwendig bemerkt, betreurd en er over gezocht worden.

3. En zo was er dan een derde oorzaak, die de Apostel zo erbarmelijk deed uitroepen: "Ik ellendig mens!" *Dat was de inwendige strijd.* Hij beschrijft de strijd in deze woorden: "Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat dat doe ik". Welk een afschildering van hetgeen er in het binnenste van een wedergeboren zondaar omgaat dat hij in zich twee verschillende grondbeginsels, twee onderscheidene naturen heeft. Een heilige, hemelse, geestelijke, dat naar de Heere hijgt, zijn element in de dingen Gods vindt. En evenwel, is in dezelfde boezem, een grondbeginsel dat geheel bedorven, door en door

verpestend is, gedurig tegen het in hem heilig grondbeginsel strijdt, altijd belust tot het kwaad, en in rechtstreekse tegenstand met iedere leiding van Gods Geest in de ziel staat; een grondbeginsel, dat nergens meer naar jaagt, dan, ten koste van alles entot elke prijs, haar vuile begeerten voldaan te krijgen.

En moet er nu niet dan een gewaarwording van ellende en rampzaligheid in het binnenste van de mens zijn, deze beide legers gedurig in zich strijdende te hebben? Dat, "wanneer hij het goede wil doen, het kwade hem bijligt", wanneer hij wil zijn heilig, Hemelsgezind, teder van hart, liefderijk, en Gods eer zoekende, zoete gemeenschap genietende met de Drie-enige Jehova; - dat er dan een boos, zinnelijk en aards hart gedurig in hem werkt, dat elke gedachte, bevlekt met zijn vergiftig bederf, dat elke goede begeerte tegenwerkt, en hem van de Hemel waarheen hij zocht op te klimmen, tot een hel van vleselijkheid en vuilheid trekt? Gewisselijk, iedere ziel, waar een heilig en hemelsgezind grondbeginsel in gewerkt is, - en dat is gebeurt in de harten van allen, die door God zijn levend gemaakt - elke ziel, die God kent, vreest, liefheeft en zich in Hem verlustigt, en nochtans in zich datgene bevindt, wat in lijnrechte tegenstand met de wil van Christus is, en begeerte heeft naar datgene, wat hij anderszins haat met een volkomen haat - moet er in het binnenste van die mens geen smart en droefheid zijn, zulk een gedurige en onophoudelijke strijd te gevoelen? Deze nu, waar de Apostel onder zuchtte, zijn de bevindelijke gewaarwordingen van al de wedergeborenen.

Daarom, geloofd zij de naam des Allerhoogsten dat Hij het Paulus heeft ingegeven, zijn bevinding te schetsen en na te laten, tot vertroosting en versterking van ons! Wat zouden wij anders gedacht hebben? Ongetwijfeld zouden wij aldus geredeneerd hebben: "Hier vinden wij een Apostel die volkomen heilig, altijd Hemelsgezind was, die niets dan het beeld van Christus in zich heeft, steeds tot de verheerlijking des Heeren leefde, en onophoudelijke gemeenschap met Hem oefende!" Wij zouden hem voor een volmaakte heilige hebben aangezien, als hij ons niet verklaard had, wat hij was. En als wij hem dan als een heilig mens hadden aangestaard, zouden wij onze moedeloze ogen in ons eigen binnenste keren, zulk een verbazende tegenovergesteldheid bemerken, dat wij aan de mogelijkheid van onze zaligheid zouden wanhopen. Maar ziende de strijd, waarmee de Apostel in zijn ziel te kampen had, en enigermate "dezelfden strijd hebbende", dan kan het de ziel bemoedigen, opbeuren en tot het geloof leiden, dat dit het pad is, waarop de heiligen moeten wandelen, hoe ruw, hoe hobbelig, en hoe verward het er ook mag uitzien.

U kunt u zich dus wel voor verzekerd houden, dat, tenzij ugedrongen wordt uit de diepte te roepen: "Ik ellendig mens !" u dood bent in de zonden, of levenloos in een belijdenis. Wanneer inwendige schuld, ellendigheid en verdoemeniswaardigheid die uitroep nimmer uit uw binnenste dwong; ik bezweer het u, daar is geen leven noch kracht van God in uw zielen.

Als u daarentegen bij aanvang en steeds bij voortgang die uitroep in uw binnenste ontwaart, door de dwang die schuld en zonde veroorzaakte, dan is het een helder bewijs, dat dezelfde Heere, die Paulus onderwees ook uw Leermeester geworden is. Zeg mij, wat is in het verborgen uw bevinding voor de Heere? Ik spreek nu niet van uw zondagse Godsdienst, die kan gelijk een zondagskleed worden aan- en uitgetrokken. Maar wat is uw bijzondere bevinding? Wat zegt uw binnenkamer? Wat de hoek van uw haar? Wat zegt uw hart in de plechtige ogenblikken, als het rondom u stil en rustig is? Drong dan schuld, schaamte en droefheid ook die ellendige uitroep: "Ik ellendig mens!" uit uw hart?

Het is iets groots om tot het gevoel gebracht te zijn, dat wij ellendig goddeloos zijn. Er is hoop voor dezulken. Er is hulp voor de zodanigen. Er is een getuigenis, dat de Heilige Geest in zulk een consciëntie werkt, dat Jehovah Zelf deze zielen in behandeling genomen heeft.

Maar u zult het reeds hebben bemerkt, dat de Apostel het niet bij die uitroep, die enkele zucht liet blijven. Ziet op de lijder in een gasthuis. Neig uw oor slechts naar het leger, waarop de woedende koorts de lijder martelt. Stelt hij zich tevreden met de koorts die in zijn leden brandt, en het angstige al heen en weer keren van zijn gefolterd lichaam? Neen. Begeert hij niet, dat er iets voor hem in hem gedaan wordt? Zo ook in het geestelijke. Het enkel bij de uitroep: "Ik ellendig mens!" te laten blijven, lijkt meer op de bevinding van een huichelaar, dan op de gewaarwording van een wedergeboren ziel. Wij hebben behoefte daaruit verlost te worden, wij zullen begeren, dat de Heere Zich openbaart; dat Hij zijn genade aan ons bekend make; dat Hij een getuigenis van Zijn welbehagen uitstortte; en dat de Heere ons, door Zijn uitgestrekte arm en Zijn ontblote rechterhand, uit die ellende verlosse en bevrijdde. Wanneer daarom, Jehova de Heilige Geest deze erbarmelijke uitroep: "Ik ellendig mens!" in onze zielen ingeplant heeft, dan zal er als een noodzakelijk gevolg bijkomen: ***"Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"***

Hier zien wij duidelijk wat het was, dat die heilige Apostel zo bijzonder pijnigde. Het was namelijk het lichaam des doods, dat hij met zich omdroeg - die bewegelijke klompe bederfs - die Behémoth (Job 40), die zijn zwaarwichtige lendenen in zijn ziel, en al wat goed en gunstig in zijn hart was neertrapte. Men zegt, dat het zinnebeeld ontleend is aan de gewoonte van de Romeinen, die tot straf een dood lichaam aan een levend bonden. En o, wat moet dat een afgrijselijk gevoel zijn geweest, dat koude, dode lichaam steeds aan het warme vlees gehecht te hebben. Bij dag en bij het ontwaken in de nacht het afschuwelijk lijk aan zich gebonden te gevoelen, en als omhelsd in zijn armen! Welke een verschrikkelijke en walgelijke gewaarwording moet die straf niet zijn.

Laat ons dit nu eens in het geestelijke beschouwen. Uw nieuwe mens heeft warme genegenheden tot God. Uit dit nieuwe beginsel ontstaan heilige hartstochten. Daaruit vloeien hijgende begeerten, daarin bevinden zich tedere zuchten en een sterk verlangen naar de Zoon van God in Zijn schoonheid. En dan is daar een vleselijk, stijf, zinnelijk, dood en aards hart aan vastgeketend, wat ten allen tijde de ziel omringt met zijn koude kleverige omhelzingen, waardoor zij haar dodelijke traagheid aan de ziel meedeelt! Zullen wij bidden - begeren wij het hart in warme begeerten uit te storten - de koude poot van dit lichaam der zonde en des doods verscheurt die opgerezen begeerten! Zullen wij het geloof oefenen en in haar zoete en uitgaande daden ons tot een gekruiste Christus wenden - begeren wij uit het diepste van ons hart ernstig Zijn aangezicht te zoeken; de koude klamme omhelzing van het lichaam der zonde en des doods verstijft dat alles, verhindert steeds elke goede beweging des geestes, en belemmert en boeit iedere begeerte van de Hemelse natuur.

De inwendige strijd nu, die door de radeloosheid en scherpe oefening werd voortgebracht, dwong hem als het ware tot de uitroep: "Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Waarheen zal ik mijn ogen ter verlossing wenden? Van welke zijde zal zij komen? Zal ik mijn oog op de wet vestigen? - Och neen! die vloekt en verdoemt mij, omdat ik een lichaam der zonde en des doods met mij omdraag. Kan ik mijn oog op vrienden slaan? - Ja, zij kunnen medelijden en deernis met mij hebben, maar ach! zij kunnen mij van dat lichaam der zonde en des doods niet bevrijden. Het is te vast aan mij geketend, dan dat zij het zouden kunnen bewegen. Zal ik mij tot de

dienaars van de waarheid keren? - Ik mag hen horen en hun woorden toestemmen; maar er is tot de losmaking van dit lichaam der zonde en des doods meer nodig. - Zal ik mij dan tot de Heilige Schrift begeven? De inhoud hiervan meldt verlossing, maar, maar, ik heb behoefte aan de toepassing van die verlossing aan mijn ziel! - Ach "wie zal mij dan verlossen?" Waar is het toevluchtsoord waar ik mij heen kan wenden? Moet ik voor- of moet ik achterwaarts gaan? Vanwaar kan er hulp en redding opdagen?"

Welk een verlegenheid! Welk een radeloosheid van een geoefende ziel! - Zie hier, en zie daar ziel! Het is te vergeefs, wendt u zich ter rechter- of ter linkerzijde, het is te vergeefs! Daar is geen hulp noch verlossing te wachten. En nochtans, daar is van een zijde nog verlossing te vinden. En wanneer de Apostel nu hier gebracht was - toen hij op die plek neerzank, en angstvallig zijn ogen her- en derwaarts keerde, om te zien, van waar de verlossing kwam - toen zegende God zijn ziel met een gezicht van - Zijn dierbare Zoon. God de Heilige Geest, werkte dat levend geloof in zijn ziel, waardoor hij Jezus zag, en waardoor er een mededeling van het bloed en de liefde van het Lam aan zijn consciëntie plaatsvond. En zo kom ik tot het tweede punt van onze overdenking.

II.

"Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere."

Laat ons zien, waarvoor hij de Heere dankte. Denkt u, dat ik Paulus' mening te kort zou doen, wanneer ik zeg, dat hij grote reden had God voor zijn strijd te danken? Ik wil dit niet verstaan hebben, dat dit de enigste dankstof voor hem geweest zij. Integendeel stem ik het bereidwillig en blijmoedig toe, dat hij God voor zijn overwinning dankte. Maar zou hij ook geen reden gehad hebben God voor de voorafgaande strijd te danken? Is voorafgaande strijd geen onderwerp van lof en dank? Had hij in die strijd geen lessen geleerd, welke kennis hij in een andere weg te vergeefs had gezocht? U gevoelde schuld. Was dat schuldgevoel geen barmhartigheid? U hebt veroordeling gevoeld. Was dat gezicht der vervloeking geen barmhartigheid? U bent gereinigd geworden van een geesteloze belijdenis. Was dat geen ontferming? Het kaf van uw eigengerechtigheid en vals geloof is weggevaagd door de sterke noordenwind des Geestes. Was dat geen genade? Uw ziel was zo laag neergebogen, dat niemand dan God haar kon opbeuren. Was dat geen barmhartigheid? Gewisselijk, dat is het. Wat ook de ziel toebereidt voor barmhartigheid, het moet barmhartigheid zijn. Wat ook de ziel geschikt maakt voor het ontvangen van Jezus, het moet barmhartigheid zijn, wat ook het stof en het kaf van het eigen ik kan wegwannen, het moet genade zijn, want het bereidt de ziel voor op een gezegende Immanuël.

Alsdan hebben wij grote reden, om God te danken voor ieder gevoel van schuld, dat wij hadden door te staan, voor elke verzoeking, die ons in verwarring bracht, voor iedere traan van boetvaardigheid, die ons langs de wangen rolde, voor iedere snik van droefheid, die zich uit onze boezem ontlastte. Wij hebben goede reden, om voor ieder gevoel van schuld, ellendigheid, en rampzaligheid, Zijn naam te loven, want onze uitnemendste barmhartigheden ontspringen hieruit, en de rijkste weldaden zijn alleen in zoverre zegeningen, als deze pijnlijke oefeningen de ziel voor haar genietingen hebben toebereid.

Maar het lijdt geen twijfel, of de voorname bedoeling van de Apostel was, dat hij God dankte voor de gift van Zijn lieve Zoon. "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere." Wanneer u mij met uw toegenegen aandacht, in de ontvouwing van Paulus' uitroep, gevolgd bent, dan zult u weten, dat drie belangrijke oorzaken deze te weeg

brachten. Te weten: vooreerst, de veroordeling van Gods wet - ten tweede, het weer levend worden van de zonden - en ten derde, de innerlijke strijd tussen de natuur en de genade. ***En wanneer hij God door Jezus Christus dankt, dan heeft hij het oog op een drieledige verlossing*** van ieder van deze bezwaren, die samen gegeven waren in de Persoon, het werk en de tussenkomst van Gods eniggeboren Zoon.

1. Zie maar eens op de schuld van die zonden. Hoe zullen wij van de schuld van zonden, de vloek, de heilige verdoeming en de donderende wraak van de wet verlost worden? Langs geen andere weg, dan door *het bloed van het Lam*, dat dierbare bloed, wat "reint van alle zonden;" die alleen verzoenende, die wonderdadige offerande, die de Zoon Gods op het kruis van Golgotha opofferde. Er is geen andere weg om vergeving te verkrijgen. Nergens elders wordt rust gevonden, er is op generlei wijze anders bevrediging met God te genieten. In geen andere weg worden de donders van de wet gestild, haar vloek weggenomen en haar veroordeling uitgewist. Het van vrede sprekend bloed van Immanuël in de consciëntie is voor de ziel die de pijniging van de vloek der wet kent en haar veroordelingen heeft ondervonden, het enige geneesmiddel.

2. Evenzo is het met betrekking tot het weer levend worden van de zonden. Wat leert ons het bij vernieuwing ontwaken van de zonden anders, dan hetgeen Paulus zegt, Rom.3: 20: "*waar de zonde meerder geworden is, is de genade veel meer overvloedig geweest.*" Hoe zal ik bekend worden met het overvloedige van de genade - met de lengte - diepte en hoogte van de grenzeloze en weergaloze genade? Zal ik ze niet bekenndoor de pijnlijke en persoonlijke bevinding van de grootheid van de zonden?

Daarom, naarmate ik dagelijks geleid word tot de kennis van de diepte van onzen afval; naar dat ik de werking van de zonde in mijn vleselijk gemoed gewaar werd, en bevend hoe ze mij als het ware overvloedt, naar die mate kan ik het overvloedige van de genade kennen en haar kennis waarderen. Het is dus genade om de werking van de zonde in onze harten te kennen. En mogen er zijn die dat diep vernederend leerstuk ontkennen, die diepe verdorvenheid loochenen; bij mij het staat vast, dat, zullen wij genade waarderen, en Jezus hoogschatten - dat is, Hem beminnen als "die de banier draagt boven tienduizenden, als de gans begeerlijke;" - dan moeten wij door persoonlijke en moeilijke bevinding bekend zijn, met de uitgebreidheid van de zonden en het diepe bederf van ons vleselijk gemoed. Hoe groter zondaar, hoe groter heilige. Hoe dieper de val is, des te hoger de herstelling. Hoe pijnlijker het gevoel van schuld voor de consciëntie is, zo veel te heerlijker en dierbaarder zal de balsem wezen van het bloed van Immanuël. Zo dan, verstoken te zijn van de kennis der verdorvenheden En de pijnlijke werkingen ervan, is ook onbekend te zijn met de vergeving, de vrede, of het overvloedige van de soevereine genade.

3. Zo is het ook met betrekking tot de inwendige strijd. De Apostel Paulus zag, "dat er geen verdoemenis is, voor degenen, die in Christus Jezus waren;" dat, hoewel zij werden beproefd en verzocht, hoewel zij werden geplaagd en geoefend, hoewel er een onophoudelijke strijd in hun binnenste gaande was, nochtans zouden zij er niet door veroordeeld worden, want zij *hadden aandeel in het bloed en de liefde van het Lam.*

III.

En zo kom ik ten derde tot het plechtige besluit waar de Apostel toekwam.

Ik heb boven reeds aangemerkt, dat hij twee dingen in zijn ziel bevond. Hij had bevondende vloek van de wet en de zegeningen van het Evangelie; de uitgebreidheid van de zonden en de nog overvloediger genade; de kennis van zichzelf en de kennis van Christus. De kennis nu van deze twee zaken bracht hem tot dit plechtige besluit in zijn consciëntie: "Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de Wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

Zou de bedoeling van de Apostel hiervan zijn, dat hij de zonden vergoelijkte? Zou hij met zo te spreken menen, dat hij nu maar gerust kon neerzitten? Dat hij een verdorven natuur had, die de zonden beminde, en dat die daarom soms haar zin moesten hebben en dat hij een Goddelijke, heilige en heiligheid beminnende natuur had, en dat hij daarom die soms ook wel enigermate moest inwilligen? Dat hij zich nu getroost, bevestigd (zo als het genoemd wordt) en gerust kon neerzitten, zich niet behoefde te verontrusten over de werkingen van de zonden in de oude mens, en maar stil de werking van de Geest in de nieuwe mens had af te wachten?

Ik kan niet denken, dat deze woorden de uitdrukking van vergenoegdheid zijn. Liever zou ik dit er door verstaan: dat hij het diep in zijn ziel gevoelde, dat hij ten aanzien van de strijd, die hij in dit leven te verduren had, geen verandering te wachten had; dat hij de hoop niet behoefde te koesteren van hier ooit van die kamp ontdaan te worden; dat zo lang hij hier beneden leefde, in hem een lichaam des doods zou blijven bestaan - de wet der zonde werkende in zijn leden, en gedurig strijd voerende tegen de wet des gemoeds.

Maar het was geen neerzitten op zijn droesem, het was geen louter berusten op de leer van de oude en nieuwe mens, het was geen wegwerpen van de wapentuigen van de geestelijke strijd. Integendeel, het was dit plechtige besluit, waartoe hij in zijn consciëntie geprest werd: - "Ik gevoel in mij te hebben twee tegenelkaar strijdende grondbeginsels." Het was hem toen helder geworden, er scheen licht in zijn ziel, en daarom kon het niet anders, of hij zou met zijn vlees de wet der zonde dienen, hoewel zijn gemoed de wet van God zou gehoorzamen. Laat ons deze twee punten enigszins nader beschouwen.

1. Door *het gemoed* hebben wij hier *de nieuwe natuur* te verstaan - dat heilig grondbeginsel, wat God de Heilige Geest in het hart van de mens inplant. Hiermee dienen wij de wet van God. Deze nieuwe mens is heilig, hemels, rein en geestelijk, scheidt zijn vermaak in God, hijgt en zoekt naar gemeenschap met Jezus. Deze nieuwe mens verdraagt gewillig smaad en hoon, onderwerpt zich aan onvriendelijke bejegeningen, steekt zijn mond in het stof en is Christus beeld enigermate gelijkvormig. Dus wil de Apostel hiermee zeggen: "Ik - Ik Paulus, - Ik, die voor een Christen, voor een gelovige in Jezus word aangezien - ik, "met mijn gemoed," met mijn nieuwe natuur, met dat heilig, Hemels grondbeginsel, wat door God in mijn binnenste gewrocht werd, daarmee dien ik de wet Gods. Het Woord van God erken ik mijn regel en leidsman te zijn. Ik begeer Zijn wil te weten en die te doen. Ik zoek Hem in alles te gehoorzamen. Ik streef er naar om Hem te behagen, te eerbiedigen en te verheerlijken. Zijn wil is mijn wil, Zijn bevelen Zijn mijn bevelen;- en waartoe Hij mij ook roept, ik zal het met blijdschap volbrengen,"

Zodanig is de geest en de neiging van het gemoed van een begenadigde mens - loven, bidden, geestelijke gezindheid, liefde tot Gods volk, begeerte om in de vreze Gods te wandelen; zie daar het wezen, het element van de nieuwe mens. Met dit gemoed, of de nieuwe mens, dient een gelovige de wet van God. In die nieuwe mens wonen al de

gewaarwordingen van een heilige eerbied en een Goddelijke vrees. Al de handelingen van geloof, hoop en liefde; alle boetvaardigheid, en nederigheid, zelfverloochening en zelfverfoeiing, al de begeerten om God te kennen, te behagen en Hem Zelf te genieten, in één woord - alles wat geestelijk en genadig is, woont in de nieuwe mens. En zo gevoelen wij tijden (doen wij het niet?) dat de Hemelse dingen ons element, de geestelijke dingen ons hoogste blijdschap, het bloed van het Lams onze hoogste begeerte en het Woord van God de enigste regel van ons leven zijn. Zo "dienen wij met ons gemoed de wet Gods."

2. Maar zolang wij in dit lichaam leven, hebben wij in ons nog een ander grondbeginsel, hier geheel van onderscheiden, wat de Apostel hier "*vlees*" noemt, dat is: *onze gevallen en bedorven natuur* - ons verbasterd hart, dat altijd was en tot het einde een poel van ongerechtigheden blijven zal, een mesthoop, een beenderhuis vol verdorvenheden en ongeneeslijke ongemakken en zweren.

Nu, "met ons vlees," met deze bedorven natuur, "dienen wij de wet der zonde;" niet met vreugd - dat is een andere zaak. De Apostel zegt niet, dat hij de zonden dient, maar hij "dient de wet der zonde." Het mag onze aandacht niet ontgaan, dat dit twee verschillende zaken zijn. De zonden, of de wet der zonde, te dienen, is geheel onderscheiden. Het inwendige grondbeginsel is geheel iets anders, dan de uitwendige daden. De begeerlijkheid van onze harten tot het kwade, en het metterdaad uitoefenen van die begeerlijkheden, zijn twee onderscheidene dingen. Het is een groot onderscheid de zonden in ons hart werkende te hebben, en de zonden in ons lichaam te bedrijven. De Apostel zegt daarom hiermee niet, dat hij de zonden dient. Indien wij dienstknechten der zonde zijn, dan zijn wij kinderen des toorns. "De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade."

Maar, hoewel wij de zonde niet dienen, toch zijn wij toch onder de kracht van de wet der zonde. De wet der zonde is dat inwendige grondbeginsel der zonde in ons binnenste - de geest der zonde, om mij zo eens uit te drukken - dat listige, doordringende grondbeginsel, dat onophoudelijk bezig is, om zijn aloude heerschappij te herwinnen. Elke ongelovige gedachte, Godslasterlijke verbeelding, vuil denkbeeld, ontuchtige begeerte, begeerlijke wens, opwelling van hoogmoed, beweging van inwendige geveinsdheid, uitgang van wereldsgezindheid, heimelijke verhoging van zichzelf (en wie kent door pijnlijke bevinding deze inwendige werkingen niet?) - deze allen zijn gedeelten van "de wet der zonde." Deze wet werkt in zijn vleselijk gemoed; steekt zich op een listige wijze in elke hoek. Het is een wet voor ons vlees, die ons, zoals een wet door haar gezag vermag, tot gehoorzamen dwingt. Een wet, die op dezelfde moeilijke op te lossen wijze in ons vleselijk gemoed werkt, als de Heilige Geest in de nieuwe mens de genade werkt. En deze wet zullen wij blijven dienen tot onze dood.

Maar is dusdanige dienstbaarheid ook een vermaak? Verheugt zich de slaaf over zijn boeien? Zou het ruim van het slavenschip de lust van een arme Afrikaan zijn, die, losgescheurd van het land van zijn geboorte, dwars over de Atlantische Oceaan gevoerd wordt? Hunkert hij niet naar licht en vrijheid?

Zo ook in het geestelijke. Meen niet, dat het dienen van de wet der zonde voor de Apostel een lust, vergenoeging en blijdschap was. Of denkt u, dat zijn bedoeling met de onderscheiding van deze twee grondbeginselen geweest zou zijn: "Ik gevoel mij heden met God in de kerk, en morgen met de duivel in een bordeel even gelukkig?" Of zou hij willen zeggen: "Ik kan in het ene ogenblik zowel onder een geestelijke luchtstreek leven, als ik het in een volgende, in een huis der zonden kan uithouden?" O, nee! zulk een geest is er niet te ontdekken. Wanneer hij zegt, dat hij de wet der

zonden dient, dan spreekt hij van zichzelf, als van iemand, die tegen zijn wil en wens verstrikt is; gelijk de arme neger van huis en haard losgescheurd, door de satan gevangen genomen, en in het benedenste gedeelte van het slavenrijk is vastgeketend. Dat hij een onwillig opgeslotene, een zuchtende gevangene is, die graag vrij wenst te zijn, en evenwel de listige geest van de inwendige bedorvenheden en zonden in zich bevindt, die nergens meer naar tracht, dan naar het meesterschap.

Daarom kunt u uzelf wel voor verzekerd houden, dat wanneer u de zonde zonder berouw en smart dient, u de geest van Christus niet in u hebt. U bent dan nog "een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid". Indien de opvolging van uw verborgen lusten u geen smart veroorzaakt; indien de werking van uw boze natuur nooit een traan uit uw oog deed wellen of een zucht uit uw binnenste, dan kunt u er van verzekerd zijn, dat u niet bent waar Paulus was.

Dienstbaarheid is een smartende keten. De ijzeren boeien van slavernij worden dikwijls diep in de ziel gevoeld; en hoe zullen wij ons verblijden, voordat wij van dit smartelijk juk ontdaan zijn? Wanneer de Apostel daarom dit plechtig besluit maakt: "Ik zelf dien met mijn gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde"; dan meent hij in het minst niet de ongebondenheid aan te moedigen. Hij is het met ons niet eens, als wij in de zonden leven, onze lusten opvolgen en ons nochtans voor kinderen Gods uitgeven. Lees maar eens het 6de hoofdstuk van deze brief, en u zult opmerken, hoe sterk hij zich verzet tegen het: onder de kracht der zonden te zijn.

Maar hij wil er dit mee zeggen: Zolang hij op aarde was had hij een lichaam der zonde en des doods met zich om te dragen; zo lang dit vlees zijn woonstede was, zou hij de pijnlijke werkingen van de verdorvenheden gewaar worden. En hieraan onderwerpt hij zich, ziende met blijdschap uit naar die blijde dag, wanneer dat diep onreine en verpeste lichaam in het stof zou neerzinken, de ziel zou worden gevoerd in die onuitsprekelijke gelukzaligheid, die er bereid is voor al de huisgenoten Gods.

Nu wilde ik in alle oprechtheid vragen; en mocht God het genadig toepassen aan uw consciëntie's! wat weten u en ik van deze bevinding? Waarom vinden wij ze in de Bijbel? Waartoe heeft God ze laten beschrijven? Is het niet dat het ons ter beproeving en tot toetssteen zou zijn?

Laat ons daarom met toepassing op ons zelf, het oog op Paulus' bevinding slaan, en God-Almachtig bekwame u én mij, om onbedrieglijk te zien, of wij kennis aan Paulus' bevinding hebben.

1. Wat weet u om *een arm, ellendig, schuldig en rampzalig zondaar te zijn*? Dit is de eerste les, die in Christus' school geleerd wordt. Deze kunt u niet overslaan. Het zou even ongerijmd zijn het lezen te leren, zonder met het a-b-c begonnen te zijn, als te denken, dat u Christus zou leren kennen, zonder met schuld en verdoemenis bekend gemaakt te zijn.

Daarom, wat weet u van die stap? "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Zegt u, dat u dit verstaat? Welgelukzalig bent u, als God de Heilige Geest slechts deze bevinding in uw ziel gewerkt heeft! Het zal u tot betere dingen voeren. Het zal in luisterrijker dingen eindigen. Wij moeten in Christus school ook met de laagste leerklas beginnen, en dan van stap tot stap, van regel tot regel worden verder geleid, om die lessen te leren, die de Geest van God aan al de uitverkorenen onderwijst.

2. Maar misschien bent u een stap verder gegaan. "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere?" *Hebt u een zoete getuigenis, een dierbare verlossing, een genadige vereniging met Jezus, een teken van het Goddelijk welbehagen geproefd en gesmaakt?*

Of was Zijn naam u nooit dierbaar en Zijn geur als een uitgestorte olie? Of was de Zoon van God u zonder gedaante en heerlijkheid? Was er, als u Hem aanzag voor u in Hem geen begeerlijkheid noch schoonheid? Riep uw hart nooit naar het gevoel van het albetalend zoenbloed? Voelde u geen enig verlangen van de ziel naar de ontdekking van Zijn barmhartigheid? Als u door ondervinding iets van deze dingen weet, dan kunt u enigermate met Paulus nazeggen: "Ik dank God Jezus Christus onzen Heere" Er is een deur van ontkoming geopend. Er is een weg van toevlucht en veiligheid uit ellendigheid, schuld en verdoemenis. Er is een weg: de Heere van leven en heerlijkheid - de Middelaar Gods en der mensen - de grote Hogepriester over het huis Gods. Hij kan volkomen zalig maken; de eeuwig levende Voorbidder; de Vriend, "die meer aankleeft dan een broeder."

Wat? Geen geloof in Hem, geen begeerte naar Hem? Gewisselijk! Als God de Heilige Geest uw onderwijzer is, dan zal dit uit de diepte van uw ziel opwellen.

3. Dan bent u tot dit besluit gekomen: *"Zo dan, ik dien wel met mijn gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde."* - "Ik begeer Zijn wil te weten en te doen, mij te onderwerpen aan Zijn rechtvaardige bedelingen, in het licht van Zijn aangezicht te wandelen en te leven onder het schijnsel van Zijn welbehagen. En nochtans gevoel en bevind ik in, bij, en te midden van dat alles, een tegenovergestelde natuur in mij: een vuil hart vol ongeloof, hoogmoed, geveinsdheid, verwaandheid en begeerlijkheid, een wellustig oog, dat mijn genegenheden gedurig gevangen neemt, mijn ziel verstrikt en mijn hart en consciëntie afzichtelijke en wrede wonden toebrengt."

En toch, die last moet u dragen, de zware vracht meeslepen, en voorwaarts zien op de dag uwer verlossing. Nee, God laat deze pijnlijke oefening niet te vergeefs, maar ten goede van Zijn volk toe. Waar bleef anders uw nederigheid, de verfoeiing van u zelf, de verslagenheid van hart, de verbreking van uw geest, waar uw vreze Gods? Waar zou uw beschaamdheid van aangezicht en verfoeiing van de ziel voor een heilige God zijn, als u niet de pijnigende getuigenis met u omdroeg, dat u de voornaamste der zondaren en de minste aller heiligen bent? U zou wellicht op iedereen de stenen werpen, die u uit de kleine heuvel van uw heiligheid kon bijeen rapen.

Daarom men mag zeggen wat men wil, de verwaande en geesteloze belijders mogen hun vurige pijlen van verachting en smaad er tegen inschieten, wij hebben grote reden om God te danken voor de kennis van onze verdorvenheden. Wij hebben reden om Zijn naam te loven, omdat Hij ons door het aantonen van onze toestand vernedert. En laat onze ziel juichen om Zijn genade, omdat Hij dat licht in onze zielen en dat leven in onze consciëntie gestort heeft, waarbij de zonden enigermate aan het licht gebracht, en hierover getreurd, gehaat, verfoeid en vermeden worden. Zo zullen wij met Hiskia voor God "al zoetjes, al zoetjes, al onze jaren voorttreden, vanwege de bitterheid van onze ziel", en noch door wanhoop aan de kant worden weggedreven, noch door hoogmoed meegesleept worden. Zo te wandelen is veilig en zeker.

Laat ons daarom tot dit besluit komen: "Met mijn gemoed dien ik de wet Gods - dat is mijn element, mijn lust; met het vlees evenwel, heb ik pijnlijk de wet der zonde te dienen - is mij een ellende, mijn rampzaligheid. De wet van God te dienen is mijn blijdschap - de wet der zonde te dienen is mijn smart! De wet van God in mijn ziel te dienen is mijn Hemel - de wet der zonde in mijn leden te dienen, is een bitter overblijfsel van de hel."

Maar dit alles is noodzakelijk om de ziel waakzaam en nederig te maken, en te leren het overvloedige van de genade boven de grote uitgebreidheid van de zonde. Om ons laag te houden in onze eigen schatting, en ons plat op de grond neer te leggen aan de

voet des kruizes, begerende en vast voor zich nemende: "niets anders te weten, dan Jezus Christus en dien gekruisigd." AMEN.